

1 Innholdsfortegnelse

2		
3	Demokrati.....	4
4	Valgordningen.....	4
5	Folkeavstemninger	4
6	Likestilling	4
7	Valgfrihet	5
8	Modernisering av offentlig sektor	6
9	Statsforvaltningen	7
10	Fylkeskommunen/regioner.....	7
11	Fylkesmannsembetet.....	7
12	Kommunen	7
13	MARKEDSØKONOMI	8
14	Finanspolitikk og pengepolitikk	9
15	Frihandel – toll/importvern	10
16	Næringsliv.....	11
17	Små og mellomstore bedrifter	12
18	IKT	13
19	Nyskaping og gründerpolitikk	13
20	Skatter og avgifter.....	14
21	Personbeskatning	14
22	Bedriftsbeskatning	15
23	Avgifter	15
24	Subsidier og overføringer.....	16
25	Verdiskaping.....	16
26	Fiskeri.....	16
27	Havbruk	18
28	Sjøpattedyr	18
29	Veterinære tjenester	19
30	Maritim sektor	20
31	Handels- og servicenæringer	21
32	Reiselivsnæringen	21
33	Alkohol og tobakk	22
34	ENERGI	24
35	Vannkraft	25
36	Alternative energikilder	25
37	Kjernekraft	25
38	Fossile energikilder.....	25
39	Petroleumsvirksomheten	26
40	MILJØ	27
41	Naturvern og friluftsliv	27
42	Rovdyr, jakt og fangst	28
43	Forurensning og utslipp	28
44	Klima	29
45	Ressursforvaltning og avfallshåndtering.....	30
46	TRYGGHET FOR LIV OG EIENDOM.....	31
47	Påtalemyndigheten	32
48	Fengsel og kriminalomsorg	33
49	Domstoler	33
50	Pårørende og offeromsorg.....	35
51	Forebyggende arbeid.....	35
52	NORGE OG VERDEN.....	36
53	Nordområdene.....	36
54	Norge og Europa	37

1	Utviklingspolitikk	38
2	Menneskerettigheter	40
3	Utenriksdepartementet.....	40
4	Innvandringspolitikk	41
5	Sosiale ytelser	41
6	Familiegjenforening	41
7	Arbeidsinnvandring	41
8	Flyktninger	42
9	Asylsøkere.....	42
10	Integrering	42
11	Nordmenn i utlandet	43
12	FORSVAR OG SIKKERHET	44
13	Alliansepolitikk – NATO	45
14	Det norske forsvar	46
15	Internasjonale operasjoner	47
16	Terror – samfunnssikkerhet	48
17	Sivil beredskap	48
18	FAMILIEPOLITIKK	49
19	Aleneboere	50
20	HELSE OG OMSORG.....	51
21	Organdonasjon	52
22	Xenotransplantasjon	52
23	Eldreomsorg	52
24	Tannhelse.....	54
25	Velferdsteknologi	54
26	Primærhelsetjenesten.....	55
27	Rehabilitering.....	56
28	Psykisk helse.....	56
29	Rusomsorg	57
30	Sykehusene.....	58
31	Legemiddelpolitikk	59
32	Gen- og bioteknologi.....	59
33	ARBEID OG VELFERD	60
34	Et organisert arbeidsliv	60
35	Arbeidsliv	60
36	Sykelønnsordning	61
37	Dagpenger.....	62
38	Arbeidsmarkedstiltak.....	62
39	Arbeidsinnvandring/arbeidstillatelser.....	63
40	Midlertidige ansettelser	63
41	Folketrygden.....	65
42	NAV	65
43	Sosialt sikkerhetsnett	66
44	Offentlige tjenestepensjon	66
45	Avtalefestet pensjon (AFP)	67
46	Pensjon.....	67
47	Etterlattepensjon.....	68
48	Uførhet	68
49	Pleiepenger	69
50	Mennesker med nedsatt funksjonsevne.....	70
51	Seniorer.....	70
52	UTDANNING	71
53	Innledning	71
54	Grunnutdanningen	72
55	Mål med grunnutdanningen	73

1	Utvalgte områder	74
2	Realfagssatsing	74
3	Rådgivningstjeneste	74
4	Kristendom	74
5	Sidemålsundervisning	74
6	Skolemiljø	74
7	Tilpasset opplæring og spesialundervisning	75
8	Finansieringsmodell og likebehandling av offentlige og private skoler.....	75
9	Lærerutdanningen og kvalitet på lærerne.....	76
10	Videregående utdanning.....	76
11	Høyere utdanning	77
12	Fagskoler.....	78
13	Studiefinansiering	78
14	Forskning.....	79
15	TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON	80
16	Fornyelse.....	80
17	Veinettet	81
18	Bygging, drift og finansiering.....	82
19	Jernbanetransport.....	84
20	Luffart	84
21	Sjøtransport.....	85
22	Kollektivtransport og bytrafikk	86
23	Førerkortopplæring	86
24	Transportsikkerhet	87
25	KULTUR OG IDRETT.....	87
26	Vår felles kulturarv	88
27	Frivillighet	88
28	Korps	89
29	Idrett	89
30	Kulturelle opplevelser.....	90
31	Åndsverk og rettigheter.....	90
32	Arkiv, bibliotek og museer.....	91
33	Språk og litteratur	92
34	Film, audiovisuell sektor og andre medier	92
35	Kultur som næring	93
36	SAMEPOLITISK PROGRAM.....	93
37	ILO-konvensjonen.....	94
38	Samisk kultur	94
39	Retten til land og vann	94
40	Språk og utdanning.....	94
41	Næringsvirksomhet.....	95
42	Reindrift	95
43	Duodji	95
44		
45		
46		

1 Demokrati

2 Fremskrittspartiet vil at enhver avgitt stemme ved stortingsvalg skal telle likt, uten hensyn til hvor i
3 landet den er avgitt. Vi vil også at folket gjennom folkeavstemninger skal gis adgang til å avgjøre
4 viktige politiske saker. Stemmeretten skal være allmenn og ikke begrenset til bestemte etniske
5 grupper, derfor vil vi avvike Sametinget.

6
7 Stortinget bør i langt mindre grad gi fullmaktslover, og lovene skal sette klarere grenser for
8 forvaltningens adgang til å treffe skjønnsmessige vedtak.

9
10 Utnevnelse av dommere i Høyesterett bør godkjennes av Stortinget med to tredjedels flertall, og
11 dommere i lavere retter bør utnevnes av domstolsadministrasjonen.

12
13 Når minst en tredjedel av Stortingets medlemmer krever det, skal Høyesterett avgi uttalelse om
14 hvorvidt en lovbestemmelse er i strid med Grunnloven.

15
16

17 Valgordningen

18 Fremskrittspartiet vil legge ned fylkestingene og sametinget og endre dagens valgordning slik at valg
19 til kommunestyre og til Stortinget gjennomføres samlet hvert fjerde år. En slik ordning vil gjøre det
20 enklere for partiene å presentere sammenhengen i politikken på lokalt og nasjonalt nivå. Det gir en
21 mer effektiv valgordning når ressurser for gjennomføring av valg konsentreres til hvert fjerde år. En
22 slik endring av valgordningen kan også bidra til å øke valgoppslutningen.

23
24

25 Folkeavstemninger

26 Fremskrittspartiet vil at innbyggerne skal kunne kreve saker avgjort ved folkeavstemninger ved at det
27 samles inn underskrifter fra minst ti prosent av de stemmeberettigede innbyggerne til støtte for
28 kravet, eller ved at minst en tredjedel av medlemmene i storting (og inntil videre fylkesting) og
29 kommunestyre forlanger folkeavstemning.

30

31 **Dissens 1: Et mindretall vil fjerne teksten over**

32

33 **Dissens 2: Et annet mindretall vil stille krav til mist 20 prosent av de stemmeberettigede må støtte**
34 **et krav som gir rett til folkeavstemning.**

35

36 Vi ønsker et system der folket gjennom folkeavstemninger får direkte beslutningsrett, samt veto rett
37 mot avgjørelser som treffes i politiske organer. Folkeavstemninger skal følge prinsippet om simpelt
38 flertall, det vil si flertallet av de avgitte stemmene.

39

40

41 Likestilling

42 Fremskrittspartiet vil ikke akseptere diskriminering med bakgrunn i kjønn, religion eller etnisk
43 tilhørighet. Det er rettsapparatet som bør avgjøre hvorvidt en handling er diskriminerende eller ikke.

44

45 Vi vil innføre ektefelledelt beskatning, slik at hjemmearbeidende ektefelles innsats skatte- og
46 trygdemessig likestilles med utarbeidende ektefelles innsats.

47

1 Alle mennesker er likeverdige, derfor bør heller ikke lover, forskrifter og regler forskjellsbehandle
2 gjennom kvotering i arbeidsmarkedet og i næringslivet ellers.

3
4 Vi ønsker å likestille foreldre når det gjelder omsorgen for barn, og ønsker å endre barneloven, med
5 den hensikt å innføre lik rett til ansvar og omsorg.

6
7 Det er i enkelte innvandrer miljøer at likestillingen har kommet kortest. Det er derfor viktig å stimulere
8 disse miljøene til økt likestilling. Dette er også en forutsetning for en vellykket integrering.

9
10 **Fremskrittspartiet vil:**

- 11 • fjerne lovformuleringer som pålegger kvotering
- 12 • oppheve diskrimineringen mellom foreldre ved samlivsbrudd

13
14
15 **Valgfrihet**

16 Frihet for enkeltmennesket er en grunnleggende verdi hos Fremskrittspartiet. Hvert enkelt menneske
17 kan selv bestemme hva som er rett for seg selv og sine nærmeste. Det betyr også at den enkelte
18 i større grad må ta ansvar for sitt liv og sine handlinger. Et slikt menneskesyn baserer seg på at hvert
19 enkelt menneske er unikt og skal vises verdighet.

20
21 Selvstendige og ansvarlige innbyggere som i større grad får ta egne valg uten innblanding fra det
22 offentlige, vil stimulere til mangfold, konkurranse og gode individuelle løsninger. Å stimulere til økt
23 valgfrihet i alle deler av samfunnet er derfor vesentlig i moderniseringen av Norge.

24
25 Valgfrihet har en egenverdi ved at hvert enkelt menneske blir myndiggjort, får innflytelse over eget
26 liv og økt selvrespekt. Dette er i seg selv så grunnleggende for et velfungerende samfunn at økt
27 valgfrihet bør søkes i alle deler av samfunnet.

28
29 Konkurranse på leverandørsiden inspirerer til nyskaping, modernisering, teknologisk utvikling,
30 spesialisering, kostnadsreduksjoner og effektivisering. Dette ser vi i alle deler av privat sektor der det
31 er etablert forbrukermakt og et velfungerende marked. Varer og tjenester utvikles og leveres basert
32 på etterspørselen fra den enkelte forbruker.

33
34 Tilsvarende kan etableres i produksjon av alle offentlig finansierte velferdsgoder. Lovfestede
35 rettigheter til velferdstjenester, kombinert med fri etableringsrett og stykkprisfinansiering direkte til
36 den tjenesteproducent forbruker velger, vil sikre en slik utvikling.

37
38 **Fremskrittspartiet vil:**

- 39 • at det iverksettes en egen valgfrihetsreform i offentlig sektor
- 40 • alle offentlige finansierte velferdstjenester må gjennomgå med sikte på å etablere
41 valgfrihet for tjenestemottaker, fri etableringsrett, likestilling av private og offentlige
42 tjenesteleverandører, samt finansieringssystemer som stimulerer til mangfold og
43 konkurranse

44

1 **Modernisering av offentlig sektor**

2 **Dissens 3: Et mindretall vil innlede med:**

3 Et bærekraftig velferdssamfunn må innebære at det settes klare grenser for politikk. Det må i
4 fremtiden settes enda klarere grenser mellom offentlig finansiert velferd og den velferd den enkelte
5 selv kan tilegne seg i et samfunn med betydelig lavere skatte- og avgiftstrykk.

6
7 Det har i de siste tiårene vært en voldsom vekst i sentralforvaltningen. En modernisering av Norge
8 må derfor innebære klare krav om effektivisering i offentlig sektor, samtidig som bruk av privat og
9 ideell sektor i offentlig velferdsproduksjon intensiveres.

10
11 Modernisering skal ikke nødvendigvis handle om nedbygging, men for å kunne tilby gode
12 velferdstjenester innenfor kjerneområdene er det en forutsetning å avgrense den offentliges
13 virksomhet og engasjement begrenses.

14
15 Det handler ganske enkelt om at man skal utfordres mot de beste til enhver tid. Bruk av konkurranse
16 stimulerer til verdiskaping, bedre tjenester og effektivisering. Det er derfor helt nødvendig at
17 konkurranse blir et gjennomgående element i all offentlig virksomhet.

18
19 Dette eksempelet viser godt de positive effektene av et samspill mellom offentlig og privat i
20 kommunal tjenesteproduksjon. Konkurranse stimulerer til verdiskaping, bedre tjenester og
21 effektivisering.

22
23 Det må derfor sikres bruk av konkurranse på alle områder hvor dette lar seg gjennomføre for å sikre
24 best mulig kvalitet. Det vil være en politisk diskusjon for utvalget hvorvidt staten skal kunne kreve
25 konkurranse i tjenesteproduksjonen eller om dette som i dag skal avgjøres i den enkelte kommune.

26
27 Det bør åpnes for en forsøksordning hvor deler av kommunens inntektssystem knyttes til oppnådde
28 resultater, basert på objektive kriterier.

29
30 All informasjon om ressursbruk, målte resultater og kvalitet i offentlig sektor skal være offentlig
31 tilgjengelig

32
33 En modernisering av Norge må ha til hensikt å forenkle lovverket og avregulere samfunnet. Dette
34 skal i praksis bety at detaljstyringen som finnes i dagens lovverk for regulering av næringslivet og
35 privat eiendomsrett skal fjernes. I større grad skal lovverket brukes til å fastsette rammer som sikrer
36 nøytralitet, miljøhensyn og forutsigbarhet for næringsvirksomhet.

37
38 Det må også innebære en sterk reduksjon i lovpålagte høringsinstanser så vel i private som offentlige.
39 All innsigelsesrett som innskrenker eiendomsretten og det lokale selvstyret skal oppheves.

40
41 Offentlig tilsynsvirksomhet kan i vid forstand forstås som et felles begrep for all aktivitet eller
42 virkemiddelbruk som iverksettes for å følge opp et lovverks intensjoner. Myndighetene fører i ulik
43 grad aktivt tilsyn med om virksomheter følger offentlige krav. Retten og plikten til å føre tilsyn er
44 plassert hos ulike myndigheter gjennom ulike lovbestemmelser eller delegeringsvedtak.

45
46 Tilsyn kan generelt utføres av det offentlige eller av private på vegne av det offentlige. FrP mener at
47 tilsyn bør være mest mulig uavhengig, for å sikre likebehandling mellom private og offentlige
48 tjenesteleverandører, samt sikre at avvik faktisk rettes opp.

49
50 Det er behov for en gjennomgang av alle tilsynsordninger.

1 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2
- gjennomføre en forenklingsreform for å sikre det lokale selvstyret
 - fjerne lover og forskrifter som innskrenker privat eiendomsrett
 - lovfeste innbyggernes rett til fritt brukervalg
 - gjennomgå alle tilsynsordninger
- 6
7

8 **Statsforvaltningen**

9 Ordningen med statlige direktorater skulle i utgangspunktet være serviceenheter for det enkelte
10 organ. Dette har etter Fremskrittspartiets vurdering utviklet seg til en situasjon hvor direktoratene
11 både utøver politikk og har kontrollfunksjoner. Makt må tilbakeføres til folkevalgte.

12
13

14 **Fylkeskommunen/regioner**

15 Fremskrittspartiet vil fornye norsk forvaltning for å redusere offentlige kostnader og byråkrati.
16 Verken fylkeskommunen eller de nye regionene har tilstrekkelig legitimitet som selvstendig
17 forvaltningsnivå. Fylkeskommunen har vært, og er, et unødvendig og fordyrende ledd i den offentlige
18 forvaltning. Vi vil derfor legge ned fylkeskommunene/regionene som selvstendig forvaltningsnivå, og
19 fordele oppgavene mellom kommunene, staten og private.

20
21

22 **Fylkesmannsembetet**

23 Fremskrittspartiet mener fylkesmannsembetets rolle i dagens forvaltningssystem bør gjennomgå
24 med tanke på avvikling. Deler av embetets oppgaver knyttet til innsigelser etter plan- og
25 bygningsloven kan utføres av en forvaltningsdomstol. På kort sikt bør Fylkesmannens innsigelsesrett
26 og skjønn begrenses til legalitetskontroll.

27

28 I tillegg til at Fylkesmannens embete har vokst, er det etablert en rekke statlige, regionale
29 institusjoner med betydelig byråkrati og innvirkning på det lokale, regionale og nasjonale
30 demokrati.

31

32 Uavhengig av antall folkevalgte forvaltningsnivå bør fremtidig oppgavefordeling i offentlig
33 forvaltning rasjonaliseres og effektiviseres. Dette innbefatter også oppgaver som tilligger regional
34 og statlig sektorpolitikk.

35
36

37 **Kommunen**

38 Fremskrittspartiet mener at kommunene er selve grunnmuren i lokaldemokratiet, ved at
39 kommunene utgjør fundamentet i det lokale folkestyret og representerer nærhet, tilhørighet og
40 mulighet for innflytelse for befolkningen. Mye har imidlertid endret seg siden dagens kommune- og
41 fylkesstruktur ble etablert, ikke minst teknologi, kommunikasjon og mobilitet.

42

43 Individet må være utgangspunktet for all god politikk, og poenget med demokrati og
44 markedsøkonomi er at enkeltmennesket skal ha makt og innflytelse over sin egen hverdag og sitt
45 eget lokalmiljø. Veien fra folk flest til makten på Stortinget og i regjeringkvartalene er ofte lang og
46 kronglete, og vi er derfor reelt opptatt av å styrke lokaldemokratiet, med særlig vekt på det direkte
47 demokratiet. Folkeavstemninger og innbyggerinitiativ er viktige i denne sammenheng.

48

49 Vi vil derfor at kommunene skal gis større økonomisk ansvar ved at den statlige økonomiske
50 utjevningen mellom kommunene reduseres og at de statlige overføringene baseres på et objektivt

1 differensiert innbyggertilskudd, fritt skattøre og eierskap til selskapsskatt. I tillegg vil vi sikre 100
2 prosent finansiering av primæroppgavene gjennom statlig stykkpris.

3
4 Det lokale selvstyret må styrkes ved å overføre viktige samfunnsoppgaver fra staten,
5 fylkene/regionene og regional stat til kommunene. Dette forutsetter imidlertid at kommunene er
6 robuste nok til å kunne påta seg, og utføre disse oppgavene. Samfunnet går raskt mot et sterkere
7 rettighetsamfunn. Mange av dagens kommuner har allerede for små ressurser, både kompetanse og
8 menneskelige ressurser vil bli vanskelig å rekruttere i små kommuner. Dette vil bli et stort hinder for
9 økt lokalt selvstyre.

10
11 Vi vil derfor gjennomføre en demokratireform primært basert på frivillige
12 kommunesammenslutninger der det settes en viss minstenorm for kommuner som kan tillegges
13 utvidede oppgaver. Vi vil derfor legge inn sterke virkemidler for at kommunene skal finne det
14 formålstjenlig å finne sammen.

15 **Dissens 4: Mindretallet vil ha med følgende tillegg**

16 Det må angis en frist for kommuner til å slå seg sammen, for eksempel tre-fem år, og så
17 tvangssammenslå kommuner dersom de ikke får det til, eller ikke vil slå seg sammen.
18

19 **Fremskrittspartiet vil:**

- 20 • iverksette en demokratireform
- 21 • starte omleggingen av inntektssystemet til kommunene
- 22 • erstatte fylkesmannsembeter med en forvaltningsdomstol
- 23 • gjennomgå statsforvaltningen med sikte på overføring av oppgaver
- 24 • å fjerne fylkeskommunen/fylkesmannens innsigelsesrett i kommunale plan- og arealvedtak
- 25
- 26
- 27
- 28

29 **MARKEDSØKONOMI**

30
31 Fremskrittspartiet arbeider for markedsøkonomi der den enkelte og næringslivet fritt kan operere
32 innenfor generelle rammebetingelser trukket opp av myndighetene. Et velfungerende marked
33 innebærer at forbrukerne i all hovedsak styrer tilbudet gjennom sin etterspørsel. Dette innebærer at
34 forbrukerne påvirker hva som skal produseres av varer og tjenester, gjennom sine egne valg.
35

36 Internasjonal handel har bidratt til å løfte millioner av mennesker ut av fattigdom. Handel har også
37 vært viktig for det norske næringslivet, som har kunnet selge sine produkter til utlandet og dermed
38 skapt inntekter for Norges innbyggere. En fungerende internasjonal markedsøkonomi er en viktig
39 forutsetning for god velferd. Forbrukerne nyter i dag godt av konkurranse på tvers av landegrenser.
40 Det er behov for en ytterligere liberalisering av handelsregler, og vi vil arbeide for en friest mulig
41 verdenshandel.

42 **Fremskrittspartiet vil:**

- 43 • liberalisere økonomien for å skape større vekst og mer velferd
- 44 • ha effektive tiltak for å sikre mer konkurranse
- 45 • jobbe for mer frihandel
- 46 • sikre fattige lands markedsadgang til Norge
- 47 • sikre et uavhengig, effektivt og kompetent kredittilsyn
- 48

1 **Finanspolitikk og pengepolitikk**

2 Finanspolitikk handler om statens økonomiske politikk. En tilrettelegging for verdiskaping er det
3 viktigste elementet i en solid økonomi. Staten må styre sine finanser på en ansvarlig og forutsigbar
4 måte. Det må skapes tillit mellom næringslivet, innbyggerne og offentlige myndigheter. Næringslivet
5 er avhengig både av gode rammevilkår for den enkelte næring, og av godt investeringsklima, med
6 forutsigbare rammer for inflasjon, renter, kronekurs. Folks trygghet i hverdagen handler om en sunn
7 økonomisk utvikling, og orden i de økonomiske forhold. Fremskrittspartiet vil legge til rette for dette.

8
9 Veksten i offentlig sektor må holdes lavere enn veksten i privat sektor. En for stor offentlig sektor vil
10 trenge så stor finansiering fra privat sektor at det vil hemme verdiskapingen. Offentlig sektor må
11 slankes og effektiviseres slik at innbyggerne får bedre og billigere tjenester.

12
13 Den norske stat har en unik økonomisk situasjon. Norge har stor netto formue og på grunn av
14 petroleumsvirksomheten er det store overskudd i de årlige statsbudsjetter. Dette handlingsrommet
15 vil FrP bruke til å bygge landet gjennom investeringer i infrastruktur, forskning og utvikling

16
17 Formuen må brukes med kløkt og langsiktighet. Selv om staten har store verdier må man unngå en
18 situasjon hvor gode velferdsordninger og høyt statlig forbruk gjør at statens økonomi over tid ikke er
19 bærekraftig. FrP mener Norge er på vei inn i en slik situasjon, og mener det er behov for å erstatte
20 dagens handlingsregel for oljepengebruk med et nytt ankerfeste for den økonomiske politikken.

21
22 FrP mener det er nødvendig å skille mellom drift og investeringer i statsbudsjettet. Uten et slikt skille
23 har mesteparten av oljepengebruken gått til å øke statlig forbruk, noe som ikke er bærekraftig. Det
24 bør legges til grunn at statens forbruk ikke skal vokse mer enn bruttonasjonalproduktet. Samtidig må
25 samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer kunne gjennomføres hurtigere enn dagens praksis
26 legger opp til, fordi slike investeringer øker fremtidige inntekter.

27
28 Dagens handlingsregel godkjenner kjøp av aksjer og tilførsel av egenkapital til statlige selskaper som
29 såkalt «formuesomplasseringer». Slike formuesomplasseringer foretas utenfor handlingsregelen. Vi
30 mener imidlertid at denne praksisen også skal gjelde samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i
31 infrastruktur, sentral bygningsmasse og store kapitalvarer. Dette vil innebære at viktige vei- og
32 baneprosjekter som i dag skaper flaskehals i transportnettet vil kunne løses langt raskere og vil
33 samtidig gi et godt grunnlag for økonomisk vekst. Det samme vil gjelde for blant annet investeringer
34 innen helsevesenet, politiet og IKT.

35
36 Summen av vår økonomiske politikk er at mer av oljeformuen kanaliseres til vekstskapende
37 investeringer, mens offentlig sektor gradvis vil rasjonaliseres og effektiviseres.

38
39 Oljeformuen bør innrettes og forvaltes på en bedre og mer effektiv måte enn i dag. Vi vil ha en
40 bredere inndeling, eksempelvis i form av et eiendomsfond, infrastrukturfond, obligasjonsfond,
41 inndelt aksjefond mv. Da vil en enklere også kunne se utviklingen opp mot eksterne aktører. Dette vil
42 kunne gi ulike satsingsområder for de respektive fondene, økt konkurranse og økt
43 forvaltningskunnskap i flere miljøer. Det vil også kunne føre til at det utvikles en større norsk
44 finansforvaltningsindustri, samtidig som det sikrer større innsyn og åpenhet.

45 **Fremskrittspartiet vil:**

- 46 • Erstatte dagens handlingsregel med et nytt ankerfeste for den økonomiske politikken
- 47 • Skille mellom drift og investeringer i statsbudsjettet og at det legges til grunn at statens
- 48 forbruk ikke skal vokse mer enn bruttonasjonalproduktet
- 49 • Definere samfunnsøkonomiske, lønnsomme investeringer i blant annet infrastruktur som
- 50 formuesomplassering.
- 51

- 1 • sikre stabile og langsiktige rammebetingelser for å sikre økt produktivitet
- 2 • sikre Norges Bank en fri rolle og sette et lavt inflasjonsmål
- 3 • redusere det offentlige byråkratiet og frigjøre arbeidskraft til privat sektor
- 4 • styrke forskning og utdanning for å stimulere verdiskapingen
- 5 • skille Norges Bank og Statens Pensjonsfond Utland.

6
7
8

9 **Frihandel – toll/importvern**

10 Varer på vei til Norge møter i dag en vegg av særregler og tollkrav. Formålet er å beskytte
11 innenlandske produsenter mot utenlandske produsenter. Disse handelshindrene er både ufornuftige
12 og urettferdige.

13

14 Høye tollsatser og beskyttelsesregimer fører til at varer blir dyrere for nordmenn. Spesielt på
15 matområdet er tollsatsene høye, men også på andre områder bidrar høye tollsatser til dårligere
16 tilbud og dyrere varer for norske forbrukere og næringsliv. På toppen kommer et fordyrende og
17 komplisert regelverk.

18

19 Norges verdiskaping og velstandsutvikling er avhengig av gode rammevilkår for eksport av varer til
20 andre land, likevel er ikke norske ønsker om globale tollreduksjoner gjensidig når andre land som vil
21 selge varer til oss blir møtt med importbarrierer og beskyttelsestiltak i verdenstoppen. I verste fall
22 kan en slik politikk føre til at norske produkter blir vanskeligere å få solgt, fordi det ofte vil være slik
23 at dersom Norge innfører toll på et annet lands produkter så vil dette landet innføre toll på norske
24 produkter. Samtidig som det betyr at Norge bidrar til effektivt å stenge ute mange av verdens
25 fattigste land fra den velstandsveksten vi selv har opplevd gjennom handel.

26

27 Selv om de aller fattigste landene (MUL¹) har toll- og kvotefri adgang til det norske markedet for alle
28 varer, har andre utviklingsland, som for eksempel Kenya, Vietnam og Guatemala, tollmurer i 100
29 prosentklassen for ulike landbruksvarer.

30

31 Handel er et verktøy for å få i gang produktivetsvekst, diversifisering, effektivisering og innovasjon.
32 Dagens tollsystem fører dessverre til at kapital blir anvendt på en ineffektiv måte sammenlignet med
33 et system med frihandel der man utnytter forskjellene mellom land.

34

35 Forbrukerne er tjent med et system som gir dem stabile priser og fulle butikkhyller. Samtidig er en
36 friere handel til gunst både for norsk eksportnæring og for en mer rettferdig verdenshandel.

37

38 Norske tollsatser og beskyttelsesregimer bør derfor på sikt fjernes som en del av internasjonale
39 forhandlinger. Det bør innføres nulltoll for samtlige u-land og grensen for tollfri import bør økes
40 umiddelbart.

41

42 **Fremskrittspartiet vil:**

- 43 • at norske tollsatser og beskyttelsesregimer på sikt fjernes som en del av internasjonale
44 forhandlinger
- 45 • fremforhandle bilaterale frihandelsavtaler
- 46 • at det innføres nulltoll for samtlige u-land
- 47 • at grensen for tollfri import økes

48

49

¹ MUL = Minst Utviklede Land

1 **Næringsliv**

2 Norge har store naturressurser, god bedriftskultur, kompetent, ansvarlig arbeidskraft, mye kapital. Vi
3 har lang historie innen skipsfart og fiskeri. Vår natur er attraktiv for turister. Gjennom over hundre år
4 har norsk industri benyttet norsk vannkraft til å lage metaller til eksport. Bergverksindustrien kan
5 fortsatt høste av mineraler og kraftbransjen kan høste av nye fornybare kraftressurser. Vår olje- og
6 gassnæring har vokst med store oppgaver, og er verdensledende. Aktiviteten har løftet med seg
7 leverandørindustrien til en stor eksportrettet næring. Den har også vært en katalysator for utvikling
8 av norsk IKT næring.

9

10 Fremskrittspartiet vil føre en næringspolitikk som stimulerer videre utvikling av næringer hvor Norge
11 har historiske og naturlige fortrinn.

12

13 Hovedoppgaven i næringspolitikken er å stimulere til økt verdiskaping i næringslivet. Alle skal i
14 utgangspunktet ha anledning til å etablere en ny bedrift uten tillatelse fra det offentlige eller fra
15 private organisasjoners side. Vi vil derfor arbeide for å fjerne og forenkle byråkratiske lover og
16 bestemmelser som hindrer dette.

17

18 FrP mener at alle bransjer skal drive næringsvirksomhet basert på prinsippet om fri konkurranse,
19 fordi dette også i praksis gir de beste samfunnsmessige løsninger. Med dette menes at man i
20 hovedsak ikke forskjellsbehandler enkeltbedrifter og næringer.

21

22 Dagens utstrakte offentlige eierskap konsentrerer makt og innflytelse på få hender. Politisk styring av
23 bedrifter hemmer langsiktig tenkning og verdiskaping. Når det offentlige både skal overvåke,
24 regulere og tjene penger på det samme marked, vil det dessuten skje en rolleblanding som kan føre
25 til forskjellsbehandling av aktører på markedet. En målsetting i vår økonomiske politikk er derfor å
26 bygge ned det offentlige eierskapet gjennom salg.

27

28 Når statlig eierskap, utøves av regjeringen, via statsråder eller statsrådets valgte representant, kan
29 det føre til misbruk av markedsrett og skape usikkerhet om hensikten er politisk eller økonomisk
30 gevinst. Så lenge eierskapet er direkte politisk styrt, og ikke skilt ut i en fondsmodell med profesjonell
31 forvaltning, må det for alle statlige bedrifter klargjøres om eierskapet har et politisk styringsformål
32 eller et finansielt avkastningsformål.

33

34 Vi aksepterer heller ikke at kommunale- og regionale myndigheter, direkte eller indirekte, bruker sin
35 forvaltnings- og myndighetsposisjon i konkurranse med andre markedsaktører.

36

37 Globaliseringen av økonomien og store teknologiske endringer stiller norsk næringsliv overfor en helt
38 ny konkurransesituasjon. Med stadig sterkere internasjonal konkurranse om rammebetingelser, samt
39 mer mobil kapital, er det viktig å føre en næringspolitikk som gjør det lønnsomt og attraktivt for
40 bedrifter å drive sin virksomhet i og fra Norge. Størrelse, kapitalstyrke og kompetanse viktige
41 egenskaper som bestemmer bedriftenes konkurransedyktighet. Vi vil sørge for løsninger der staten
42 oppmuntrer private investorer til å satse risikokapital på teknologiutvikling og kompetanseheving.

43

44 Norsk næringsliv må videreutvikles basert på nasjonens naturressurser. Det er lange tradisjoner for
45 at naturressursene eies av fellesskapet mens materiell rikdom skapes ved at ressursene utnyttes av
46 ansvarlige bedrifter, med gode konsesjonsregler og fornuftig beskatning. Vi vil sikre fortsatt nasjonal
47 kontroll over naturressursene for å sikre at arbeidsplasser, hovedkontor og utviklingsarbeid ligger i
48 Norge. Samtidig bør vi i større grad la private bedrifter konkurrere mot statlige bedrifter slik at
49 naturressursene foredles av de aktører som er best, ikke bare de som er offentlig eid. Blant annet bør
50 industrien kunne eie vannkraftverk når dette styrker kraftforedlende industris konkurransevne og
51 brukes til å sikre arbeidsplasser i Norge.

1 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2 • gjøre det enkelt å starte egen bedrift
- 3 • redusere skjemaveldet og forenkle innrapporteringer til det offentlige
- 4 • fjerne statlig diskriminering av næringer og enkeltbedrifter
- 5 • redusere det offentlige eierskapet
- 6 • sikre bedriftene handlingsrom uten politisk innblanding
- 7 • sørge for et konkurransedyktig skattesystem
- 8 • sørge for at offentlige fonds- og tilskuddsordninger gir støtte etter objektive kriterier og
- 9 lønnsomhet
- 10 • bedre tilgangen til høykompetent arbeidskraft
- 11 • redusere subsidier til næringer, bransjer og bedrifter

12
13
14 **Små og mellomstore bedrifter**

15 En stor andel av norsk verdiskaping skjer i små og mellomstore bedrifter. Derfor ønsker
16 Fremskrittspartiet bedre rammebetingelser som stimulerer til vekst og utvikling. Dette må blant
17 annet skje ved redusert byråkrati og skjemavelde, samt en langsiktig og forutsigbar politikk. På den
18 måten blir det enklere å starte, omstille, fornye og drive små og mellomstore bedrifter.

19
20 FrP ønsker å gjøre det lettere for bedrifter med lav omsetning å få innvilget årlig momsoppgave
21 (merverdiavgiftsoppgave). Vi mener at dagens maksimalnivå på en omsetning på en million kroner
22 bør økes.

23
24 FrP vil sikre rekruttering og gründervirksomhet blant unge. Vi vil gjøre det mulig å starte opp
25 enkeltmannsforetak for personer fra fylte 16 år. Dette kan eksempelvis sikres ved at foreldre stiller
26 garanti for virksomheten.

27
28 FrP vil gjøre dagens stivbente regelverk rundt forskuddsbetaling av skatt for næringsdrivende mer
29 næringsvennlig, slik at næringsdrivende ikke unødig kommer i økonomiske vanskeligheter som følge
30 av dette.

31
32 FrP ønsker å innføre et såkalt ROS- (renhold, omsorg og servicearbeid) og ROT-fradrag (rehabilitering,
33 ombygging og tilbygg) for utførelser av tjenester i hjemmet, etter modell fra ordningen i Sverige.
34 Dette vil både bidra til å bekjempe svart arbeid samt gjøre den samlede ressursbruken i samfunnet
35 mer optimal.

36
37 **Fremskrittspartiet vil:**

- 38 • at grensen for innrapportering av moms økes til 10 millioner kroner for at det skal kunne
- 39 innleveres halvårlige mva-oppgaver
- 40 • heve grensen for revisjonsplikt til 10 millioner kroner for alle virksomheter som bruker
- 41 autorisert regnskapsfører
- 42 • forenkle krav til HMS for små bedrifter
- 43 • styrke rettsvernet for små og mellomstore bedrifter
- 44 • øke bunnfradraget
- 45 • arbeide for at man kan etablere enkeltmannsforetak fra fylte 16 år
- 46 • tilpasse arbeidsmiljøloven for små og mellomstore bedrifter
- 47 • gjøre dagens regelverk rundt forskuddsbetaling av skatt for næringsdrivende mer fleksibelt
- 48 • innføre et ROS- og ROT-fradrag for utførelser av tjenester i hjemmet.
- 49 • at maksimumsomsetning for å få innvilget årlig momsoppgave økes

1 IKT

2 Økt satsing på IKT er nøkkelen til fremtidig velferd og vekst i Norge. Potensialet for effektivisering
3 gjennom aktiv bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi er stort både i privat og offentlig
4 sektor. Fremskrittspartiet vil derfor føre en offensiv IKT-politikk for fremtidens Norge. Vi mener
5 staten må ta en mer aktiv rolle for å sikre utbygging av nødvendig IT-infrastruktur, som for eksempel
6 reelt høyhastighetsbredbånd på 100 Mbps.

7
8 Det bør innføres et felles innloggingssystem for alle offentlige tjenester som kan knyttes opp mot
9 dagens velfungerende nettbankinnloggingssystemer. Det er ingen grunn for det offentlige å utvikle
10 dyre løsninger med varierende suksessgrad når det finnes eksisterende tilbydere i inn- og utland med
11 velfungerende systemer.

12
13 Vi vil etablere elektroniske ID og signaturløsninger for alle landets innbyggere, nasjonale ID-kort med
14 innebygd e-signatur, elektronisk postkasse for informasjon fra det offentlige, e-faktura, e-resept,
15 elektronisk pasientjournal, elektronisk overføring av røntgenbilder og omsorgstjenester. En effektiv
16 og fornuftig bruk av IKT kan spare samfunnet for mye byråkrati og unødvendig ressursbruk.

17
18 Alle offentlige anbud på IKT-området bør bestå av to komponenter: et for systemet, og et for sikring
19 og kontroll av systemet. Disse må tildeles ulike leverandører for å sikre en best mulig kvalitetskontroll
20 av samfunnsviktige portaler, hvor store mengder sensitive opplysninger deles.

21
22 **Fremskrittspartiet vil:**

- 23 • sikre høyhastighetsbredbånd, dvs. fiberaksess, i hele landet
- 24 • bruke IKT aktivt for å effektivisere offentlig sektor
- 25 • at formell kommunikasjon mellom det offentlige og borgerne i større grad skal skje
- 26 elektronisk
- 27 • at søknadsskjemaer og relevant informasjon skal være tilgjengelig elektronisk til enhver tid
- 28 • et felles innloggingssystem for alle offentlige tjenester
- 29 • at det lages en klar digital strategi for offentlig sektor

30
31

32 Nyskaping og gründerpolitikk

33 Fremtidens arbeidsplasser vedtas ikke – de skapes. Veksten vil komme i kunnskapsbaserte næringer,
34 der humankapitalen stadig blir viktigere. Knoppskyting og nyetableringer må stimuleres.
35 Fremskrittspartiet vil derfor legge til rette for en offensiv nyskapingpolitikk, der gründervirksomhet,
36 FoU og kompetanseutvikling stimuleres. Skatte- og avgiftspolitikken skal brukes aktivt for å sikre
37 gründere gode rammevilkår og finansiering. I tillegg må det statlige virkemiddelapparatet endres, slik
38 at gode ideer og produkter sikres støtte og finansiering, uavhengig av hvor i landet de skapes.

39
40 Norge trenger et Innovasjon Norge eller annet organ med tilsvarende oppgaver som rendyrker sin
41 profil på feltet nyskaping og innovasjon fremfor å tilby støtte til investeringstiltak i tradisjonelle
42 næringer.

43
44 Det bør bli lettere for gründere å realisere sine ideer. Det er derfor viktig å korte ned veien fra gode
45 ideer til oppstart av virksomhet. Vi vil gi skatteincentiver for gründervirksomhet.

46
47 For å stimulere til økt gründervirksomhet ønsker vi også å åpne for at ungdom kan starte
48 enkeltmannsforetak fra fylte 16 år. Dette kan blant annet sikres ved at foresatte eller andre stiller
49 garanti for virksomheten til personer under 18 år. Programmer som Ungt Entreprenørskap bør også
50 styrkes.

51

1 Nyskaping og innovasjon handler om mer enn oppstart av bedrifter basert på enkeltideer. Det
2 avhenger også av tilgang til risikokapital for ideer og prosjekter med et stort verdiskapende
3 potensiale. FrP ønsker derfor økt tilgang på oppstartskapital for gründere.

4
5 **Dissens 5: mindretallet vil ha med:**

6 Vi ønsker å se på mulighetene for en ordning der gründervirksomheter kan operere uten beskatning
7 og byråkrati inntil de generer en viss omsetning.

8
9
10 **Skatter og avgifter**

11 Skatter og avgifter er nødvendig for å finansiere oppgaver vi skal løse i fellesskap. Samtidig påvirkes
12 enkeltmennesker og bedrifters valg av nivået og innretningen av samfunnets skatter og avgifter. Et
13 høyt skattenivå vil bidra til å redusere arbeidsinnsatsen og vri investeringer bort fra Norge. Det er
14 derfor viktig å ha et skatte- og avgiftssystem som favner bredt, har lavt nivå, blir respektert og gjør at
15 alle på en fornuftig måte bidrar til å finansiere offentlige oppgaver. Bekjempelse av svart arbeid må i
16 så måte være en prioritert oppgave for myndighetene, fordi det gir samfunnets snyltere en
17 konkurransefordel og svekker vår langsiktige verdiskapning.

18
19 Vi foretrekker et skattesystem som har lave skattesatser, få smutthull og fradragsordninger, fremfor
20 et system med høye skattesatser og mange smutthull og fradragsordninger. Et slikt system vil også
21 bidra til at bedrifter og enkeltmennesker fokuserer på å skape verdier fremfor å bruke store ressurser
22 på skatteplanlegging.

23
24 Globaliseringen medfører konkurranse om å tilby de beste rammebetingelsene for bedrifter. Norge
25 må derfor tilpasse og senke sitt skattetrykk for å kunne tiltrekke seg lønnsomme bedrifter og
26 internasjonal kompetanse. Et slikt system skal spore til innsatsvilje både hos personer og bedrifter,
27 virke sparestimulerende og føre til best mulig utnyttelse av ressursene. Systemet må også være
28 enkelt slik at innkreving av skatter ikke medfører for store kostnader.

29
30
31 **Personbeskatning**

32 En lav skatt gjør det mer attraktivt å jobbe. Høy inntektsskatt fremmer interesse for
33 skatteunndragelser og disposisjoner som gir rett til skattefradrag, fremfor å arbeide for å øke
34 inntekten. Gjennom valg av utdanning, arbeidstid og yrke har den enkelte mulighet til å påvirke sitt
35 lønnsnivå. Et høyt skattenivå med stor grad av omfordeling svekker viljen til å forbedre egen
36 økonomisk situasjon. Inntektsfordelingen i samfunnet skal først og fremst være et resultat av den
37 enkeltes frie valg til å verdsette arbeidsinnsats, inntekt og fritid, ikke et resultat av progressiv
38 beskatning. Det er ikke en offentlig oppgave å utjevne lønnsforskjeller som naturlig oppstår i
39 arbeidsmarkedet.

40
41 Det bør innføres et flatere skattesystem med store bunnfradrag som bidrar til at flere kan greie å
42 leve av egen inntekt. Vi vil gradvis redusere progresjonen i inntektsskatten, for å stimulere til ekstra
43 arbeidsinnsats.

44
45 Et slikt system vil bidra til at høyinntektsgrupper ikke trenger store lønnspålegg for å kompensere for
46 progresjonen i skattesystemets struktur. Dessuten vil man unngå at næringer med høyt lønnsnivå
47 overfører skattebyrden til forbrukerne ved å skru opp prisene.

48
49 Vi vil fjerne formuesskatten og arveavgiften, samtidig vil vi redusere dokumentavgiften og andre
50 avgifter for å avvikle disse på sikt. Slike skatter er i realiteten en dobbeltbeskatning. Formuesskatten
51 svekker i tillegg det norske egenkapitalmarkedet.

1 **Bedriftsbeskatning**

2 Fremskrittspartiet vil ha et skattesystem som motiverer til investeringer, vekst og nyskaping. Vi vil
3 også arbeide for en harmonisering av skattetrykket på kapital og arbeid, ved at skatten på
4 lønnsinntekt blir redusert.

5
6 Vi vil vurdere å innføre næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende tilsvarende bunnfradraget for
7 lønsmottakere.

8
9 Norsk bedriftsbeskatning skal være innrettet slik at norsk virksomhet har de samme rammevilkår
10 som våre viktigste handelspartnere. Særnorske skatter bør avvikles herunder formuesskatten, som er
11 en dobbeltbeskatning, og som hemmer norsk privat eierskap og kapitalmarked. Videre bør
12 avskrivningstempoet vurderes opp mot situasjonen i konkurrentland. Nivået på
13 selskapsbeskatningen må vurderes i lys av utviklingen internasjonalt. Ordningen med skatte-Funn bør
14 gjøres bedre i stand til å underbygge privat forskning og utvikling enn hva dagens innretning gir.

15
16

17 **Avgifter**

18 På et generelt grunnlag mener Fremskrittspartiet at avgifter skal brukes for å betale kostnader et
19 produkt eller en transaksjon påfører samfunnet. Avgiften må derfor gjenspeile de reelle kostnadene.
20 Dokumentavgift og omregistreringsavgift på kjøretøy er eksempler på avgifter som har utviklet seg til
21 å bli en merinntekt for staten, istedenfor betaling for en faktisk tjeneste. Vi vil ellers ha et så enkelt
22 system som mulig, og finner det nødvendig å tilpasse avgiftssystemet og avgiftsnivået til den
23 internasjonale konkurransen.

24
25 Vi vil vurdere effekter og konsekvenser av dagens arbeidsgiveravgift, samt kutte og eventuelt fjerne
26 arbeidsgiveravgiften for lærlinger og seniorer.

27
28 Norge er et langstrakt land hvor bilbruk er en nødvendig del av infrastrukturen. FrP vil derfor at
29 bilrelaterte avgifter som: engangsavgift ved kjøp av ny bil, årsavgift og omregistreringsavgift skal
30 reduseres betydelig, og vris over på faktisk bruk. Vrakpanten skal økes. Slik vil bilparken fornyes og bli
31 mer trafiksikker og miljøvennlig.

32
33 Bilrelaterte avgifter bør i større grad samsvare med det offentliges kostnader til bygging, drift og
34 vedlikehold av veinettet.

35
36 Særagiftene på grensehandelsvarer bør også reduseres, grensen for tollfri import bør økes, og
37 tollsatser bør reduseres med sikte på friere handel. Vi vil også redusere den usosiale el-avgiften.

38
39 Miljøavgifter bør øremerke inntektene til miljøformål. Videre må avgiftens størrelse stå noenlunde i
40 stil med miljøproblemets kostnad.

41

42 **Fremskrittspartiet vil:**

- 43 • ha et lavest mulig skatte- og avgiftsnivå
- 44 • ha et flatere og mer oversiktlig skattesystem med solide bunnfradrag
- 45 • fjerne formuesskatten og arveavgiften
- 46 • sikre bedriftene internasjonalt konkurransedyktige skattebetingelser
- 47 • at avgifter i større grad skal øremerkes til å betale for utgifter den avgiftsbelagte
- 48 tjenesten/varen påfører samfunnet
- 49 • at skatter og avgifter knyttet til naturressurser i størst mulig grad bør beholdes lokalt
- 50 • redusere dokumentavgiften
- 51 • redusere særagiftsnivået på bil og bilbruk

- redusere avgifter på grensehandelsutsatte varer

Subsidier og overføringer

Fremskrittspartiet vil gjennom store skatte- og avgiftslettelser gjøre bedriftene i stand til å klare seg på egen hånd uten offentlige subsidier og andre overføringer. Subsidiering av bestemte næringer og bedrifter skaper stort spillerom for særinteresser og bidrar til uoversiktlig, ustabilitet og mer administrasjon. Selektive støttetiltak bidrar derfor til å utsette nødvendige omstillinger i næringer og enkeltbedrifter. Gjennom å kutte subsidier blir bedriftene dermed også oppmuntret til å tilpasse seg kundenes behov fremfor å tilpasse seg statens støtteordninger.

Verdiskaping

Norge har en desentralisert næringsstruktur. En stor del av verdiskapingen skjer utenfor sentrale strøk. Gjennom generelle rammebetingelser må det legges til rette for at verdiskaping også skal kunne skje i distriktene, samt at verdiene i større grad må kunne beholdes der de skapes.

Kommuner som aktivt legger til rette for næringsutvikling, bør få igjen for dette gjennom selskapsskatten. Dette bør skje på en slik måte at ikke alle midlene fra selskapsskatten havner i den kommunen hvor hovedkontoret ligger, men at en forholdsmessig riktig del tilfaller de kommuner hvor verdiskapingen faktisk finner sted.

Verdiskaping i distriktene hemmes ved at bedrifter tappes for kapital gjennom hardhendt beskatning. Det bør legges til rette for at bedrifter kan utvikle seg i hele landet ved en generell avvikling av formuesskatt og reduksjon av arbeidsgiveravgift og inntektsskatt, samt en kraftig nedsettelse av avgiftsnivået.

En av de viktigste utfordringene for næringslivet i distriktene knytter seg til samferdsel. Transport av varer til kunder og markeder er en betydelig utfordring dess lenger vekk man kommer fra viktige havner og byer i Norge. Derfor er det behov for økt utbygging av infrastruktur i hele landet.

Fremskrittspartiet vil:

- ha lavere skatter og avgifter fremfor subsidier
- gjøre det enklere å starte og drive egen bedrift
- redusere skjematmengde
- forenkle offentlige forvaltning, lover og regler
- hindre at offentlige bedrifter gis særfordeler som fører til konkurransevridning
- at søknader og henvendelser til det offentlige skal besvares innen fastsatte tidsfrister
- vri deler av selskapsskatten fra stat til kommune
- bedre infrastruktur og redusere skatter og avgifter for å sikre vekst
- igangsette tidenes samferdselsløft

Fiskeri

Fiskeriressursene er vår felles eiendom. Råfiskloven og Deltakerloven må gjennomgås med formål å sikre størst mulig nasjonal og lokal verdiskaping, basert på nasjonens naturgitte fortrinn.

Det må derfor fastsettes totalkvoter for de ulike fiskeriene slik at ressursene forvaltes med sikte på langsiktig og bærekraftig avkastning. Fremskrittspartiet ønsker å sikre en optimal utnyttelse av fiskebestander. Dette kan blant annet gjøres gjennom omsettelige kvoter og tilrettelegging for et tett

1 samspill mellom bedrifter, bransjer, forskningsmiljøer og andre aktører. Tillatelser til å utnytte deler
2 av ressursene i havet skal tildeles av staten. Disse tillatelser skal kunne omsettes mellom aktører i
3 næringen. Det er også viktig å sikre ordninger som ivaretar ny rekruttering innenfor fiskerinæringen.
4

5 FrP vil stimulere til ytterligere brukerstyrt forskning på utnyttelse av fiskeressursene. Herunder
6 potensial for mottak og foredling av levende fisk. Dette kan sikre en bedre og mer forutsigbar
7 råvaretilgang, og det vil øke mulighetene til å utnytte ressursene bedre enn hva som er mulig med
8 frossen fisk.
9

10 De historiske reguleringer av fiskeriene har medført at ulike plikter, som eksempelvis leveringsplikt
11 og aktivitetsplikt, er knyttet til enkelte steder langs kysten. Disse pliktene ligger fast, og dersom
12 endringer tvinges frem, eller ønskes av rettighetshavere, skal ressursene (kvotene) i størst mulig grad
13 reforderes/omsettes i samme geografiske område.
14

15 **Dissens 6: Et mindretall vil ta bort avsnittet over.**

16
17 Det må igangsettes økt forskning innenfor sjømatnæringen for å utnytte potensialet av biprodukter
18 herunder eksempelvis helsekost/medisin.
19

20 FrP vil vurdere om kvoteåret bør periodiseres for å sikre en bedre råvaretilgang for den landbaserte
21 industrien. I tillegg vil vi stimulere til økt levering av fersk fisk og levende fisk.
22

23 **Dissens 7: Mindretallet vil ikke ha med avsnittet over om periodisering.**

24
25 Bærekraftig beskatning av ressursene forutsetter internasjonalt samarbeid og avtaler. Norge må
26 derfor bidra til å sikre avtaler og effektiv kontroll mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske, og
27 omsetning av ulovlig fangst må etterforskes som grov økonomisk kriminalitet. Det må reageres
28 strengt på overtredelser og andre former for juks med kvotene.
29

30 Kystvakten og fiskerikontrollen må tilføres tilstrekkelige midler til å øke innsatsen mot ulovlig fiske.
31

32 Det er nødvendig med visse reguleringer av fiskeriene, og det er behov for en revisjon av dagens
33 reguleringsmodeller, med sikte på bedre fastsettelse av totalkvoter, utnyttelse og mest mulig
34 forutsigbarhet. Dette vil gi stabilitet og danne grunnlag for en bedre planlegging innen næringen. En
35 slik stabilitet vil oppmuntre til langsiktige investeringer for industrien, fiskerne og fiskebåteierne.
36

37 Vi ser nytten av å ha en variert fiskeflåte og anser mangfold, nærhet, fleksibilitet, finansielle ressurser
38 og stabile rammebetingelser som positivt for konkurransen, og vil legge til rette for dette. Det er
39 viktig å sette i gang tiltak for å redusere byråkratiet og forenkle regelverket.
40

41 **Fremskrittspartiet vil:**

- 42 • gjennomgå Råfiskloven og Deltakerloven
 - 43 • økt forskning innen næringen
 - 44 • utvikle et system med omsettelige kvoter
 - 45 • at årlige totalkvoter bestemmes av et beregningsutvalg
 - 46 • sikre en optimal og bærekraftig utnyttelse av fiskebestander
 - 47 • sikre effektiv kontroll mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske
 - 48 • utrydde kongekrabbe utenfor kommersiell sone
 - 49 • arbeide for et internasjonalt regelverk mot dumping av fisk
- 50
51

1 **Havbruk**

2 Norges lange og til dels beskyttede kystlinje med ren sjø og et desentralisert bosetningsmønster,
3 samt arbeidskraft med høy kompetanse innen akvakultur, ligger til rette for å styrke nasjonens
4 posisjon som ledende innen oppdrett av sjømat. Nærheten til markedet for fersk sjømat, samt
5 kunnskap fra landbasert foredling av fisk, gjør at det ligger til rette for en større grad av
6 videreforedling innen landets grenser.

7
8 Fremskrittspartiet mener at oppdrettsnæringen har store muligheter for økt ekspansjon og
9 verdiskaping gjennom oppdrett av nye arter og større grad av videreforedling. Det er i dag for
10 strenge vilkår for tildeling av konsesjon for havbruk/oppdrett, noe som virker negativt for næringen.
11 Konsesjonsvilkårene må liberaliseres og forvaltes etter bærekraftprinsippet der
12 konsesjonsmyndigheten overføres til den enkelte kommune.

13 14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • bedre vilkårene for havbruk
- 16 • liberalisere konsesjonsvilkårene og overføre konsesjonsmyndigheten til den enkelte
- 17 kommune
- 18 • utvikle det offentlige eierskapet i oppdrettsnæringen
- 19 • ha en gjennomgang av særavgiftene som næringen betaler
- 20 • at eksportavgiften og FoU-avgiften må styres av næringen
- 21 • stille strenge, men objektive veterinærfaglige og miljømessige krav til næringen
- 22 • legge til rette for produksjonsøkning
- 23 • stimulere kommuner til å stille egnede arealer til rådighet for akvakulturnæringen

24
25

26 **Sjøpattedyr**

27 Fremskrittspartiet ser viktigheten av sjøpattedyrenes rolle i havets økosystem, men som andre
28 ressurser må disse bestandene beskattes ut ifra en helhetlig og bærekraftig forvaltning. Det må
29 arbeides internasjonalt for å få på plass løsninger som sikrer muligheten for eksport av sjøpattedyr.

30 31 **Fremskrittspartiet vil:**

- 32 • ha økt beskatning av sel og hval

33
34

35 **Landbruk**

36 Fremskrittspartiet vil legge til rette for landbruk over hele landet bygd på markedsøkonomiske
37 prinsipper. Vi mener at norske matprodusenter skal ha rammebetingelser for produksjon som er på
38 linje med våre naboland.

39
40 Vi ønsker å modernisere landbrukets rammevilkår ved å legge til rette for at bonden selv skal kunne
41 utvikle sin virksomhet. Dette vil vi gjøre ved å erstatte politiske reguleringer og begrensninger med
42 næringsfrihet, bonden skal kunne bruke de mulighetene et friere matmarked og handel gir. Vi må
43 bruke tiden frem til et nytt system for internasjonal handel med matvarer er på plass, til å styrke
44 konkurransevnen til norske matprodusenter. Kun slik kan landbruksnæringen forberedes til å møte
45 den konkurransen som et nytt handelssystem for mat vil innebære.

46
47 Dagens politikk med massive reguleringer og overføringer har ikke fungert. Ved å avskaffe og
48 forenkle lover som i dag begrenser bøndernes frihet, vil landbruket bli bedre rustet til å klare seg på
49 lik linje med andre næringer.

50

1 Vi vil desentralisere makten i næringen fra politikere og organisasjoner til den enkelte bonde og
2 forbrukeren gjennom å avvikle jordbruksavtalesystemet.

3
4 Vi ønsker å gi norske forbrukere tilgang til det samme matvareutvalget som forbrukerne i våre
5 naboland.

6
7 Det er et mål å gjennomføre full næringsfrihet for landbruksnæringen. Vi vil gradvis gjennomføre
8 avreguleringer av jordbrukets rammebetingelser og vil i takt med dette gradvis gjennomføre
9 reduksjoner i næringsoverføringene. Disse skal i større grad gjøres produksjonsnøytrale.

10
11 Dagens produksjonskvoter og konsesjonsbegrensninger virker konkurransehemmende og hindrer et
12 marked med forbrukermakt, derfor må dette avvikles. Den enkelte produsent må stå fritt til å levere
13 sine varer til den som tilbyr de gunstigste betingelsene. Samvirkenes særordninger og
14 markeds kontroll må avvikles. Produsentene må selv kunne velge om produktene skal selges direkte
15 til forbruker, kjede eller til videreforedling.

16
17 Produsenter kan selge egenproduserte alkoholholdige varer direkte til kunder.

18
19 Norge skal ha et sterkt dyrevern. Personer som har vist seg uskikket til å holde dyr, skal umiddelbart
20 miste retten til dyrehold. FrP ønsker å etablere et dyrepoliti i Norge for å sikre dyrenes velferd.

21
22 Fremskrittspartiet vil gradvis avvikle subsidier til pelsdyrnæringen. Vi vil også gjennomgå regelverk
23 knyttet til dyrevelferd for pelsdyrnæringen, med sikte på forbedringer.

24
25 **Fremskrittspartiet vil:**

- 26 • at produksjon og priser skal styres av markedet
- 27 • avvikle jordbruksavtalesystemet
- 28 • gjeninnføre fri eiendomsrett for landbrukseiendommer
- 29 • avvikle konsesjons-, bo- og driveplikten, samt odelsreguleringer
- 30 • fjerne systemet med markedsreguleringer og målpriser
- 31 • fjerne produksjonsbegrensninger som kvoteordninger og konsesjonsgrenser
- 32 • at bonden selv kan få velge organisasjonsform for sin virksomhet
- 33 • gradvis gjennomføre næringsfrihet for bonden og som en konsekvens gradvis redusere
34 næringssubsidiene. Overføringene skal i større grad gjøres produksjonsnøytrale
- 35 • åpne for tilgang til internasjonale markeder gjennom frihandelsavtaler
- 36 • gi forbrukerne tilgang til et bredere matvareutvalg
- 37 • opprette et fond der bonden kan sette av deler av overskuddet skattefritt, til investeringer
38 eller å dekke underskudd. Utbytte til øvrige formål beskattes som kapital, 28 pst.
- 39 • tillate opsjonsavtaler ved alternativ bruk av landbruksarealer

40
41

42 **Veterinære tjenester**

43 Kommunene har ansvaret for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Det er opp
44 til den enkelte kommune å vurdere hva som er tilfredsstillende tjeneste og hvordan behovet skal
45 dekkes.

46
47 Derfor bør de veterinære tjenester organiseres slik at de vil være en god og forutsigbar ordning, som
48 vil bedre utnyttelse av ressursene og ivaretagelse av dyrs helse og rettigheter.

49
50 Mindre administrasjon vil også frigjøre ressurser til dyrehelsepersonellens primære

1 oppgaver. Velferden for dyr og ivaretagelse av dyrs helse og humane behandlingsformer er en viktig
2 oppgave og må ivaretas i hele landet samt bedre det internasjonale arbeidet.

3
4 Det er uholdbart at store deler av landet ikke har tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester og at
5 dette bidrar til lokale forskjeller når det gjelder dyrevelferd.

8 **Maritim sektor**

9 Norge har en lang tradisjon som en maritim stormakt. Norske rederier er ledende innen sine høyt
10 spesialiserte nisjer, og i verdens mest spennende oljeprovins er norske leverandører av maritime
11 offshoretjenester svært konkurransedyktige.

12
13 Vår sterke internasjonale posisjon forsterkes ved at Norge har et komplett maritimt miljø, med
14 internasjonalt ledende aktører innen de fleste områder. Rederier, finansinstitusjoner, utstys-
15 leverandører inkludert leverandører av IKT, skipsbygging og klasseselskaper. Verdien av denne
16 klyngen er dokumentert gjennom flere forskningsprosjekter.

17
18 Den maritime næringen er en betydelig bidragsyter til at norsk sokkel er i førerretet ved utvikling av
19 ny teknologi. Norske rederier står for 80 % av alle bestillinger på norske verft. Til hvert skip som
20 bestilles på et norsk verft er det typisk mellom 70 og 100 underleverandører.

21
22 For at den norske maritime klyngen skal beholde sitt forsprang og norske arbeidsplasser skal sikres,
23 er vi avhengige av et stabilt, høyt aktivitetsnivå på sokkelen. Stabil tilgang til lovende letearealer og
24 harmonisering av regelverk er forutsetninger for at norsk sokkel fortsatt skal være den viktigste
25 arenaen for innovasjon og teknologiutvikling offshore.

26
27 Skipsfartsnæringen opererer i et internasjonalt marked med sterk konkurranse. Fremskrittspartiet vil
28 derfor sikre norsk skipsfart internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår. Dette vil gi norske
29 rederier mulighet til å seile under norsk flagg, og norske sjøfolk de samme rammevilkår som sjøfolk i
30 våre naboland. Videre vil vi prioritere maritim utdanning og rekruttering av norsk ungdom til
31 næringen.

32
33 Fortsatt stabilitet i rederibeskatningen og konkurransedyktige vilkår er avgjørende for at Norge skal
34 være et trygt og attraktivt investeringsland, samt for å opprettholde utenriksflåten også for
35 fremtiden. Utenriksflåten bidrar i stor grad til å holde norsk maritim kompetanse i hevd. Deres
36 arbeidsplasser er viktige særlig i distriktskommuner. Kompetansen om bord er en av næringens aller
37 viktigste innsatsfaktorer.

38
39 Mannskapskostnadene utgjør normalt 2/3 av driftskostnadene på et skip, derfor er sjøfolkene helt
40 avhengige av å kunne konkurrere kostnadsmessig. Norske sjøfolk trenger en lovfestet nettolønns-
41 ordning som er på linje med den vi finner i eksempelvis i Danmark. Ordningen bør også gjelde for
42 norske sjøfolk på NIS-registrerte skip.

43
44 NIS-regelverket tvinger norske rederier til å bruke utenlandsk flagg hvis de skal drive sjøtransport i
45 Norge og Europa. NIS er i dag det eneste skipsregisteret i verden som ikke har lov til å frakte gods
46 eller passasjerer mellom norske havner eller på norsk sokkel. FrP vil vurdere å gi en begrenset tilgang
47 til norske havner for NIS skip. Vi ønsker også en grundig gjennomgang av muligheten for å
48 harmonisere regelverk i NOR og NIS.

49
50 Potensialet for å overføre gods fra land til sjø er betydelig. En nasjonal havnestrategi er nødvendig
51 for å løfte sjøtransporten. Norge mangler en helhetlig, strategisk og planmessig tilnærming til

1 utviklingen av viktige havner og godsknutepunkt. Det er behov for at man definerer noen havner som
2 nasjonale knutepunkter, hvor sjø-, vei- og banetransport møtes, og at man prioriterer oppgradering
3 og utvikling av disse.

4
5 Det må vurderes nye tiltak for å hindre utslipp fra skip i norske farvann.

6 7 **Fremskrittspartiet vil:**

- 8 • utvide og lovfeste nettolønnsordning for sjøfolk
- 9 • utarbeide en nasjonal havnestrategi for å etablere gode transportknutepunkter
- 10 • prioritere maritim utdanning og rekruttering av norsk ungdom til handelsflåten
- 11 • sikre internasjonalt konkurransedyktige vilkår for skipsverft og underleverandører
- 12 • sikre konkurransedyktige norske skipsregistre (NOR og NIS)
- 13 • sikre sjøfolk like rammevilkår som våre naboland

14 15 16 **Handels- og servicenæringer**

17 De tjenesteytende næringene er den delen av norsk næringsliv som vokser mest. For at disse skal
18 kunne utvikle sitt fulle potensial, er det viktig at etablerings- og konkurransehindrende ordninger
19 fjernes.

20
21 Fremskrittspartiet vil derfor liberalisere en rekke restriksjoner for handelsnæringen, herunder
22 åpningstidsbestemmelser, konsesjons-, løyve- og bevillingsbestemmelser, samt restriksjoner på
23 etablering og lokalisering av nye virksomheter. Dette vil også omfatte eksport, import og omsetning
24 av alle lovlige varer. Vi vil arbeide for å påvirke andre land til å oppheve sine importbegrensninger.

25 26 **Fremskrittspartiet vil:**

- 27 • at alle bestemmelser som begrenser handelsnæringens åpningstider, avskaffes
- 28 • oppheve importbegrensninger for lovlige varer
- 29 • tillate fri etablering av alle former for handelsbedrifter

30 31 32 **Reiselivsnæringen**

33 Reiselivsnæringen er en av verdens raskest voksende næringer og som Norge har gode
34 forutsetninger for å ta del i. Norges spesielle kvaliteter gjennom særegen natur og rik kulturarv gjør
35 landet til et spennende reisemål, og næringen har dermed et uutnyttet vekstpotensial.

36
37 Reiselivet tar hele landet i bruk og er derfor en viktig distriktsnæring, både i form av å skape
38 arbeidsplasser og lokal utvikling. For at norsk reiseliv skal fortsette å hevde seg internasjonalt, må
39 næringslivet i samarbeid med myndighetene satse mer på innovasjon, produktutvikling og
40 kompetanseheving. Dette er også nødvendige virkemidler for å skape flere helårsarbeidsplasser.

41
42 Dagens struktur av destinasjonsselskap, reiselivsråd o.l. bærer preg av at de er for mange og at de er
43 for fragmenterte. Det fører til at arbeidet blir lite effektivt og har en dårlig utvikling. Det er behov for
44 en omstrukturering som innebærer færre aktører og en klarere rollefordeling.

45
46 Det er volum som er den viktigste forutsetningen for å drive lønnsomt i reiselivet. Konkurransen om
47 verdens turister blir bare hardere, så det vil være nødvendig med økt markedsføring også av norsk
48 reiseliv.

49

1 Utelivet er for mange turister en viktig del av reiseopplevelsen og ofte avgjørende for hvilken
2 destinasjon man velger å reise til. Ser man på storbyene i våre naboland, som København og
3 Stockholm, har de et klart fortrinn ved at de har mulighet til å holde utesteder åpne til kl. 05.00. Derfor
4 bør serveringstidene også utvides i Norge.

5
6 Det er naivt å tro at kostnadsnivå på alkohol, mat og andre utgiftsposter ikke har betydning for valg av
7 reisemål i et internasjonalt turistmarked med uendelige reiseopplevelser og destinasjoner. Et lavere
8 avgiftsnivå på blant annet alkohol og mat vil bidra til å beholde Norge som et attraktivt reisemål
9 sammen med de fantastiske naturopplevelsene vi har å by på.

10
11 Det norske reiselivet er en viktig distriktsnæring. Lønnsomheten i distriktshotellene er
12 gjennomgående svak og det enkelte hotell er ofte meget sårbar til endringer i markedet. Dagens
13 skatte- og avgiftssystem tar ikke høyde for de spesielle forholdene som gjelder for distriktshotellene
14 ved å fastholde på arveavgiften, eiendomsskatten og formueskatten på arbeidende kapital. Også
15 tilgjengeligheten til flere av distriktshotellene er dårlig, på grunn av ras- og vinterstengte veier i
16 tillegg til generelt dårlige veier.

17
18 Norsk reiselivs konkurranseevne svekkes av et generelt høyt kostnadsnivå. Den norske
19 merverdiavgiften på servering, som per i dag er 25 prosent, er betydelig høyere enn våre naboland
20 Sverige og Finland. En serveringsmoms på 15%, på linje med norsk moms for mat til
21 hjemmekonsumering, vil styrke konkurranseevnen i næringen.

22
23 **Fremskrittspartiet vil**

- 24 • bygge ut infrastruktur for å få økt tilgjengelighet til distriktsdestinasjonene
- 25 • redusere moms på matservering
- 26 • styrke merkevarebyggingen av Norge som reisemål
- 27 • ivareta vår kulturarv og natur gjennom vern tilrettelagt for bruk
- 28 • redusere skatter og avgifter som rammer reiselivsnæringen

29
30

31 **Alkohol og tobakk**

32 Dagens høye avgifter og omfattende reguleringer på salg av alkohol skaper smugling og ulovlig
33 produksjon. Fremskrittspartiet tror en mer liberal alkoholpolitikk vil føre til et mer avslappet forhold
34 til alkohol og sunnere drikkevaner, samt få omsetning av alkohol inn i lovlige former. Den beste
35 forebyggende alkohol- og tobakkspolitikken ligger i opplysningsvirksomhet og bevisstgjøring av den
36 enkeltes ansvar for egne handlinger.

37
38 Vi erkjenner at overdreven bruk av tobakk og alkohol kan føre til alvorlige helseproblemer, og er
39 tilhengere av offentlig informasjon om skadevirkninger. Vi vil likevel motsette oss byråkratiske tiltak
40 som tar sikte på å hindre at voksne mennesker kan nyte lovlige produkter.

41
42 FrP mener det må være lov å markedsføre alle produkter som lovlig kan omsettes i Norge.

43
44 **Fremskrittspartiet vil:**

- 45 • liberalisere alkohollovgivningen
- 46 • oppheve monolet for omsetning av alkoholholdige drikker
- 47 • sikre et tilfredsstillende kontrollsystem for omsetning av alkohol
- 48 • at aldersgrensen for kjøp og skjenking av alkoholholdige drikkevarer settes lik
49 myndighetsalderen
- 50 • sette ned avgiften på alkohol og tobakk slik at den kommer på linje med våre naboland,
51 for å unngå handelslekkasje og smugling

- 1 • tillate alkoholsalg i hele åpningstiden for forretninger som har alkoholbevilling
- 2 • liberalisere røykeloven
- 3 • at Norge skal følge EUs regler for import av alkohol og tobakk

4
5

6 **Boligpolitikk**

7 Bolig er den største økonomiske investeringen mange av oss foretar. Det offentlige har et ansvar for
8 at det blir lagt til rette for tilgjengelige tomteområder, og at det ikke innføres unødvendige særkrav
9 og hindringer som legger unødvendig press på boligpriser og gjør det uforholdsmessig vanskelig å
10 slippe inn på boligmarkedet. Press på boligpriser rammer først og fremst unge mennesker i
11 etableringsfasen. Vi ønsker derfor blant annet å reversere de nylig innførte kravene til universell
12 utforming og byggemåter som har gjort nye boliger flere hundre tusen kroner dyrere å bygge.

13

14 En spredt og mer fleksibel boligbyggingspolitikk er avgjørende for at boligmarkedet fungerer og at
15 boligprisene ligger på et riktig nivå. Dette krever politisk vilje til å satse på åpning av områder som i
16 dag har sterke restriksjoner, fortetning i tettbebygde strøk, endring av markagrensene, liberal
17 holdning til høyere bygging og reelle bevilgninger til investeringer i både vei- og kollektivnettverk i og
18 rundt byene. Fremskrittspartiet ønsker gjennom slike virkemidler å legge til rette for økt boligbygging
19 og redusere det unormale høye presset på boligmarkedet. Vi ønsker også å fjerne både
20 fylkesmannsembetet samt redusere statlige innsigelser fra departementer, som i stor grad har
21 stanset og forsinket planlagte byggeprosjekter.

22

23 Vi ser i dag at mange med høy inntekt velger å investere i flere boliger fremfor i bedrifter eller annen
24 verdiskapning. Dette skyldes ikke at det er unormalt gunstig å investere i bolig, men at man har
25 innrettet skattesystemet på en måte som ofte gir lav eller negativ avkastning gjennom å spare eller
26 investere i selskaper og verdiskapning. Fremskrittspartiet vil gjøre det attraktivt å satse kapital på
27 innovasjon og verdiskapning. Vi ønsker derfor å fjerne formueskatten og endre en rekke andre
28 hindringer som gjør at boliginvestering for mange blir et av de få attraktive stedene å plassere
29 penger.

30

31 Det er et viktig prinsipp at bankene står fritt til å foreta de nødvendige vurderinger om den enkelte
32 og familiers evner til å betjene lån. Vi ønsker derfor å fjerne egenkapitalkravet for boliglån og la
33 bankene selv avgjøre den enkelte og familiers låneevne. Dette vil også bidra til å redusere behovet
34 for antall personer som søker om startlån fra det offentlige. Den sterke veksten i antall lån gjennom
35 kommunene de siste årene har vært en utvikling som har skapt en uheldig todeling av
36 boliglånsmarkedet

37

38 Hvert år står flere tusen studenter uten sted å bo like før skolestart. Fremskrittspartiet ønsker å gjøre
39 det mulig for private aktører å bygge studentboliger til samme vilkår som studentsamskipnadene.
40 Det er mulig å bygge flere boliger til en billigere pris og raskere dersom dagens monopolordninger
41 avskaffes. Vi ønsker også å ta i bruk kreative løsninger brukt i andre land til raskt å sette opp flere
42 studentboliger, slik som for eksempel brakke- eller containerstudentbyer av høy kvalitet.
43 Fremskrittspartiet ønsker i tillegg å heve grensen for hva unge mennesker årlig og totalt sett kan
44 spare gjennom BSU-ordningen.

45

46 Vi ønsker at Stortinget opphever lov om eiendomsskatt slik at kommuner fratas mulighet til å kreve
47 inn skatt på eiendom. Eiendomsskatt ansees for å være en uverdigg dobbeltbeskatning av kommunens
48 innbyggere og næringsliv, som verken tar hensyn til den enkeltes inntekt eller gjeldsgrad. Vi ønsker
49 også å fjerne dagens dokumentavgift. Dokumentavgiften er blitt en statlig inntektspost som ikke står
50 i proporsjon til faktiske omregistreringskostnader og som er med å fordyre boligkjøp.

51

1 Fremskrittspartiet er motstandere av dagens strenge strandsonerpolitikk og boplikten.

2

3 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4 • legge til rette for økt regulering av tilgjengelige tomter i kommunene ved å sette en
- 5 stopper for mange av dagens innsigelser fra staten og fylkesmenn
- 6 • reversere flere av detaljkravene til universell utforming og byggemåter som gjør nye
- 7 boliger unødvendig dyre å bygge
- 8 • heve grensen for hva unge mennesker årlig og totalt sett kan spare gjennom BSU-
- 9 ordningen.
- 10 • fjerne egenkapitalkravet for boliglån og la bankene selv avgjøre den enkelte og familiers
- 11 låneevne
- 12 • la private bygge studentboliger på lik linje med studentsamskipnadene
- 13 • redusere dagens dokumentavgift
- 14 • fjerne lov om egedomsskatt

15

16

17

18 **ENERGI**

19

20 Stabil og rimelig energiforsyning er grunnleggende for utviklingen av et moderne velstandssamfunn

21

22 Norge er en av verdens ledende energinasjoner, med tilgang på nesten ubegrenset ren og fornybar

23 energi. Norge er med denne bakgrunn en viktig aktør i det globale energibildet, og har både fordeler

24 og utfordringer knyttet til dette.

25

26 Fremskrittspartiet vil legge til rette for at Norge skal forbli en energistormakt, hvor energisektoren

27 forblir en viktig del av vårt næringsliv. Den vil skape grobunn for teknologiutvikling, høy verdiskaping

28 og god levestandard. Dette vil også komme landets innbyggere og næringsliv til gode gjennom tilgang

29 til energi til en fornuftig pris.

30

31 Vi ser i dag både en manglende vilje og handlekraft-til å utnytte våre fornybare energiresurser, der

32 resultatet blir en ustabil og høy pris både for folk flest og næringslivet.

33

34 Det må legges til rette for bruk av de energikilder/-bærere som totalt sett er mest lønnsomme,

35 miljøvennlige og effektive for samfunnet. Symbolhandlinger som virker mot sin hensikt miljømessig

36 og er fordyrende må unngås.

37

38 Det er viktig å stimulere til mest mulig fornuftig bruk av energi. Skatte- og avgiftslettelse på

39 energibesparende tiltak både for privatpersoner og næringsliv må gjøres langsiktig og forutsigbar.

40

41 Strømnettet er avgjørende for kraftforsyningen, og myndighetene har et overordnet ansvar for

42 denne infrastrukturen. Det er behov for en effektiv og rasjonell organisering av nettselskapene, slik

43 at vedlikehold av nettet blir optimalt, leveringssikkerheten høy og forbrukernes kostnader lave. Det

44 er viktig at nettselskapene stimuleres til å bygge ut nett som muliggjør lønnsom kraftutbygging. De

45 nettselskapene som ikke oppfyller sine forpliktelser ved vedlikehold og oppgraderinger bør ikke få ta

46 ut utbytte til sine eiere.

47

48

1 **Vannkraft**

2 Fremskrittspartiet vil arbeide for at vannkraft igjen kan utnyttes i større grad. Vannkraft er en
3 fornybar og miljøvennlig energi som har gitt norsk næringsliv et viktig konkurransefortrinn. Vi er
4 positive til utbygging av samfunnsøkonomisk lønnsomme og miljøtilpassede vassdragsprosjekter.
5 Staten må stimulere til opprustning/oppgradering av eksisterende vannkraftverk gjennom
6 skattesystemet. Konesjonsbehandling av vannkraft må forenkles, dette gjelder spesielt med hensyn
7 til utbygging av små-, mini- og mikrokraftverk, som har et stort potensial og positive miljøeffekter.
8 Konesjonsbehandling for små-, mini- og mikrokraftverk overlates til kommunen.

9

10 Vi vil sikre nasjonal kontroll over energiressursene for å sikre at arbeidsplasser, hovedkontor og
11 utviklingsarbeid ligger i Norge. Samtidig har vi ingen motforestilling mot at private kan eie
12 kraftverk/kraftselskap når det er hensiktsmessig. Norsk industri har eid kraftverk i 100 år, og derved
13 sikret arbeidsplasser, bosetting og verdiskaping rundt i landet.

14

15

16 **Alternative energikilder**

17 Det finnes mange ulike alternativer som kan ha et potensial i vår energiforsyning – enten direkte
18 gjennom termisk energi eller via elektrisitetsproduksjon. Noen av disse er bioenergi, bølgekraft,
19 tidevannskraft, jordvarme, solceller, vindkraft og vindturbiner til havs. Økt bruk av nye fornybare
20 energikilder kan bidra til å gjøre energibruken mer fleksibel og bidra til verdiskaping.

21

22 Investeringer i anlegg for eksempelvis jordvarme eller sjøvarme bør gjøres fradragsberettiget for alle,
23 slik at den miljøvennlige energitilgangen økes.

24

25 En slik tilnærming til alternative energikilder sikrer mest mulig energi til en lavest mulig pris, samtidig
26 som man skal legge til grunn viktige momenter som støy og miljøpåvirkning. Det bør stimuleres til
27 utvikling av nye energiteknologier, men man bør avvente storstilt implementering av slike
28 teknologier til de viser seg å være robuste og lønnsomme.

29

30

31 **Kjernekraft**

32 Verdens forventede vekst i energibruk i dette århundret vil være en stor utfordring når det gjelder
33 ressurser, velstand og stabilitet mellom land. Som energinasjon bør Norge jobbe aktivt for å utvikle
34 nye energiteknologier som kan bidra til å dekke energibehovet.

35

36 Fremskrittspartiet mener kjernekraft er en av flere teknologier som må vurderes. Norge bør derfor se
37 nærmere på det potensialet som ligger i videreutvikling av moderne kjernekraft, deriblant bruk av
38 thorium som energiressurs. Dette vil være viktig for Norge, selv om man velger å ikke bygge
39 kjernekraft. Med få unntak har alle våre naboland kjernekraft i dag, og flere land vil bygge ut ny
40 kjernekraft.

41

42 Det er fortsatt utfordringer knyttet til kjernekraft, men Norge bør likevel meldes inn i Euratom og ta
43 del i internasjonal kunnskapsutvikling og forskning på kjernekraft. På den måten kan man bidra til å
44 utvikle tryggere og mer moderne kjernekraftverk, samtidig som man bidrar til utvikling av utslippsfri
45 energi til verden.

46

47

48 **Fossile energikilder**

49 Fremskrittspartiet vil legge til rette for økt bruk av naturgass til innenlandsk verdiskaping og i
50 husholdningene, samt for bruk av gass som drivstoff for samferdselssektoren. Hovedinfrastruktur for
51 naturgass må være et offentlig ansvar på linje med strømmnett, stamveier og lignende.

1 Det må legges til rette for etablering av lønnsomme gasskraftverk. Slike kraftverk bør ha de samme
2 miljøkrav som i EU. Det skal ikke stilles særnorske krav til eksempelvis CO2-rensing.

3
4 Et CO2-kvotestystem må være integrert med EU, og tildele vederlagsfrie CO2-kvoter til industri og
5 næringsliv på linje med EU.

8 **Petroleumsvirksomheten**

9 Petroleumsnæringen representerer betydelige verdier, og utgjør en viktig motor i norsk økonomi.
10 Næringen står for rundt en fjerdepart av den samlede verdiskapingen i Norge, en-betydelig
11 sysselsetting, og bidrar til både industriell og teknologisk utvikling av stor betydning.

12
13 Norsk oljepolitikk må stimulere til fortsatt verdiskaping, lønnsomhet og konkurransekraft i bransjen.
14 Verdiskapingen kan samtidig ikke tas for gitt, da den også påvirkes av priser på verdensmarkedet. De
15 senere år har produksjonen av olje på norsk sokkel falt betydelig. Fremskrittspartiet vil føre en
16 offensiv politikk for å motvirke en videre negativ utvikling i produksjonen.

17
18 Utfordringene til petroleumsnæringen blir stadig mer komplekse. Store deler av ressursene befinner
19 seg på større dyp, i mindre volum og lenger fra land. Det er derfor behov for stadig kompetanse- og
20 teknologiutvikling dersom man skal opprettholde aktivitetsnivået på norsk sokkel. Bransjen trenger
21 derfor langsiktige, forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser. Det må stimuleres til
22 konkurranse og høyt mangfold på norsk sokkel.

23
24 Skattesystemet må bidra aktivt til å gjøre nisje- og haleproduksjon mer lønnsom, slik at vi øker
25 levetiden på feltene og får en høyest mulig utvinningsgrad.

26
27 Norsk petroleumsnæring er på mange områder ledende i miljøarbeidet. Bransjen har vist en vilje og
28 evne til å møte utfordringer og finne nye løsninger som gir tillit til fremtidig petroleumsvirksomhet
29 utenfor kysten. Staten må øke sitt bidrag til en bedre oljevernberedskap, med sikte på å unngå
30 miljøkatastrofer ved uhell. Dette er også viktig med hensyn til økt skipstrafikk fra russiske olje- og
31 gassfelt.

32
33 Det er viktig å sikre tilgang på nye attraktive letearealer, også i nordområdene. En videreutvikling av
34 sokkelen i nord vil kunne gi et løft til næringslivet i den nordlige landsdelen. Nordland VI og VII, samt
35 Troms II (havområdene utenfor Vesterålen, Lofoten og Troms) skal åpnes snarest mulig.
36 Virksomheten må foregå innenfor strenge miljøstandarder i samarbeid med fiskerinæringen, og i tråd
37 med Petroleumslovens bestemmelser.

38
39 Teknologiutvikling innen oljebransjen er særdeles viktig for fremtidig verdiskaping for nasjonen og
40 den globale konkurranseevnen i næringen. Slik teknologiutvikling har betydelige positive
41 ringvirkninger for næringslivet for øvrig. Forholdene må legges til rette for å hindre oppsplitting av de
42 teknologi- og kompetansemiljøer det har tatt mange tiår å bygge opp.

43
44 Staten er den desidert største aktøren på norsk sokkel. Staten må derfor ta et langt større ansvar for
45 FoU innen petroleumsnæringen. Det bør opprettes et energi- og petroleumsforskningsfond for å
46 sikre langsiktigheten i denne forskningen.

47 **Fremskrittspartiet vil:**

- 48 • bygge ut mer miljøvennlig vannkraft
- 49 • stimulere til økt kraftproduksjon
- 50 • bedre forholdene for eksport og import av elektrisk kraft
- 51

- 1 • redusere elektrisitetsavgiften
- 2 • legge til rette for bruk av gass til kraftproduksjon og økt bruk av gass innenlands
- 3 • ha en mer intensiv forskning på kjernekraft
- 4 • stimulere til utvikling av fornybar energi
- 5 • åpne for økt petroleumsvirksomhet i Nord-Norge, herunder områdene Nordland VI og
- 6 VII, samt Troms II
- 7 • sikre større satsing på FoU innen petroleumssektoren
- 8 • stimulere til økt nisje- og haleproduksjon for å øke utvinningsgrad på felt
- 9 • at konsesjoner til små-, mini- og mikrokraftverk skal gis av kommunen

10
11
12

13 MILJØ

14

15 Naturvern og friluftsliv

16 Fremskrittspartiet er tilhenger av allemannsretten, og mener at flest mulig nordmenn bør sikres
17 tilgang til skog og mark. Folk flest har et ansvar for å ferdes på en hensynsfull måte, både av hensyn
18 til miljøet, grunneiere og andre som benytter friluftsaerial. Grunneieren har et ansvar for ikke å legge
19 hindringer i veien for den frie ferdselen. Både grunneiere og allmennheten har et ansvar for å
20 motvirke konflikter. Eventuelle konflikter bør løses lokalt i samsvar med lover og forskrifter, og basert
21 på lokale forhold.

22

23 Grunneiers interesser bør sikres bedre når det gjelder allmennhetens grense mot inmark og privat
24 sfære. Det generelle forbudet mot bygging i 100-meterssonen skal fjernes, men det må samtidig
25 sikres at det er tilstrekkelig med strandsone tilgjengelig for allmennheten.

26

27 Vi er positive til opprettelse av naturreservater, naturparker og lignende, men prinsippet om "vern
28 gjennom bruk" skal legges til grunn. Restriksjoner skal kun være utformet for å hindre ødeleggelse av
29 naturgrunnlaget. Det må ikke legges restriksjoner på aktiviteter som har til hensikt å øke
30 tilgjengeligheten og bruken av naturparkene, og som ikke påfører naturen varig skade.

31

32 Det må satses på etablering av turløyper og andre friluftsaerialer som kommer folk flest til gode.
33 Tilrettelagt for gammel og ung med universell utforming der det er mulig, vil dette for mange være
34 det man trenger for å kunne komme seg ut i aktivitet.

35

36 Friluftsliv er et viktig tema blant annet når det gjelder skole, undervisning og folkehelse. Friluftsliv er
37 også et viktig område for utvikling av reiselivsbaserte næringer.

38

39 Fremskrittspartiet vil:

- 40 • ivareta allemannsretten og sikre tilgang til skog og mark
- 41 • at grunneier skal motta inntekter fra fiskekort og jaktkort som i dag
- 42 • sikre tilgang til tilstrekkelig strandsone for allmennheten
- 43 • at ved verving av store naturområder bør det i hovedsak være offentlige eiendommer som
- 44 vernes
- 45 • at ved båndlegging av privat jord skal det gis full erstatning
- 46 • at det skal være opp til den enkelte kommune å regulere bygging i strandsonen, herunder
- 47 byggegrense
- 48 • at det offentlige ikke kan båndlegge privat eiendom med mindre det foreligger avtale med
- 49 grunneier
- 50 • tilrettelegge for turstier med størst mulig grad av universell utforming

1 **Rovdyr, jakt og fangst**

2 Fremskrittspartiet ønsker et rikt plante- og dyreliv i Norge. Det bør søkes opprettholdt en bestand av
3 jerv, bjørn og gaupe. Forvaltningen av denne må skje lokalt der en har forutsetning for å vurdere
4 situasjonen, og derfor må prioriterte rovdyrsoner avvikles.

5
6 Nødvergeretten bør også omfatte hund som direkte angripes av rovdyr. I tillegg må nødvergeretten
7 gjelde når rovdyr kommer inn på innmark og ikke lar seg skremme bort, samt at det bør legges
8 samme tolkning til grunn for benyttelse av nødvergeretten overfor bjørn, som det er for andre
9 rovdyr.

10
11 FrP har forståelse for et forbud mot bruk av blyhagl på skytebanene og i våtmarksområder, der bly
12 utgjør en forurensningsfare, men ikke for totalforbudet mot bruk av blyhagl til all jakt. Bly er i
13 utgangspunktet et meget godt egnet haglmateriale for å oppnå human avlivning. En fornuftig
14 differensiering av blyhaglforbudet vil både kunne ivareta nødvendige miljøhensyn samtidig som man
15 har et rimelig og godt haglmateriale til bruk i skogen og på fjellet.

16
17 Norske elver er yngleplass for halvparten av all atlantisk villaks. Villaksen er viktig som indikator-art i
18 naturmiljøet, men også for friluftslivet og som inntektskilde og kulturbærer langs norsk vassdrag. Det
19 bør være en prioritert miljøpolitisk oppgave å bevare og styrke de norske villaksstammene.

20
21 Villaksen har stor verdi som næringsvei i mange lokalsamfunn og for utøvelse av friluftsliv for mange
22 mennesker. Samtidig er det grunn til å understreke at kraftproduksjon og villaks, med dagens
23 teknologi, langt bedre lar seg kombinere enn for 20 år siden.

24
25 **Fremskrittspartiet vil:**

- 26 • oppheve kjerneområdet for rovdyr
- 27 • opprettholde lokal forvaltning av vilt
- 28 • la lokale myndigheter ha ansvaret for rovdyrforvaltningen
- 29 • at grensekryssende rovdyr regnes med i den norske bestandsmålsettingen
- 30 • at hunder må omhandles av nødvergeretten
- 31 • at det må pålegges staten å gi full erstatning til grunneiere, næringsdrivende eller andre som
- 32 lider tap som følge av statens overordnede rovviltforvaltning
- 33 • at det innføres kvotejakt der hvor dette ikke truer den totale bestandens overlevelse
- 34 • gi behandling av gyroinfiserte vassdrag høy prioritet
- 35 • styrke forskningen på hvordan villaks og produksjonen av kraft og oppdrettslaks kan
- 36 sameksistere
- 37 • arbeide for at det kan benyttes blyhagl til jakt på fastmark og over åpent vann

38

39

40 **Forurensning og utslipp**

41 Med forurensning mener vi hovedsakelig utslipp av stoffer i jord, luft eller vann som kan skade folks
42 helse, naturen eller eiendom. Tiltak som skal begrense forurensningen, må være effektive og ivareta
43 prinsippet om likhet for loven. Forurensning kjenner ingen landegrenser, og en vesentlig del av
44 forurensningen i Norge skyldes utslipp fra andre land. Det er viktig å få på plass internasjonale avtaler
45 på miljøområdet slik at ikke Norge ensidig tar belastningen for miljøtiltak.

46

47 Like virksomhetstyper bør ha mest mulig like utslippstillatelser, både i et nasjonalt og et
48 internasjonalt perspektiv. Dagens praksis og lovverk, hvor hver bedrift behandles individuelt, er
49 uheldig fordi dette fører til konkurransevridning og unødvendig byråkrati. Det er behov for en streng
50 miljølovgivning hvis viktigste oppgave skal være å hindre at noen skader andres helse, naturen eller

1 eiendom. Det må vurderes å totalforby særdeles farlige eller ødeleggende stoffer og
2 produksjonsmetoder. Dette arbeidet bør dog først og fremst gjøres i internasjonale fora, for
3 eksempel innenfor EU/EØS-samarbeidet, ikke gjennom ensidige nasjonale bestemmelser.

4
5 Påbud bør kunne benyttes der hvor det finnes anerkjente rensemetoder som kan anvendes uten
6 urimelig høye kostnader for næringen. Konsesjoner og utslippstillatelser bør benyttes i gitte
7 situasjoner, og deles ut av SFT. I konsesjonsvilkårene må det klart fremgå hvor store og hvilke type
8 årlige utslipp det gis tillatelse til. Tillatelser til utslipp av gasser som kan gi langtransportert
9 forurensning, skal være omsettelige, slik at de kan selges til en annen bedrift eller følge med
10 produksjonsanlegget dersom det overdras til nye eiere.

11
12 Vi ønsker å redusere overflødig byråkrati hos Miljøverndepartementet, fylkesmennene og i
13 kommunene, og gi SFT oppgaven med å påse at forurensningsbestemmelsene etterleves. Politiet bør
14 styrke sin kompetanse på å etterforske brudd på miljøvernlovgivningen.

15 **Fremskrittspartiet vil:**

- 17 • arbeide for internasjonale miljøavtaler som sikrer like rammebetingelser
- 18 • at miljøavgifter i større grad øremerkes miljøtiltak

19 **Klima**

20
21 Klimaendringer er en naturlig del av jordens utvikling, og har pågått gjennom alle tider. Det vil være
22 særs viktig at vi prioriterer å søke kunnskap om årsakene til klimaendringer som er basert på
23 forskning og fakta. Dagens debatt om klimaendringer dreier seg først og fremst om hvorvidt
24 menneskelig aktivitet bidrar til å fremskynde eller forandre klimaendringenes naturlige gang. Dette
25 spørsmålet er omdiskutert, til tross for det generelle inntrykket i Norge om at det interstatlige
26 klimapanelet (IPCC) har funnet svaret. Klimapolitikken, som det interstatlige klimapanelet er
27 premissgiver for, hviler fortsatt på et ufullstendig, vitenskapelig grunnlag. Klimapanelet blir fra flere
28 hold beskyldt for å være ledet av politikere og byråkrater der ønsket om økte bevilgninger går på
29 bekostning av vitenskapelige fakta.

30
31 Det er viktig å ikke ta forhastede beslutninger om innføring av kostbare tiltak, reguleringer osv. Det
32 er verken tilstrekkelig vitenskapelig grunnlag for, eller positive praktiske konsekvenser av å
33 gjennomføre hastetiltak. Det er fortsatt usikkerhet angående en rekke elementer som påvirker
34 miljøet, for eksempel sol, solflekken, jordaksens helling, skyer, samt vanndamp, som regnes som
35 den viktigste klimagassen.

36
37 Det er for tidlig å konkludere rundt årsakssammenhenger vedrørende klimaendringer. Vi ønsker å
38 unngå å sløse bort ressurser på symboltiltak, og sette inn de midlene som skal brukes på forskning,
39 utvikling og tiltak som gir mest effekt. Det er for eksempel langt billigere å redusere utslippene fra
40 gamle kullkraftverk i Sentral-Europa eller Kina enn å bruke store summer på å gjøre marginale
41 forbedringer på moderne og allerede rene fabrikker i Norge.

42
43 Det er viktig at vi følger to parallelle spor i klimapolitikken. Det ene er rettet mot forskning og
44 utvikling av ny teknologi, og det andre er tilpasning til de konsekvenser som et endret klima
45 medfører. Fordi tilgang på energi er en av vår tids største globale utfordringer, må fokus også
46 innenfor klimapolitikken rettes mot å dekke etterspørsel av energi gjennom utvikling av nye
47 energikilder og bedre bruk av tilgjengelig energi.

48
49 Norske forpliktelser i Kyoto-avtalen bør sikre kostnadseffektivitet og nytte for miljøet, uten å påføre
50 norske interesser alvorlige konsekvenser. En eventuell ny klimaavtale må være globalt forankret slik
51

1 at den ikke fører til ulike rammebetingelser, som vil medføre at industri kan finne det attraktivt å
2 flytte til land som står utenfor avtalen.

3

4 Vi ønsker å legge til rette for at innbyggerne kan være miljøvennlige blant annet gjennom skatte- og
5 avgiftssystemet. Vi mener at forbud, påbud, restriksjoner og økte avgifter vitner om liten tro på
6 enkeltmenneskets vilje og evne til å ta ansvar eller handle miljøvennlig.

7

8 **Fremskrittspartiet vil:**

9 • fokusere på klimatiltak der de gjør mest nytte

10 • satse på forskning og utvikling av miljøvennlig teknologi

11 • sette ned avgifter for å få raskere fornying av bilparken

12 • at avgifter knyttet til forurensning i større grad øremerkes miljøtiltak

13

14

15 **Ressursforvaltning og avfallshåndtering**

16 Fremskrittspartiet mener at privat eierskap er den sikreste garanti for at naturressurser blir forvaltet
17 på en god måte. Når fornybare ressurser er i privat eie, har eierne en egeninteresse av å sikre at en
18 for all fremtid kan høste et utbytte. Vi ønsker at staten skal selge jord- og skogeiendommer som ikke
19 har allmenn interesse. Tillatelser til å utnytte deler av ressursene i havet skal som i dag tildeles av
20 staten. Disse tillatelsene bør imidlertid kunne omsettes mellom privatpersoner.

21

22 Vi vil arbeide for en rasjonell, miljøvennlig og effektiv håndtering av avfall fra husholdninger og
23 bedrifter. Vi mener moderne forbrenningsanlegg i størst mulig grad må tas i bruk. Varmen fra
24 anleggene bør brukes til oppvarming av vann, fjernvarme eller elektrisitetsproduksjon.

25

26 Vi bør i større grad utnytte ressurser i våtorganisk avfall til biogassproduksjon.

27

28 Vi ønsker å gi industri og næringsliv best mulige rammebetingelser som kan lette arbeidet med
29 kildesortering og stimulere til gjenbruk. Vi mener at å konkurransestimulere avfallssektoren vil gi
30 økonomiske og miljømessige gevinster.

31

32 Differensierte avfallsgebyr er et positivt virkemiddel for å skape et rettferdig system som honorerer
33 de som forurenses minst, med lavere avgifter.

34

35 **Fremskrittspartiet vil:**

36 • at staten skal selge jord- og skogeiendommer som ikke har allmenn interesse

37 • konkurransestimulere avfallssektoren

38 • ha differensierte avfallsgebyrer

39

40

41

1 TRYGGHET FOR LIV OG EIENDOM

3 **Politi**

4 Fremskrittspartiet mener politiet må settes i stand til å kunne følge opp de lovbrudd som begås på
5 ulike områder. For å trygge sikkerheten for folk flest, og sørge for at politiet ikke mister sin
6 troverdighet i samfunnet, mener vi det er helt avgjørende at politiet får mulighet til å følge opp både
7 organisert og annen alvorlig kriminalitet, og hverdagskriminaliteten som folk flest utsettes for.

8
9 Politiet må ha nødvendig utstyr og lovmessig grunnlag for å kunne gjøre jobben sin på en effektiv
10 måte. Investeringer i audiovisuelt utstyr og IT-utstyr kan bidra til effektivisering av politiets
11 arbeidsmetoder. Dette kan bidra til å frigjøre ressurser som kan brukes til effektivt
12 etterforskningsarbeid. Vi ønsker flere politifolk ute i gatene og færre på kontor med administrative
13 oppgaver.

14
15 Mange steder sjeneres innbyggerne av at tiggere og rusmisbrukere bedriver en uønsket og kriminell
16 virksomhet i hverdagen, uten at dette blir slått ned på av politiet. Vi ønsker å sikre politiet en
17 tydeligere hjemmel for å sikre offentlig ro og orden, samt å gjeninnføre forbudet mot tiggging. Det bør
18 tillates prøveprosjekt i de største byene der en kan opprette et lokalt politi som skal prioritere å sikre
19 offentlig ro og orden.

20
21 Innbyggerne skal ha trygghet for at det offentlige ikke kontrollerer privatlivet. Vi ønsker derfor å
22 begrense bruken av overvåkning med unntak av i de saker som gjelder rikets sikkerhet og alvorlig
23 kriminalitet. Domstolene skal godkjenne bruk av overvåkning. Det bør i enkelte alvorlige saker kunne
24 gis anledning for politiet til å bruke provokasjoner for å avsløre alvorlig kriminell aktivitet.

25
26 Kampen mot kriminelle innvandrere må skjerpes. Kriminalitet som utøves av utlendinger, gir
27 lovlydige innvandrere et dårlig renommé. Alle utenlandske statsborgere som blir straffet med mer
28 enn tre måneders ubetinget fengsel, bør utvises. Utvisning alene er imidlertid ikke nok for å
29 forebygge kriminalitet, men må kombineres med en god integreringspolitikk. En strammere kurs i
30 innvandringspolitikken vil også gagne den folkelige forståelsen for de mange lovlydige utlendingers
31 tilstedeværelse.

32
33 Fremskrittspartiet vil omorganisere politietaten slik at man får 5-10 politiregioner i stedet for dagens
34 27 distrikter. På den måten kan man effektivisere papirarbeid, etterforskning og støttefunksjoner. På
35 denne måten frigjør man operativ politikraft for å styrke nærpoltiet. I tillegg skal byråkratiske
36 prosesser ved lensmannskontorer sentraliseres, kontorene legges ned og erstattes av politiposter
37 med 24 timers operativ beredskap.

38
39 Denne strukturen vil være bedre egnet til å skape et offensivt politi tilpasset dagens og
40 morgendagens utfordringer og mulighet for tilpasninger til nye typer kriminalitet. Både organisert
41 kriminalitet og terrortrussel krever andre virkemidler og et annet fokus enn det dagens politi er i
42 stand til å levere.

43
44 I hver av de foreslåtte regioner skal det bygges opp beredskapssentre med helikopterbistand og
45 beredskapstroppe med lav responstid dersom det inntreffer kriser.

46
47 Fremskrittspartiet vil også endre politiutdanningen og rekrutteringen til politiet. Politiet trenger en
48 modulbasert og differensiert politiutdanning. Politiet må i større grad knytte til seg den kompetansen
49 etaten trenger. Det må være mulig å ta deler av en politiutdanning og kvalifisere til spesifikke
50 oppgaver, fremfor dagens praksis der alle blir generalist først for deretter å spesialisere seg mot
51 enkelte faggrupper. Utdanningen må også legges om til å inneholde mer politifag og operativ trening.

1 På denne måten får politiet større spisskompetanse og kan rekruttere nødvendig personell raskere.

2

3 Fremskrittspartiet vil opprette et eget investeringsbudsjett for politiet slik at nødvendige
4 investeringer slipper å gå på bekostning av den daglige operative drift. I tråd med det vi har foreslått i
5 mange år, vil nødvendig IKT-opprusting, innkjøp av biler og sikkerhetsutstyr skilles ut fra
6 driftsbudsjettet og således sikre høy bemanning og tilstedeværelse samtidig som politiet fornyer
7 nødvendig utstyr og infrastruktur.

8

9 Fremskrittspartiet mener tolletaten bør få begrenset politimyndighet og settes i stand til å ta en mer
10 aktiv rolle i kriminalitetsbekjempelsen på grensene. Narkotikahandel og menneskehandel er områder
11 der tolletaten har kompetanse som i mye større grad bør benyttes for å heve effektiviteten i
12 kriminalitetsbekjempelsen samtidig som politiet blir avlastet. Det bør også gis adgang for tolletaten
13 til å skrive ut forenklede forelegg og således få avgjort de enkleste og mindre alvorlige saker på
14 stedet.

15

16 **Fremskrittspartiet vil:**

- 17 • prioritere mer ressurser til politiet generelt, og sørge for at hovedstadspolitiet har nok
- 18 ressurser til å kunne ivareta sine spesielle, og nasjonalt viktige oppgaver
- 19 • investere i nytt utstyr, blant annet audiovisuelt utstyr og nytt datautstyr for å effektivisere
- 20 politiets arbeid
- 21 • innføre en ny politiutdanning i flere trinn
- 22 • få inn andre faggrupper for å ivareta støttefunksjoner i politiet og rendyrke oppgavene til
- 23 faglært politi
- 24 • akseptere bruk av forhåndsgodkjent rom- og telefonavlytting, samt bevisprovokasjoner
- 25 • akseptere bruk av forhåndsgodkjent overvåkning i saker som vedrører rikets sikkerhet og
- 26 alvorlig kriminalitet
- 27 • overføre utrykningspolitiets oppgaver til de lokale politidistrikt
- 28 • styrke politiets mulighet til å sikre offentlig ro og orden
- 29 • at politiet ikke skal drive med oppgaver som kan utføres like godt, eller bedre, av andre
- 30 virksomheter
- 31 • utvise utenlandske statsborgere som dømmes til ubetinget fengsel i tre måneder eller mer

32

33

34 **Påtalemyndigheten**

35 Påtalemyndigheten må settes i stand til raskt å kunne følge opp de sakene som er ferdig etterforsket
36 av politiet. Vi mener at det offentlige bør gis anledning til å leie inn privatpraktiserende advokater til
37 å føre straffesaker for å få avviklet den store saksmengden.

38

39 Vi mener det er uakseptabelt at straffesaker med kjent gjerningsmann henlegges på grunn av
40 kapasitetsproblemer.

41

42 **Fremskrittspartiet vil:**

- 43 • sørge for at saker med kjent gjerningsmann ikke blir henlagt, om nødvendig ved å bruke
- 44 private tjenester
- 45 • at politi- og påtalemyndighet i enkeltsaker skal utøve sine plikter uavhengig av regjering og
- 46 storting
- 47 • at politi- og påtalemyndighet skal være klart atskilt fra hverandre for å oppnå uavhengighet
- 48 og best mulig rettssikkerhet

49

50

1 **Fengsel og kriminalomsorg**

2 Fremskrittspartiet vil fjerne soningskøen. Dette kan blant annet gjøres ved å la private aktører drifte
3 fengsler på oppdrag fra staten. Soningskøen rammer domfelte, ofre og samfunnet for øvrig.
4 Befolkningen mister tillit til rettsstaten når gjerningsmenn, også etter alvorlige forbrytelser, kan gå
5 fritt rundt i påvente av soning. Særlig belastende er dette for ofre og deres familie. Utenlandske
6 borgere som begår kriminalitet i Norge, skal, så sant det er mulig, sone i hjemlandet.

7
8 FrP er skeptisk til regjeringens stadige utvidelse av hjemmesoning med elektronisk kontroll. Dette
9 fremstår som en mild form for husarrest og ikke som en straff. I tillegg diskriminerer denne
10 straffereaksjonen mellom de svakeste i samfunnet som ikke har hjem eller jobb og andre som faktisk
11 har det. En stadig utvidet kapasitet med åpen soning, bygges murene ned og straffeelementet
12 vannes ut.

13
14 Elektronisk kontroll bør fortrinnsvis brukes overfor de med mindre forseelser og i overgangen fra
15 ordinær soning til frihet. Dette inkluderer også permisjoner.

16
17 Soningskapasiteten innenfor murene må utvides og man må begynne med å utvide kapasiteten i
18 allerede eksisterende fengsler med de plassene som der er planlagt.

19
20 Det er viktig at straff virker preventivt. Dagens fengselsstraff i Norge er ikke i tilstrekkelig grad
21 preventiv for de som kommer hit med den hensikt å gjennomføre kriminelle handlinger. FrP vil derfor
22 etablere egne enheter for utenlandske kriminelle i eldre fengsler med noe lavere standard og uten
23 økonomiske og sosiale ytelser for de innsatte.

24
25 Norge bør utnytte de soningsavtaler vi har med de kriminelles hjemland, og eventuelt reforhandle
26 disse slik at de kan bli mer effektive. Samtidig må det arbeides med å få på plass soningsavtaler med
27 enda flere land, slik at vi kan kjøpe soningsplasser i hjemlandet for de aller fleste som uansett skal
28 utvises.

29
30 Det bør opprettes egne fengselsavdelinger for ungdom og innføres spesielle rehabiliteringstiltak i
31 disse avdelingene. Kriminelle ungdommer faller i for stor grad mellom flere stoler der ingen til slutt
32 føler ansvar for dem. Denne gruppen har behov for klare rammer og bedre forutsigbarhet i
33 hverdagen, noe som gjør kriminalomsorgen godt egnet for oppfølging av straffereaksjoner mot dem.

34

35 **Fremskrittspartiet vil:**

- 36 • fjerne soningskøen ved å bygge flere soningsplasser og åpne for private tilbydere
- 37 • sende utenlandske borgere ut av landet og la dem sone straffen i hjemlandet
- 38 • fremforhandle utleveringsavtaler
- 39 • åpne for privat fangetransport for å frigjøre politiresurser
- 40 • at ettervern skal tilbys i hensiktsmessige former
- 41 • åpne for kjøp av soningsplasser i utlandet
- 42 • at dømte går direkte fra rettskraftig dom til soning

43

44

45 **Domstoler**

46 Fremskrittspartiet legger vekt på å sikre enkeltmennesket rettssikkerhet. Domstolene skal sikre rask
47 og rettferdig behandling. Dette er også viktig for å unngå at personer sitter i varetekt over lang tid. Vi
48 ser på prinsippet om at man er uskyldig til det motsatte er bevist som grunnleggende for
49 rettssikkerheten. Vi mener domstolene og domstolsbehandlingen må moderniseres, og at
50 saksbehandlingen må effektiviseres. Domstolene bør også ha frihet til å kunne benytte forenklet
51 domstolsbehandling i større grad.

1 Det går altfor lang tid fra en sak er etterforsket til den blir avgjort i domstolene. Kjø i
2 domstolsapparatet påfører både offer og gjerningsmann unødige lidelser. Vi ønsker å innføre
3 begrensninger, slik at forsvarere som er betalt av det offentlige, ikke får anledning til å påta seg saker
4 de ikke har tid til å føre når retten har satt dem opp til behandling.

5
6 Vi ønsker å utvikle ordningen med hurtigdomstoler for enkelte typer saker for å få opp effektiviteten
7 og sørge for å få pådømt mer av hverdagskriminaliteten. Hurtigdomstolen skal ha utvidede
8 åpningstider, og ta imot saker hvor politiet har tatt gjerningsmenn og har sikre bevis. Utenlandske
9 statsborgere som begår kriminalitet, kan også tas gjennom hurtigdomstolen og være i forvaring inntil
10 saken er avgjort, og de kan sendes ut av landet.

11
12 Det er behov for å gjennomgå systemet for ankemuligheter fordi intensjonen i dagens system
13 misbrukes. Det offentlige bruker uforholdsmessig mye ressurser på ankesaker, og det er behov for å
14 se på innstramning av reglene.

15
16 Straffereaksjonene som iverksettes overfor forbrytere, skal avskrekke vedkommende fra å begå nye
17 straffbare handlinger (individualpreventive hensyn), og avskrekke andre fra å begå straffbare
18 handlinger (allmennpreventive hensyn). Dagens straffenivå i Norge er for mange typer forbrytelser så
19 lavt at det ikke harmonerer med befolkningens rettsoppfatning. Vi ønsker derfor høyere
20 strafferammer generelt sett, og en gjennomgang av straffelovgivningen. I tillegg ønsker vi å innføre
21 minimumsstraff for en del alvorlige lovbrudd for å sikre at domstolene utmåler straffer som er mer i
22 tråd med folks rettsoppfatning enn det som ofte er tilfellet i dag, samt å fjerne dagens
23 kvantumsrabatt som medfører at kriminelle som i en rettsak dømmes for flere forhold, ikke blir
24 straffet for hver og en av forbrytelsene vedkommende har gjort seg skyldig i.

25
26 Dagens domstolstruktur er ikke tilpasset et moderne rettssamfunn og de krav som stilles til
27 spesialisert kompetanse. Det er derfor behov for en halvering av antallet tingretter. Med færre
28 tingretter oppnår man større kompetansemiljøer og større mulighet til spesialisering for den enkelte
29 dommer. På den måten vil rettssikkerheten til hver enkelt som er i kontakt med domstolene styrkes.

30
31 Ved i større grad å ta i bruk teknologi kan domstolene effektiviseres. Lyd- og bildeoverføring bør
32 innføres i alle tingretter, slik at man i større grad kan avholde fjernmøter i tilståelsesaker,
33 varetektsaker og andre sakstyper der det ikke finnes betenkelig at en siktet eller tiltalt ikke møter
34 personlig.

35
36 FrP mener dagens juryordning må avskaffes og erstattes av en stor meddomsrett der lekfolk er i
37 flertall i forhold til fagdommere. Dagens ordning er foreldet og det er ikke sikkert den gir borgerne
38 best rettssikkerhet. I tillegg er det viktig at alle avgjørelser skal begrunnes slik at den enkelte som
39 dømmes skal kunne vite hva som har vært avgjørende for domfellelsen.

40
41 **Dissens 8: Mindretallet vil erstatte avsnittet over med:**
42 Vi vil beholde juryordningen, men innføre krav til at juryen begrunner sin avgjørelse. Rettsbelæringen
43 for juryen må bli bedre, og juryen må ha anledning til å spørre fagdommerne om innspill under
44 rådslagningen. Høyesterett skal ha mulighet til å overprøve juryens avgjørelse i skyldspørsmålet.

45
46 Vi vil stramme inn foreldelsesreglene i straffeloven slik at man i færre tilfeller opplever at
47 gjerningsmannen kan unndra seg straff. Vi ønsker å endre systemet slik at allerede idømt straff ikke
48 kan foreldes. I tilfeller der gjerningsmannen ikke er dømt skal foreldelse skje etter 10 år for forhold
49 med strafferamme inntil 6 år. Dersom strafferammen er over 6 år skal foreldelsesfristen være 30 år.
50 De mest alvorlige forbrytelser som i dag har 21 års strafferamme, men som Fremskrittspartiet vil
51 straffe med inntil 30 år, skal ikke kunne foreldes.

1 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2 • effektivisere domstolene og domstolsbehandlingen
- 3 • utvikle ordningen med hurtigdomstoler
- 4 • gjennomgå straffelovgivningen for å heve straffnivået
- 5 • øke minimumsstraffer for alvorlige lovbrudd
- 6 • fjerne dagens kvantumsrabatt ved dom for flere lovbrudd
- 7 • at et fengselsår skal være lik et kalenderår
- 8 • at den straffedømte går direkte fra rettskraftig dom til soning
- 9 • gjennomgå ankesystemet

10
11
12 **Pårørende og offeromsorg**

13 Fremskrittspartiet vil gi oppfølging og hjelp til dem som er ofre for kriminalitet. Vi mener at dagens
14 system er lagt opp slik at gjerningsmennene har et større offentlig hjelpeapparat enn ofrene og deres
15 pårørende.

16
17 **Fremskrittspartiet vil:**

- 18 • opprette et ombud for kriminalitetsofre
- 19 • at offeret eller vedkommendes familie skal ha utbetalt eventuell erstatning fra staten
- 20 • at staten i etterkant skal innkreve erstatningssummen fra gjerningsmannen
- 21 • at offeret og/eller vedkommendes familie skal ha krav på tilbud om oppfølging
- 22 • at offeret og/eller pårørende skal varsles dersom gjerningsmannen skal ha permisjon fra
23 fengselet
- 24 • at gjerningsmannen kan ilegges geografiske begrensninger for sin permisjon for å verne offer
25 og/eller pårørende

26
27
28 **Forebyggende arbeid**

29 Det er foreldrene som har hovedansvaret for å følge opp sine barn. Likevel er det nødvendig at det
30 offentlige satser målrettet på forebyggende arbeid. Noen av de unge som kommer inn i en kriminell
31 løpebane, har opplevd en utrygg oppvekst. Det er viktig at offentlige instanser som er i kontakt med
32 barnet, i større grad settes i stand til å avdekke når barn blir utsatt for vold, overgrep og annen form
33 for omsorgssvikt.

34
35 En del av dem som begår kriminelle handlinger, har omfattende rusproblemer. I dagens system går
36 de ut og inn av behandling, og velger selv om de skal fullføre den. Vi ønsker å tillate at
37 tvangsbehandling brukes som en sanksjonsmulighet når rusmisbrukere dømmes for forbrytelser.
38 Dette må følges opp av et helhetlig opplegg etter endt behandling, slik at en kan forhindre tilbakefall
39 av rusmisbruket.

40
41 **Fremskrittspartiet vil:**

- 42 • styrke kompetansen i helsetjenesten, skolene, barnehagen, barnevernet og politiet, slik at en
43 i større grad avdekke barn som blir utsatt for vold, overgrep og annen form for omsorgssvikt
- 44 • møte unge lovbrøyttere med raske reaksjoner for å forebygge nye lovbrudd
- 45 • opprette en ungdomsdomstol, og sørge for at det settes tydelige krav til den enkelte når
46 straffereaksjonen skal iverksettes
- 47 • opprette egne ungdomsfengsler slik at en ikke blander ungdom som ikke har utviklet en
48 omfattende kriminell karriere, med hardbarkedede kriminelle
- 49 • gripe inn tidlig og ha tett oppfølging med dem som er i ferd med å komme inn i en kriminell
50 løpebane
- 51 • styrke samarbeidet mellom skole, barnevern og politiet

- 1 • åpne for bruk av tvangsbehandling av rusmisbrukere som en sanksjonsmulighet, og å legge til
- 2 rette for en helhetlig oppfølging etter endt soning
- 3 • gå inn for økt bruk av frivillige og ideelle organisasjoner på det forebyggende området
- 4 overfor barn og unge
- 5 • sikre barn mot digitale overgrep

6
7
8

9 **NORGE OG VERDEN**

10 Grenser betyr stadig mindre i en mer globalisert verden. Virksomheter og kapital flyter på tvers av
11 land og verdensdeler. Stadig flere mennesker føler seg ikke lenger bundet til arbeid i hjemlandet.
12 Globaliseringsprosessen fører til en bedre utnytting av ressurser, teknologioverføring til fattige land,
13 og mer konkurranse og valgfrihet for forbrukerne.

14
15 Globaliseringen har ført til at forskjellene mellom land og mellom individer har blitt mindre. Aldri før
16 har så mange blitt løftet ut av fattigdommen. Verdens fattige er ikke ofre for globaliseringen, men
17 deres problem er at de er utestengt fra det globale markedet.

18
19 Norsk utenrikspolitikks fremste oppgave er å sikre norske interesser. Dette må gjøres ved å gripe de
20 positive mulighetene globaliseringen gir, og verne effektivt mot de truslene den fører med seg.
21 Norske interesser sikres best gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid med sikte på
22 internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel og respekt for grunnleggende
23 menneskerettigheter. I dette arbeidet vil NATO og EU utgjøre grunnpilarene.
24 Utenriksrepresentasjonen må stå i forhold til norske interesser i de enkelte land, og særlig ta sikte på
25 å bistå næringsliv og norske borgere.

26
27 Forholdene til andre land må bygge på prinsippene om likeverd og frihandel. Frihandel er den beste
28 form for global arbeidsdeling med gjensidige fordeler av samhandel. Norge bør derfor snarest bygge
29 ned handelsbarrierene mot utlandet. Bistanden som en statlig tvungen ordning må reduseres. Norge
30 må selvsagt yte nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og internasjonale organisasjoner.

31
32 Fremskrittspartiet mener det er viktig å bygge allianser med likesinnede land og støtte opp om
33 demokratiske staters rett til å forsvare seg mot terrorisme og trusler fra naboland. Vi støtter det
34 jødiske folks rett til et nasjonalt hjemland i Israel. Staten Israel erkjennes som en suveren og
35 demokratisk stat med rett til å beskytte sine innbyggere mot eksterne, eksistensielle trusler.

36
37

38 **Nordområdene**

39 Nordområdene har i de senere år blitt mer og mer interessante for Norge så vel som for verden. Den
40 økte interessen skyldes de store mengder naturressurser man har funnet, og de man forventer å
41 finne i fremtiden. I tillegg endrer polhavsisen seg slik at nye seilingsleder åpner opp, og dette betyr
42 kortere avstand mellom de østlige og vestlige markedene.

43
44 Sett i lys av denne utviklingen må Norge helt klart hevde sin suverenitet i våre deler av
45 nordområdene gjennom utvikling, beredskap og forsvar. Fremskrittspartiet vil utvikle denne regionen
46 til beste for hele nasjonen, og vil ta ansvaret for en fornuftig, fremtidsrettet og ansvarlig utvikling.

47
48 Ved økt aktivitet i nordområdene vil Norges ansvar for beredskap på alle områder vokse. Seiling via
49 Nordøstpassasjen og over Polhavet gjør Norge til innfallspport for hele det europeiske markedet, samt
50 at all transport fra Europa gjennom disse ledene vil passere oss. Dette faktum gjør at vi må være i

1 stand til å håndtere større katastrofer i norsk ansvarsområde, både hva gjelder berging av
2 mennesker, skip, installasjoner og verdier. Samtidig vil vi være nødt til å ha en oljevernberedskap av
3 høyeste standard for å sikre oss mot store miljømessige konsekvenser.

4
5 Dette vil også åpne for en utvikling av havnefasiliteter og tilhørende infrastruktur i nord, også på
6 Svalbard som ligger plassert midt i området. Det vil i den forbindelse bli nødvendig å vurdere om man
7 kan opprettholde de strenge restriksjonene rundt Svalbard, eller om den teknologiske utviklingen
8 gjør at disse kan mykes opp.

9
10 Norges andel av nordområdene inneholder en enorm mengde naturressurser i form av fisk og
11 skalldyr, olje, gass og mineraler. Ren og uberørt natur, tilgang på fornybare energikilder og en unik
12 flora og fauna utgjør også store potensialer for vekst og utvikling. Vi vil legge til rette for at alle disse
13 potensialene kan nyttes, og vil samtidig legge vekt på innovasjon og forskning som fremmer
14 sameksistens av næringene.

15
16 Vi anser Norges ansvar som en stabil petroleumsleverandør for å være meget viktig, og vil derfor
17 åpne nye områder i nord for utvinnings- og leteaktivitet innenfor de stramme sikkerhetsregler vi
18 allerede har.

19
20 Vi mener at et sterkt og operativt forsvar i nordområdene er en nødvendighet for å hevde Norges
21 suverenitet og eierskap til den rikdommen som finnes der. Vi vil derfor ta sikte på å styrke alle
22 forsvarsgrener i nord, samt stimulere til økt alliert trening og aktivitet. I tillegg må grensekontrollen
23 mot øst håndheves strengt, men effektivt med hensyn til handel og samarbeid.

24 25 **Fremskrittspartiet vil:**

- 26 • fremme vårt eierskap i nordområdene
- 27 • styrke alle forsvarsgrener i nord
- 28 • åpne nye områder for all aktivitet, også petroleumsaktivitet
- 29 • ta Norges beredskapsansvar alvorlig innenfor alle sektorer
- 30 • øke forskningsinnsatsen rettet mot nordområdenes utfordringer
- 31 • vurdere økt aktivitet på og rundt Svalbard
- 32 • at kullkraftverket på Svalbard etableres som et pilotprosjekt for utvikling av ren
33 kullkraftteknologi.

34 35 36 **Norge og Europa**

37 Fremskrittspartiet har enkeltmenneskets frihet og selvråderett som en vesentlig målsetting.
38 Virkemidler i arbeidet for å nå dette målet er reduksjon eller avskaffelse av hindringer for
39 menneskets utfoldelse, virkestrang og realisering av egne mål. Slike hindringer kan være en følge av at
40 statens makt er for omfattende. Det kan også skyldes nasjonale grenser, av proteksjonistisk karakter,
41 som utelukker mennesker og bedrifter fra å samarbeide over landegrensene.

42
43 Selv om det er store utfordringer knyttet til åpenhet, frivillighet og fri bevegelse av kapital,
44 virksomhet og mennesker på global basis, ser vi en rekke positive utviklingstrekk innenfor regionale
45 områder. I Europa som område vil vi jobbe for en liberalisering av økonomien for å fremme vekst og
46 velferdsutvikling. Det bør jobbes for å knytte Norge tettere til Europa og overnasjonale løsninger når
47 det kommer til spørsmål om sikkerhetspolitikk, miljøpolitikk, kriminalpolitikk og politiske områder
48 som i sterk grad relaterer seg til frihandel, felles konkurranseregler og menneskelig frihet.

49
50 Utviklingen i EU reiser flere spørsmål av stor betydning for Norge. Hvordan gjeldskrisen vil påvirke EU
51 og dermed Norge på lengre sikt er usikkert. Både den politiske og den økonomiske integrasjonen i EU

1 har fått et sterkt tilbakeslag som rokker ved EUs grunnvoller. Schengenavtalen, som har fjernet
2 grensekontroll i det enkelte land, og erstattet dette med en ytre grensekontroll til hele området, har
3 vist seg å ha sine svakheter.

4
5 Det norske folk har to ganger sagt nei til norsk EU-medlemskap, og vi vil respektere denne folkeviljen.
6 Det eneste som eventuelt kan endre dette, er resultatet av en ny folkeavstemning. I debatten for
7 eller mot medlemskap stilles våre folkevalgte fritt, og de likebehandles uavhengig av standpunkt.
8 Våre folkevalgte vil lojalt følge opp resultatet av en eventuell ny folkeavstemning.

9 10 **Fremskrittspartiet vil:**

- 11 • respektere folkets syn i en eventuell folkeavstemning om norsk EU-medlemskap
- 12 • fjerne særnorske regler som blant annet forbyr innførsel av produkter som er lovlig i EU
- 13 • arbeide for å videreutvikle et tett, nært og dynamisk samarbeid med EU både multilateralt og
14 med de enkelte medlemsland bilateralt.
- 15 • påpeke at den norske eksporten av olje og gass dreier seg om viktige nasjonale ressurser som
16 skal være underlagt norsk lovgivning og jurisdiksjon
- 17 • arbeide for tiltak som sikrer en bedre beredskap for å håndtere bank- og gjeldskrisen i
18 Europa og store svingninger i internasjonal økonomi.
- 19 • heve terskelen for å få del i norske velferdsgoder i forbindelse med økt arbeidsinnvandring
20 fra EU.
- 21 • vurdere fortløpende om Norge er tjent med fortsatt medlemskap i Schengen.

22 23 24 **Utviklingspolitikk**

25 Utviklingslandene må gis mulighet til økonomisk utvikling. De må derfor få adgang til å selge sine
26 varer til Norge uhindret av restriksjoner og spesielle avgifter. Vi kan ikke godta en utviklingspolitikk
27 som går ut på å bygge ut et produksjonsapparat i fattige land, for deretter å begrense vareflyten fra
28 de samme landene. Staten bør legge til rette for at norsk næringsliv kan etablere seg i fattige land.
29 Det er gjennom utvidet handel med de fattige landene vi kan gi våre beste bidrag.

30
31 Tradisjonell bistandspolitikk har slått feil. Erfaringene har vist at land som har mottatt mest norsk
32 bistand, er blitt helt avhengige av bistanden, og at bistanden har bremset nødvendige økonomiske og
33 demokratiske reformer i utviklingsland. Forskning indikerer at utenlandske bistandspenger kan
34 forsterke korrupsjonen i fattige land, siden det blir mer lønnsomt å arbeide for å få mer bistand enn å
35 skape egne verdier.

36
37 Fattigdom skyldes også de enkelte lands interne, politiske veivalg. Produksjonsevnen og innsatsviljen
38 hos et folk blir mindre når det undertrykkes av totalitære styreformere og planøkonomi. Enkelte land
39 har kommet seg ut av uføret ved å innføre et markedsøkonomisk system, og mer frihet for den
40 enkelte. Det bør oppmuntres til en slik utvikling også i andre fattige land. Målet må være å stimulere
41 til en effektiv jordbruksproduksjon, slik at sult kan forhindres og tørkekatastrofer kan forebygges.
42 Dette gjøres best gjennom å innføre markedsøkonomi, samt ved å åpne opp for fritt salg av fattige
43 lands landbruksprodukter.

44
45 Så lenge det ikke er mulig å få flertall for å begrense den statlige bistanden, vil vi arbeide for at den
46 bistanden som gis, skal få størst mulig effekt. Dagens bistand har ifølge økonomiske eksperter liten
47 eller ingen virkning i mottakerlandene fordi u-hjelpen gis til de landene som har den dårligste
48 økonomiske politikken. Bistand bør kanaliseres til landene som arbeider aktivt for å åpne for
49 frihandel, oppheve prisreguleringer og er villige til å balansere sine offentlige budsjetter.

50

1 De frivillige organisasjonene gjør mye bra. Samtidig er det slik at administrasjonskostnadene utgjør
2 en uforholdsmessig stor del av de samlede utgiftene. Det vil være naturlig å stille krav til de frivillige
3 organisasjonenes egenandel. Økningen i de statlige overføringene og reduksjon i kravet til de frivillige
4 organisasjonenes egenandel fra 50 % i 1962 til bare 10 % siden 2001 har forsterket dette på en
5 uheldig måte som et negativt insentiv i forhold til effektivitet og resultater. Fremskrittspartiet er
6 kritisk til denne utviklingen og ønsker å øke egenandelen. Samtidig ønsker vi å legge til rette for å øke
7 skattefradrag for gaver til frivillige, samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

8
9 En omlegging av bistandspolitikken i denne retning vil kreve en gjennomgang og tilpasning av
10 virkemiddelapparatet. Det gjelder Norad, Norfund, Innovasjon Norge og det nyopprettede
11 Eksportkreditt Norge. I tillegg bør Garantiinstituttet for Eksportkreditt spille en sentral rolle. Gjennom
12 disse vil staten først og fremst kunne ta et overvåknings- og kontrollansvar og påse at næringslivets
13 innsats skjer etter grunnfestede etiske retningslinjer og støtter opp om kampen mot korrupsjon.

14
15 Hovedtyngden av norsk bistand bør konsentreres om utviklingen av næringslivet og infrastrukturen,
16 formalisering av eiendomsretten, undervisning og det å skape arbeid for lokalbefolkningen. Det helt
17 sentrale i ethvert lands utvikling er at det skapes arbeidsplasser. Med arbeidsplassene følger
18 inntekter for den enkelte. Dette gjør at familien kan forsørges og gis en bedre levestandard, og at
19 barn kan få utdanning. Samtidig skapes det skatteinntekter som tillater utbygging av infrastruktur,
20 sosiale og helsemessige tilbud.

21
22 Utviklingsland betaler mer i gjeldsnedbetaling enn hva som gis i bistand. Derfor vil ettergivelse av
23 gjeld være til stor hjelp for å få til ønsket utvikling. Det må imidlertid kunne stilles krav til land som
24 får ettergitt gjeld. Det enkelte lands arbeid for demokrati og markedsøkonomi, samt arbeid mot
25 korrupsjon vil være viktige kriterier.

26
27 Det bør også vurderes å fryse gjeld for en tidsavgrenset periode til enkeltland som rammes av store
28 naturkatastrofer som flom tørke etc. slik at landet kan bruke ressurser for å berge liv og helse for sine
29 innbyggere.

30 31 **Dissens 9: Mindretallet vil ha med et tillegg**

32 Fremskrittspartiet mener det kun er reelle demokratier som sikrer menneskerettigheter og velferd
33 over tid. Blant de som går i front i kampen for økt demokrati er det mange studenter. Noen blir også
34 utvist fra sine skoler nettopp på grunn av sitt arbeid for et mer demokratisk samfunn. FrP ønsker å
35 opprette en prøveordning hvor studenter som blir utvist av slike årsaker kan gis mulighet til å komme
36 til Norge og fullføre sin utdanning.

37 38 **Fremskrittspartiet vil:**

- 39 • begrense statlig bistand
- 40 • innføre frihandel ved å bygge ned importrestriksjoner som blant annet rammer u-land
- 41 • oppmuntre til frivillig bistand gjennom humanitære organisasjoner
- 42 • gi hjelp til land som uforskyldt er kommet i nød ved for eksempel naturkatastrofer,
43 eksempelvis ved å fryse låneforpliktelser overfor Norge
- 44 • unngå at norsk bistand bidrar til korrupsjon
- 45 • kanalisere u-hjelp til landene som arbeider aktivt for å åpne for frihandel og som er villige til
46 å balansere sine offentlige budsjetter
- 47 • at Norge viser sin støtte til demokratiske stater som er utsatt for internasjonal terrorisme
48 eller trusler fra andre land

1 **Menneskerettigheter**

2 Fremskrittspartiets liberalistiske grunnsyn bygger på at alle mennesker har visse universelle
3 frihetsrettigheter uavhengig av hvor i verden de bor, slik som ytringsfrihet, trosfrihet og beskyttelse
4 av privat eiendomsrett. Dette betyr at vi vil jobbe for å spre menneskerettigheter og bekjempe vold
5 og undertrykking, for eksempel kjønnslemlestelse, tvangsekteskap, menneskehandel og seksuelt
6 misbruk av barn.

7
8 Respekten for grunnleggende menneskerettigheter gjelder også for alle innvandrere til Norge.
9 Kunnskap om menneskerettigheter og demokrati bør utgjøre en sentral del av integreringsarbeidet.

10
11 Norge kan ha diplomatisk dialog og samarbeid også med land som har autoritært styre og som bryter
12 menneskerettighetene, fordi dette kan bidra til å spre demokrati, menneskerettigheter og liberale
13 ideer. Hvert enkelt tilfelle må vurderes for seg ut ifra hva som fremmer menneskerettigheter og
14 demokratiutvikling best på lang sikt.

15
16 Dialog er ikke alltid tilstrekkelig. I slike tilfeller vil det være mest hensiktsmessig å stå sammen med
17 andre demokratiske allierte i å legge press på enkeltland.

18
19 Noen ganger er det uansvarlig å opprettholde økonomiske relasjoner og kontakt med enkelte stater.
20 Vi vil derfor støtte internasjonale boikottaksjoner og sanksjoner mot stater som konsekvent bryter
21 menneskerettighetene på en særlig brutal måte eller som står bak eller finansierer terroraksjoner i
22 andre land.

23
24 FN bør konsentrere seg om krigsforebyggende og fredsskapende arbeid, humanitært arbeid og
25 kriseinnsats samt beskyttelse av menneskerettigheter. Organisasjonen og dens underorganisasjoner
26 har utviklet store byråkratier med enorme administrasjonskostnader. Fremskrittspartiet vil arbeide
27 for at organisasjonen og dens underorganisasjoner må reorganiseres og effektiviseres og at omfanget
28 av kostbare globale og regionale konferanser begrenses. I tillegg har diktatoriske stater stor
29 innflytelse og hindrer tiltak for å stoppe krig og undertrykking. Norge bør ta initiativ til en
30 grunnleggende debatt om forholdet mellom FN, folkeretten og totalitære stater i FN. Norge bør
31 arbeide mot at land som konsekvent undertrykker sine innbyggernes grunnleggende rettigheter gis
32 plass i komiteer og utvalg i FN som har som sin fremste oppgave å fremme slike rettigheter.

33
34 **Fremskrittspartiet vil:**

- 35 • prioritere arbeid for universell aksept av menneskerettighetene
- 36 • sørge for økt fokus på menneskerettigheter og demokratiske prinsipper som en del av
37 integreringsarbeidet
- 38 • at FN skal effektiviseres og fokusere på fredsskapende operasjoner, humanitært arbeid og
39 kriseinnsats samt vedvarende grove brudd på grunnleggende menneskerettigheter.

40
41

42 **Utenriksdepartementet**

43 Fremskrittspartiet vil styrke Utenriksdepartementets organisasjon og kompetanse innenfor utvalgte
44 målområder og bygge ned organisasjon og ressursbruk innenfor politikkområder som anses som
45 mindre viktige. De konsulære tjenestene vil bli gjennomgått med sikte på å kunne yte mer effektiv
46 bistand til norske virksomheter og norske borgere i utlandet.

47
48 Kriseberedskapen vil bli gjennomgått med sikte på en høyere operativ beredskap og organisering
49 samt bedre samordning med ulike departement og øvrige etater. Det vil bli foretatt en evaluering og
50 utarbeidet en ny og handlingsorientert plan for Nordområde-satsingen. Samordningen mellom
51 Utenriks- og Forsvarsdepartementet og grensesnittet mellom forsvars- og sikkerhetspolitikken vil bli

1 særskilt gjennomgått med sikte på til enhver tid å sikre best mulig samsvar mellom langsiktige
2 sikkerhetsbehov og gjeldende forsvarsstruktur. Vi ønsker også en mer proaktiv handelspolitikk for å
3 bedre ivareta markedsadgangen for norsk eksportprodukter. Det ønskes samtidig iverksatt et
4 bredere utredningsarbeid med utgangspunkt i langsiktige nasjonale strategier for en mer balansert
5 utenriksøkonomi.

6

7 **Fremskrittspartiet vil:**

- 8 • modernisere, effektivisere og styrke UD's organisasjon i overensstemmelse med prioriteringene i
9 utenrikspolitikken.

10

11

12 **Innvandringspolitikk**

13 Med innvandrere forstår vi personer som kommer til Norge for å søke langvarig opphold. Med
14 flyktninger forstår vi personer som tilfredsstillende krav som FN's flyktningkonvensjon stiller for å gi
15 rett til opphold i Norge. Asylsøkere er mennesker som selv oppsøker Norge for å søke asyl, asylsøkere
16 som får avslag, er å betrakte som ulovlige innvandrere. Personer som får oppholdstillatelse som et
17 ledd i familiegjenforening eller på humanitært grunnlag, er etter Fremskrittspartiets oppfatning ikke
18 flyktninger, men innvandrere.

19

20

21 **Sosiale ytelser**

22 Hovedprinsippet i Fremskrittspartiets innvandringspolitikk er likebehandling der ingen grupper gis
23 særbehandling. Det må legges vekt på at alle som har lovlig opphold i Norge, skal være sikret en
24 rettferdig behandling. Arbeidstakere med utenlandsk statsborgerskap må ha rett og plikt til
25 opptjening av pensjonspoeng under folketrygden, og rett til helsetjenester. Flere sosiale ytelser som
26 gis til innvandrere, må imidlertid gis under forutsetning av at de er villige til å integrere seg og lære
27 norsk.

28

29 Sosiale ytelser bør i større grad knyttes til statsborgerskap eller andre hensiktsmessige avgrensinger.

30

31 Det er et statlig ansvar å motta flyktninger, og derfor bør staten også dekke dokumenterte utgifter i
32 inntil syv år ved utplassering av flyktninger i kommunene. I dag opplever mange kommuner at
33 integreringstilskuddet ikke dekker de faktiske kostnadene ved mottak og integrering av flyktninger.

34

35 Særordning med stønad for innvandrere i alderen 18–25 år bør opphøre.

36

37 Det er kommunen selv som skal bestemme om den er klar til å ta imot flyktninger. Kommunen
38 forplikter seg til å følge opp flyktningene slik at de blir integrert i lokalsamfunnet.

39

40

41 **Familiegjenforening**

42 Familieinnvandringsordningen begrenses til ektefelle over 24 år, og egne barn under 18 år.

43 Familieinnvandring for ektefelle bør bare kunne innvilges hvis paret ikke har større samlet tilknytning
44 til noe annet land enn til Norge. Voksne familieinnvandrere må ha opparbeidet seg et minimum av
45 kunnskaper om norsk språk og samfunnsliv. Personer fra EØS og enkelte andre land kan gis unntak
46 fra skjerpede krav til familieinnvandring. Det bør kunne kreves DNA-test for å bevise slektskap.

47

48

49

49 **Arbeidsinnvandring**

50 I utgangspunktet bør Norge dekke behovet for arbeidskraft innenfor egen befolkning. Dette kan man

1 sørge for ved å lage ordninger som stimulerer folks vilje til å jobbe, for eksempel ved å sette ned
2 skattestrykket og få flere trygdede ut i jobb. Behov utover dette kan i stor grad dekkes gjennom
3 arbeidskraft fra EØS-området. Det bør være mulig å hente arbeidskraft også utenfor EØS-området,
4 basert på tidsavgrensede kontrakter. Prismekanismen bør brukes for å sikre at arbeidsinnvandring fra
5 utenfor EØS-området er samfunnsøkonomisk lønnsom, ved at arbeidsgiveren delvis overtar det
6 finansielle ansvaret knyttet til arbeidsinnvandrers bruk av norske velferdsordninger. Norge bør videre
7 bli mer attraktivt for høyt kompetent arbeidskraft fra utlandet, noe som kan gjøres gjennom bedre
8 rammebetingelser for næringslivet og et mer konkurransedyktig skattesystem.

11 Flyktninger

12 Fremskrittspartiet vil at Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser og hjelpe flyktninger.
13 Flyktninger kan imidlertid best hjelpes i sine geografiske og kulturelle nærområder. I stedet for å ta
14 mange flyktninger inn i Norge bør Norge i større grad bidra til å dekke utgiftene til flyktningmottak i
15 flyktingenes egne nærområder. Det vil gi hjelp og trygghet til langt flere mennesker i slike områder
16 for samme sum som det vil koste å ha én flyktning i Norge.

17
18 Integreringspolitiske hensyn bør legges til grunn ved eventuell utvelgelse av kvoteflyktninger.

21 Asylsøkere

22 Det er grunn til å frykte at en fortsatt innvandring av asylsøkere, av bare tilnærmet det omfang som
23 man har hatt i de senere år, vil føre til alvorlige motsetninger mellom folkegrupper i Norge. Det er
24 etisk uforsvarlig å ikke stramme inn denne innvandringen for å forebygge konflikter i det norske
25 samfunn.

26
27 Fremskrittspartiet vil føre en restriktiv politikk når det gjelder å innrømme asyl. Asylinstituttet er et
28 meget viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som er reelt truet, og må ikke misbrukes i
29 noen form. Asylstatus skal bare innvilges etter individuell behandling og grundig vurdering av
30 søknader. Ankemuligheter for avslag om opphold skal i hovedsak begrenses til en ankeinstans. For å
31 ivareta sikkerheten knyttet til asylsøkere bør det åpnes for bruk av lukkede asylmottak. Det må være
32 en klar forutsetning at flyktninger og asylsøkere som har fått oppholdstillatelse i Norge, skal reise
33 hjem til sine respektive hjemland når forholdene gjør det forsvarlig.

34
35 Å oppgi falsk identitet overfor norske myndigheter er å anse som en kriminell handling som
36 kvalifiserer til utvisning. Tvungen retur av asylsøkere med avslag kan finne sted til
37 opprinnelseslandet, antatt opprinnelsesland eller et annet land i den regionen vedkommende antas å
38 ha kulturell tilknytning til. Norge bør fremforhandle returavtaler med en lang rekke land, og dette
39 kan kobles til den generelle bistandspolitikken.

40
41 Behandlingstid på asylsøknader må ned. Det er ikke akseptabelt at folk skal sitte i asylmottak i flere
42 år mens de står i saksbehandlingskø hos UDI. Dette er særdeles viktig, spesielt når barn er involvert.
43 Asylsøknader bør behandles i løpet av maksimalt en måned, og asylsøkere skal sitte i lukkede
44 asylmottak i påvente av ferdigbehandlet søknad.

47 Integrering

48 Fremskrittspartiet ønsker lik behandling av nordmenn og innvandrere. Alle skal ha samme rettigheter
49 og plikter i sine forhold til fellesskapet i Norge, uavhengig av etnisk bakgrunn. En restriktiv
50 innvandringspolitikk med aktiv integrering og tilpasning til norske samfunnsforhold vil forebygge
51 motsetninger og konflikter.

1 Gjennom å stille krav til innvandrere om deltakelse i norskundervisning og/eller arbeidstrening som
2 vilkår for å motta offentlige ytelser, som f.eks. sosialhjelp, vil kommunikasjonen mellom nordmenn
3 og innvandrere, og mellom innvandrere fra ulike opprinnelsesland, sikres ved at norsk blir felles språk
4 for alle.

5
6 Gode kunnskaper i norsk er også et viktig grunnlag for innvandrere for å få innpass på
7 arbeidsmarkedet, og dermed gjøre det mulig å oppnå en ordinær yrkeskarriere.

8
9 For å kunne bli norsk statsborger og for å få stemmerett bør det stilles krav om selvforsørgelsesevne,
10 samfunnsforståelse og tilstrekkelige norskkunnskaper. Det må også stilles krav om minimum ti års
11 botid, regnet fra tidspunktet for innvilgelse av søknad om oppholdstillatelse. Hvis søker er gift med
12 norsk borger, er kravet om botid minimum fem år.

13
14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • at Norges mottak av mennesker fra land utenfor den vestlige kulturkrets begrenses kraftig.
16 Dette omfatter flyktninger, asylsøkere og de som gis opphold av humanitære årsaker
- 17 • innføre en aktiv integreringspolitikk som bygger på de reglene, normene og verdiene som
18 skal være felles for hele befolkningen, og som må gå foran hensynet til enkeltgrupper
- 19 • at kriteriene for å gi asyl skal tolkes strengt og innvandringsstoppen håndheves effektivt
- 20 • at de som kommer til Norge som resultat av familieinnvandring, ikke gis rett til ny eller videre
21 familieinnvandring
- 22 • innføre kommunal vetorett mot etablering av asylmottak
- 23 • begrense familieinnvandringsordningen til ektefelle over 24 år, og egne barn under 18 år
- 24 • innføre tilknytningskrav ved familieinnvandring, som bortfaller når herboende har fylt 28 år
- 25 • innføre språk- og kunnskapstest som voksne familieinnvandrere må bestå i hjemlandet før de
26 kan få opphold i Norge
- 27 • ha respekt for kirkerommet, men ikke akseptere kirkeasyl. Kirkeasylanter pågripes straks og
28 sendes ut av landet
- 29 • ta avstand fra enhver form for rasisme
- 30 • avskaffe alle lovregler og forvaltningsmessig praksis som innebærer forskjellsbehandling
31 basert på religion, kultur eller etnisk bakgrunn
- 32 • at mottak og bosetting av flyktninger må avgjøres av den enkelte kommune selv og ikke
33 kunne pålegges av statlige myndigheter
- 34 • gå kritisk gjennom offentlig støtte til organisasjoner og foreninger hvor etnisk bakgrunn eller
35 felles hjemland er kriterium for medlemskap
- 36 • at de som innvilges beskyttelse gjennom asyl eller oppholdstillatelse på humanitært
37 grunnlag, kun får midlertidig oppholds- og arbeidstillatelse, og følgelig må reise hjem når
38 forholdene i hjemlandet er trygge
- 39 • at flyselskaper som bringer asylsøkere uten identitetspapirer til Norge, bøtelegges og
40 pålegges å returnere asylsøkerne
- 41 • at innvandrere og asylsøkere som kommer fra områder med stor sykdomsrisiko, gjennomgår
42 en obligatorisk helsetest

43
44
45 **Nordmenn i utlandet**

46 Fremskrittspartiet konstaterer at mange, og stadig flere, nordmenn velger å flytte permanent eller å
47 bo lengre tid i utlandet. Særlig mange pensjonister, både uføre og alderspensjonister, velger dette
48 med sikte på helsebringende effekter pga på grunn av klima. Men vi ser også en økning i at folk i
49 arbeid velger å bo helt eller delvis i andre land. Dette medfører enkelte problemstillinger, både når
50 det gjelder trygdeytelser, omsorg, rehabilitering og skattemessige forhold.

51

1 Alt for mange har blitt satt i en helt umulig situasjon grunnet mangelfulle svar fra diverse offentlige
2 kontorer. Vi registrerer blant annet en forskjellsbehandling fra ligningskontor og folkeregisterkontor
3 avhengig av hvor kontoret måtte ligge. Det er derfor nødvendig å sørge for at Nav Internasjonal er i
4 stand til å gi nødvendig og riktig informasjon til alle. Vi vil derfor i perioden foreta en grundig
5 gjennomgang av internasjonale avtaler og norske lover, med sikte på å legge bedre til rette for
6 nordmenn i utlandet.

7
8 FrP mener det grunnleggende må være at man skatter til kun ett land, og at det er landet man
9 skatter til som man skal inneha og opparbeide seg videre rettigheter.

10
11 Det betyr at man enten er skattepliktig til Norge og betaler ordinær skatt hit, eller så er man
12 skattepliktig i landet man har flyttet til. Det skal ikke ilegges kildeskatt på pensjon til nordmenn som
13 er skattemessig utflyttet.

14
15 Pensjonsytelser er individuelt opparbeidede rettigheter. Disse skal ikke avkortes, selv om
16 pensjonisten velger å bosette seg i land med lavere kostnadsnivå enn Norge.

17
18 Nordmenn som er bosatt i utlandet, men som har rettigheter til norske helsetjenester gjennom
19 frivillig deltakelse i folketrygden, eller fordi de foreløpig ikke er skattemessig utflyttet, gis mulighet
20 for å oppholde seg i Norge utover fastlagte tidsperioder dersom de er til nødvendig helsemessig
21 behandling.

22 23 **Fremskrittspartiet vil:**

- 24 • vurdere sentral behandling av skattespørsmål
- 25 • forbedre godkjenningsrutiner når det gjelder ytelser i utlandet
- 26 • sørge for økt kompetanse ved Nav Internasjonal
- 27 • motarbeide enhver form for dobbeltbeskatning av utflyttede nordmenn
- 28 • at opparbeidet pensjon blir behandlet som en personlig rettighet, som fritt kan tas med ut av
29 landet

30 31 32 33 **FORSVAR OG SIKKERHET**

34
35 Ivaretagelse av innbyggernes sikkerhet er en av statens grunnleggende oppgaver, og den
36 opprinnelige grunnen til at stater ble dannet.

37
38 Forsvarspolitikken skal til enhver tid utformes med basis i den sikkerhetspolitiske situasjonen.

39 Forsvarets struktur og innretning må derfor bestemmes av utviklingen i trusselbildet og langsiktige
40 sikkerhetspolitiske behov, og ikke en på forhånd gitt kostnadsramme slik tilfellet er i dag.

41 Fremskrittspartiet vurderer Norges sikkerhetspolitiske situasjon ut fra ulike aspekter og kriterier. Det
42 grunnleggende forhold er Norges geopolitiske plassering, hvor man ligger mellom USA, Russland og
43 det europeiske kontinent.

44
45 Historisk har det vært av interesse for stridende parter å kunne benytte baser på norsk jord i
46 forbindelse med kampen om sjørutene i Nord-Atlanteren, eller for å hindre fienden i å etablere
47 tilsvarende baser.

48
49 Etter Sovjetunionens oppløsning er den relative betydning av nordområdene økende for Russland.
50 Dette er også synliggjort gjennom økt russisk militæraktivitet langs norskekysten de siste årene. I
51 tillegg til de viktige fiskeriressursene i regionen er det avdekket store og verdifulle forekomster av

1 olje og gass i havområdene utenfor Nord-Norge og Russland. Grense-, suverenitets- og
2 ansvarsforholdene i disse områdene må avklares for å redusere risiko for konflikt og krise. Norge må i
3 første omgang kunne håndtere en eventuell krise i nordområdene med egne ressurser. Dersom
4 allierte tidlig blir trukket inn i en konflikt, vil dette kunne virke unødvendig provoserende.

5
6 Forsvarsplanleggingen må organiseres ut i fra erkjennelsen om at mens forsvarsstrukturer er trege
7 strukturer som det kan ta mange år å bygge opp, kan sikkerhetsbildet endre seg meget raskt. All
8 historisk erfaring viser at militære konflikter oppstår plutselig og overraskende. De strukturer og
9 kapasiteter som bygges opp, må således være fleksible og inneholde et element av overdekning i
10 forhold til det aktuelle trusselbildet i perioder med lavspenning.

11
12 Det nye sikkerhetspolitiske bildet er i tillegg preget av internasjonal terrorisme, spredning av
13 masseødeleggelsesvåpen og uforutsigbare trusler. Angrepene på USA 11. september 2001, og senere
14 anslag mot mål i Europa og Asia, satte for alvor internasjonal terrorisme på dagsordenen. Dette er
15 trusler som ikke stoppes av landegrenser eller historiske bånd.

16
17 Terroren har på den annen side samlet nasjoner som tidligere sto mot hverandre. Nasjoner er nå mer
18 opptatt av å ivareta egen sikkerhet, samt å skape relasjoner til andre land for å sikre en bred front
19 mot terror. Det er viktig at Norge tar aktiv del i kampen mot terror med deltakelse i internasjonalt
20 samarbeid og internasjonale operasjoner.

21
22 Globaliseringen har også gitt nye utfordringer som spredning av epidemiske sykdommer, organisert
23 kriminalitet og religiøs fundamentalisme. Avstandene blir kortere og samhandelen har økt. Dette har
24 gjort oss mer sårbare som enkeltstater og enkeltmennesker.

25 26 27 **Alliansepolitikk – NATO**

28 NATO er hjørnesteinen i Norges sikkerhets- og forsvarspolitiske forankring. Norge bør aktivt
29 stimulere til samtrening og øving innen NATO og med styrker fra europeiske land.

30
31 NATOs fokus har i det siste dreid mer mot ivaretagelse av sikkerhet i NATOs nærområder, og det er i
32 Norges interesse å videreutvikle og styrke denne tendens. Vi ønsker å øke nærvær av og trening for
33 allierte styrker i Norge.

34
35 Bilaterale forsterkningsavtaler vil også i fremtiden være en avgjørende del av norsk
36 sikkerhetspolitikk. Det er spesielt viktig å videreføre og utvikle det strategiske partnerskapet med
37 viktigste allierte USA, men også med andre sentrale allierte. Et viktig element i et slikt partnerskap er
38 forhåndslagring av amerikansk militært utstyr og tilhørende avtaler. Det er også viktig å videreføre
39 amerikansk trenings- og øvelsesvirksomhet i Norge, samt et effektivt etterretningssamarbeid.

40
41 USA retter i større grad politisk og militær oppmerksomhet mot andre områder, og reduserer blant
42 annet sin tilstedeværelse i Europa. Dette medfører at vi i større grad selv må være forberedt på å
43 ivareta vår sikkerhet

44
45 Nordsjøstrategien omfatter Storbritannia, Nederland, Tyskland, Norge og Danmark, og innebærer økt
46 satsing på flernasjonale løsninger ved anskaffelser, drift og vedlikehold, kommando- og
47 kontrollsystemer, opplæring, trening og øving, og operasjoner for alle forsvarsgrener. Dette må etter
48 Fremskrittspartiets mening likevel ikke bryte med vårt samarbeide med USA.

49
50 Gjennom medlemskap i EU og deltakelse i NATOs Partnerskap for Fred (PFP) har Sverige og Finland
51 sin sikkerhetspolitiske plattform. Utviklingen av det svenske og finske forsvaret vil fortsatt være av

1 stor betydning for Norge. Den nye situasjonen gir muligheter for et økt samarbeid mellom våre lands
2 forsvar som et supplement til vårt NATO-medlemskap, men kan ikke utgjøre en erstatning for dette.

3
4 Samarbeid med andre nasjoner må imidlertid ikke medføre at vi gjør oss avhengige av disse for å
5 ivareta våre viktigste sikkerhetsinteresser.

6 7 **Fremskrittspartiet vil:**

- 8 • sikre fortsatt norsk medlemskap og innflytelse i NATO gjennom aktiv deltakelse i de politiske
9 og militære fora
- 10 • sikre en fortsatt sterk allianse med USA som vår næreste allierte
- 11 • sikre at allierte fortsatt nytter Norge som øvingsland og oppmuntre våre viktigste allierte til
12 forhåndslagring på norsk jord

13 14 15 **Det norske forsvar**

16 Norge satser ikke nok på Forsvaret. Forsvaret har over lang tid blitt nedprioritert og underfinansiert,
17 og må styrkes. Det er ikke tilstrekkelig for å ivareta norsk suverenitet og norske interesser at
18 Forsvaret kun er istand til å håndtere begrensede episoder og kriser. Norge er i en særstilling
19 Europa, og dette stiller spesielle krav til Forsvaret. Vi kontrollerer et enormt land- og sjøterritorium i
20 utkanten av Europa, og besitter store og strategisk viktige naturressurser. Forsvaret må derfor være
21 dimensjonert for å beskytte disse og håndtere uforutsett risiko og nye og uventede trusler.
22 Trusselbildet kan endres raskere enn vår evne til å forsvare oss. Vi må derfor være i stand til å
23 forsvare de verdier vi står for og de verdier vi forvalter.

24
25 Norges evne til å håndtere en eventuell invasjon eller en militær aksjon mot norsk territorium er
26 betydelig svekket. Det er avgjørende at denne evnen gjenvinnes. Den generelle forsvarsstrukturen
27 må ses i forhold til nye trusler. Andre trusselbilder mot mer urbane strøk og infrastruktur, samt
28 oljeinstallasjoner mv. må også vektlegges.

29
30 Forsvaret må både kunne håndtere trusler og utfordringer mot vårt territorium, spesielle objekter og
31 installasjoner, og et bredt spekter av terrortrusler. Dette vil stille krav til at Forsvaret til enhver tid er
32 forberedt på raskt å kunne flytte enheter til områder som utsettes for trusler eller aksjoner. I tillegg
33 til fleksibilitet og tilgjengelighet er vi også avhengige av at Forsvaret er til stede i betydelig større grad
34 i nordområdene. Tilstedværelse signaliserer både vilje og evne til å ivareta våre interesser.

35
36 Forsvaret bør også være forberedt på å forsterke kapasiteten ved kriser. Tidligere vernepliktige og
37 befal må organiseres i reservestyrker som kan kalles inn ved behov.

38
39 Utdanning av befal tar mange år, og befalskorpset er Forsvarets viktigste ressurs. Utdanning, øvelse
40 og bruk må gis prioritet, slik at befalet er i stand til å fylle sin rolle i krigsorganisasjonen og i
41 internasjonal tjeneste. Militære har en jobb som stiller spesielle krav og utsetter for spesielle
42 belastninger. Det betyr også at staten er forpliktet til å ivareta spesielle behov. Unntak fra lover og
43 regler i arbeidslivet kan være nødvendig, men disse skal kompenseres økonomisk. Veteraner har
44 påtatt seg ekstraordinære belastninger for samfunnet. Dette skal anerkjennes, og veteranenes
45 spesielle behov for oppfølging skal ivaretas.

46
47 Heimevernet er en viktig del av det norske forsvar. Heimevernet kan i langt større grad enn i dag bli
48 brukt til å løse ulike oppgaver i ulike deler av landet, i samarbeid med politiet. Flere av disse
49 oppgavene vil kreve nytt utstyr og nye ferdigheter. Det vil også kreve befal med variert kompetanse.

1 **Dissens 10: Mindretallet vil ha med:**

2 Verneplikten er et grunnleggende fundament i vårt forsvar. Det gir tilgang på det ypperste av norsk
3 ungdom, og er en god rekrutteringsbase for senere karriere i Forsvaret. Verneplikten gir også
4 Forsvaret en forankring i hele folket, bidrar avgjørende til forsvarsviljen, og viser at forsvar av
5 landet er en grunnleggende og felles oppgave. Samarbeidet med organisasjoner som bidrar til
6 forsvarsevne og –vilje skal fortsette. Særlig bør samarbeidet med reserveoffiserer vektlegges.

7
8 **Fremskrittspartiet vil:**

- 9
- 10 • sikre at Forsvaret til enhver tid har nødvendig materiell og kompetent personell for å løse de pålagte oppgaver
 - 11 • sikre at Forsvaret gjennom verving har et tilstrekkelig rekrutteringsgrunnlag for å løse pålagte oppgaver
- 12
13

14 **Dissens 11: Mindretallet vil ha med:**

- 15 • sikre at Forsvaret gjennom verneplikt og verving har et tilstrekkelig rekrutteringsgrunnlag for
16 å løse pålagte oppgaver

- 17 • sikre at befalskorpset får forutsigbare arbeidsforhold og utdanningsløp, at merbelastninger
18 gis rimelig kompensasjon, og sikre at de tjenestegjørende får bedre økonomiske
19 godtgjørelser
- 20 • at økonomiske rammer og bemanning må dimensjoneres i henhold til oppgaver
- 21 • øke utholdenhet og kapasitet i Hæren ved å utnytte reservestyrker bedre
- 22 • revurdere dagens ordning hvor Forsvarssjefen er integrert med Forsvarsdepartementet
- 23 • bedre evnen til informasjonskrigføring
- 24 • redusere støttefunksjoner, herunder forsvarsbygg og musikkorpene, for å bedre den
25 operative evne
- 26 • sikre en stor og stabil tilstedeværelse av militære styrker i nordområdene
- 27 • reetablere militær tilstedeværelse og kapasitet i Finnmark
- 28 • at Forsvarets ressurser fleksibelt skal kunne støtte andre etater i kriser, men dette skal ikke
29 gå på bekostning av Forsvarets primære oppgaver
- 30 • videreføre arbeidet med anskaffelse av u-båter
- 31 • sikre et moderne kampflyvåpen, men finansiering av nye kampfly må ikke gå på bekostning
32 av øvrig drift og oppgaveløsning.
- 33 • at beredskap og responstid forbedres og at våre styrker er reelt tilgjengelige ved behov
- 34 • sikre tilfredsstillende treningsstandard både blant tjenestegjørende og reservestyrker
- 35 • reetablere innsatsstyrkenes kapasitet i Heimevernet
- 36 • sikre tilfredsstillende treningsstandard og beredskap i Heimevernet
- 37 • etablere et bredt sammensatt Nasjonalt Sikkerhetsråd med sikte på en mest mulig effektiv
38 løpende håndtering av grensesnittet mellom sikkerhets- og forsvarspolitikken, og mellom
39 fagmilitære råd og politiske beslutninger.
- 40 • at større investeringer må finansieres utenfor det ordinære forsvarsbudsjett
- 41
42

43 **Internasjonale operasjoner**

44 Fremskrittspartiet mener Norge aktivt bør bidra med styrker i fredsbevarende og fredsskapende
45 operasjoner. Forutsetningen er at mandatene er utformet slik at styrken har mulighet til å løse
46 oppdragene, og at de er tidsbegrensede. Kostnadene ved slike operasjoner skal også bevilges
47 særskilt.

48
49 Norge bør primært delta i internasjonale operasjoner basert på vedtak i FNs sikkerhetsråd.
50 Humanitære hensyn kan imidlertid tilsa at Norge også støtter operasjoner ledet av NATO eller

1 koalisjonsstyrker, selv om disse på grunn av veto retten ikke er godkjent av FNs sikkerhetsråd. Vil
2 Norge ha hjelp utenfra, må vi også være villig til å bidra ute. Internasjonale operasjoner gir dessuten
3 verdifull erfaring for norsk, militært personell.

4
5 Personell som frivillig tegner kontrakt for deltakelse i Norges kontingenter til internasjonale styrker
6 for FN og/eller NATO, må kunne få kontrakter av mer enn ett års varighet, og få anledning til
7 ytterligere kontraktsfornyelse ved skikkethet og behov. Dette for å få økte innslag av mer erfarent og
8 modent personell i de styrker som skal operere sammen med andre utenlandske styrker i
9 internasjonale operasjoner.

10

11 Samhandling med utenlandske allierte styrker gjennom felles trening, operasjoner og
12 materiellsamarbeid er avgjørende for å sikre høy kvalitet på norske bidrag i internasjonale
13 operasjoner. Norske styrker i utlandet må videre sikres nødvendig og hensiktsmessig militært
14 materiell, herunder pansrede kjøretøy, som gjør det mulig å gjennomføre oppdraget på en effektiv,
15 sikker og hensiktsmessig måte. Oppfølgingen av norske soldater som har deltatt i
16 utenlandsoperasjoner, må styrkes, blant annet av en dedikert lege/sanitetstjenesten i Forsvaret.
17 Veteranene må anerkjennes for sin innsats, og deres spesielle behov for oppfølging må ivaretas.

18

19

20 **Terror – samfunnssikkerhet**

21 Det nye sikkerhetspolitiske bildet er preget av internasjonal terrorisme, spredning av
22 masseødeleggelsesvåpen og uforutsigbare trusler. Dette vil også kunne ramme Norge og norske
23 interesser i utlandet.

24

25 Utviklingen i samfunnet med nye former for risiko, sårbarhet og trusler krever ny årvåkenhet og
26 stadig tilpassing av sikkerhetstiltak og beredskap fra den øverste administrative og politiske ledelse.
27 Det ligger store utfordringer innenfor områder som blant annet informasjons- og
28 kommunikasjonsteknologi, kraftforsyning, transport, forsyninger, olje- og gassvirksomhet, smittevern
29 og vannforsyning.

30

31 Det er nødvendig med styrket fokus på alle aspekter ved samfunnssikkerheten. Vi vil derfor arbeide
32 aktivt for at Norge skal kunne møte det nye trusselbildet gjennom gode beredskapsplaner, nødvendig
33 verneutstyr, materiell og personell.

34

35 Det er nødvendig med nært samarbeid og koordinert innsats fra sikkerhetstjenestene, politiet og
36 Forsvaret. Nasjonalt er det i utgangspunktet en politioppgave å bekjempe terrorisme. Forsvaret må
37 likevel være forberedt på å støtte, utfylle eller overta politiets oppgaver i ekstraordinære situasjoner.
38 Bruk av militære styrker innenlands i fredstid vil kun skje etter rekvisisjon fra politiet eller andre
39 myndigheter. Ressurser og personell må kunne anvendes fleksibelt mellom etater.

40

41

42 **Sivil beredskap**

43 Det er viktig med et tilstrekkelig utbygget sivilforsvar, da katastrofer, terror, væpnede konflikter og
44 krig vil ramme sivilbefolkningen sterkt. Forsvaret skal støtte det sivile samfunn i krisesituasjoner og
45 være øvet for dette formål som en del av totalforsvarsinnsatsen. Videre vil en ordning hvor både
46 Forsvaret og sivile aktører utfører redningstjenesten, føre til styrket kvalitet. Hensynet til hva som gir
47 best tjeneste, skal være retningsgivende, derfor vil vi arbeide aktivt for en landsdekkende tjeneste.

48

49 Det moderne Norge er sårbart og lite robust. Konsekvensene av gjennomførte sårbarhetsanalyser må
50 omsettes i prioriterte mål for å redusere virkningen av økt sårbarhet. Det må i større grad tas hensyn
51 til dagens og fremtidens teknologi i beredskapsmessig sammenheng. Det er derfor nødvendig å sikre

1 viktige samfunnsfunksjoner mot terrorhandlinger, organisert kriminalitet, internasjonal hacking m.m.
2 Fremskrittspartiet vil arbeide for en sterk og dynamisk kombinasjon av sivile og militære ressurser og
3 tiltak.

4
5 Økt transport av olje fra Nordvest-Russland samt økt oljeutvinning i Norskehavet og Barentshavet vil
6 kreve en styrking av oljevernberedskapen i disse havområdene. Kystvakten og Luftforsvaret har
7 viktige oljevernfunksjoner i nordlige havområder. Det må sikres en forsvarlig finansiering av disse
8 oppgavene langs hele norskekysten.

9
10
11

12 **FAMILIEPOLITIKK**

13 For Fremskrittspartiet er familien et naturlig, verdifullt og grunnleggende element som utgjør viktige
14 rammer for barns oppvekst og fremtid. Vi anser familien for å være en svært viktig tradisjons- og
15 kulturbærer, og mener familiens stilling i det norske samfunnet skal styrkes fremfor at det offentlige i
16 stadig større grad ønsker å ta avgjørelser for familien.

17

18 Utgangspunktet og forutsetningen for ethvert familieforhold er at det bygger på frivillighet. Barn har
19 rett til begge sine foreldre og foreldrene må derfor ved samlivsbrudd likestilles i sine plikter og
20 rettigheter.

21

22 Alle par har en rett til å innrette seg på den måten de selv finner best. De som selv velger
23 samboerskap som sin form, må også selv eventuelt sørge for å sikre seg nødvendige rettigheter. FrP
24 tar sterk avstand fra ekteskap som inngås under tvang.

25

26 Høye skatter og avgifter fører til at begge foreldre som regel må ha inntektsbringende arbeid for å
27 opprettholde den alminnelige levestandarden. Ved å senke skatte- og avgiftsnivået vil vi bidra til at
28 flere får mulighet til å bruke mer tid på hjem og familie.

29

30 Det å få barn har i seg selv en stor egenverdi, samtidig som samfunnet er avhengig av at det settes
31 barn til verden. For å stimulere til flere barnefødsler og for å gi familiene mulighet til å velge å være
32 hjemmearbeidende med barn, er det nødvendig å kunne opparbeide seg rett til økonomiske og
33 sosiale rettigheter gjennom arbeid i hjemmet.

34

35 Fødselspermisjon skal videreføres, men opptjeningen baseres på foreldrenes samlede inntekt. Hvem
36 av foreldrene som skal være hjemme med barnet og hvor lenge, bestemmes av foreldrene selv. Ved
37 småbarnsadopsjon gjelder samme permisjonsregler som ved fødselspermisjon.

38

39 **Dissens 12: Mindretallet vil opprettholde følgende tekst:**

40 Vi er av den oppfatning at et barn får den beste oppveksten ved å vokse opp med foreldre av ulikt
41 kjønn, og ønsker derfor å begrense homofiles adgang til adopsjon.

42

43 Familien bør i større grad kunne tilpasse og organisere hverdagen ut fra den enkelte families behov.
44 Dette er dessverre ikke tilfelle i dag. Vi vil derfor i småbarnsperioden prioritere foreldrenes valgfrihet,
45 ved for eksempel å tilby større mangfold av fleksible og alternative barnehager og kommunal
46 kontantstøtte. Offentlige og private barnehager skal oppleve reell likebehandling og kommunene
47 stimuleres til å tilby lokal kontantstøtte. Barnetrygden skal indeksreguleres årlig.

48

49 FrP ønsker at det skal være et mangfold i det pedagogiske innholdet i barnehagetilbudet og vi stiller
50 oss derfor positivt til lese- og skriveopplæring i barnehagene. God grunnbemanning og en stabil
51 bemannings situasjon er en forutsetning for gode barnehager.

1 For ytterligere å unngå at et valg om hjemmearbeid skal føre til redusert familieøkonomi og avkorting
2 i fremtidige pensjonsforhold, ønsker vi å innføre ektefelledelt beskatning i den perioden
3 kontantstøtten benyttes. Dette utligner skattetrykket mellom én- og toinntektsfamiliene, og gjør det
4 mulig for den som velger å være hjemme med barn, å opptjene pensjonspoeng. Vi vil lovfeste retten
5 til barnehageplass fra barnet er 1 år, uavhengig av når på året barnet er født.

6
7 Det må skilles mellom barns skolegang og barns fritid. Skolefritidsordninger kan med fordel overlates
8 til private tilbydere eller frivillige organisasjoner. Vi ønsker å utvide skoledagen, slik at behovet for
9 skolefritidsordning i realiteten vil minke.

12 Barnevern

13 Det er alltid foreldrenes ansvar og plikt å gi barn den tryggheten, omsorgen og kjærligheten barn
14 trenger for å vokse opp til å bli selvstendige og ansvarsfulle individer. Virkeligheten er dessverre ikke
15 alltid slik. Derfor må vi ha gode ordninger som beskytter og hjelper de familiene og barna som
16 trenger det.

17
18 Vi ønsker å dele barnevernet inn i to deler. En del, kalt Familievern, som skal jobbe forebyggende i
19 samarbeid med familie, skole, barnehage og andre kommunale instanser. Tanken er å finne løsninger
20 og tiltak som gjør at en eventuell omplassering reduseres eller faller bort.

21
22 Noen ganger vil det være nødvendig å ta barnet ut av hjemmet, først da trer barnevernet inn. Da
23 handler det om å beskytte barns rettigheter, selv om det går på bekostning av de voksnes interesser
24 og bekvemmelighet. Barnevernet skal likevel alltid involvere og vurdere nærmeste familie som
25 fosterhjem og barnet skal delta og ha innflytelse på det som angår dem. Barnevernet skal iverksette
26 tiltak som sørger for å ivareta barnets rettigheter, samtidig som at barnevernet forsikrer seg om at
27 det tilbudet som blir gitt, er bedre enn det man kommer fra.

28
29 Barn med sammensatte problemer har behov for flere tjenester, da må disse tjenestene samarbeide.
30 Vi vil styrke både barnas og foreldrenes rettssikkerhet, samtidig som vi vil gi barna rett til å slippe
31 samvær med sine biologiske foreldre, dersom dette er til fare for barnet eller mot barnets ønske. Vi
32 vil oppheve den todelte ansvars- og finansieringsformen som barnevernet i dag er underlagt.

33
34 Fysisk og psykisk misbruk, herunder kjønnslemlestelse av barn, er et alvorlig overgrep. Slikt misbruk
35 må bekjempes med langt større ressurser enn hittil og strafferammene må skjerpes. For å få stoppet
36 kjønnslemlestelse er det viktigste tiltaket å innføre obligatorisk underlivsundersøkelser for alle barn i
37 risikogruppene. Volds- og overgrepssaker mot barn skal alltid prioriteres.

39 Fremskrittspartiet vil:

- 40 • innføre ektefelledelt beskatning
- 41 • at kostnader ved samvær skal vektlegges ved beregning av barnebidrag
- 42 • at alle godkjente barnehager skal likebehandles fra det offentlige
- 43 • at barns rettigheter skal styrkes
- 44 • at ved samlivsbrudd likestilles foreldres plikter og rettigheter
- 45 • modernisere kontantstøtten
- 46 • likestille godkjente omsorgsformer

49 Aleneboere

50 Svært mange mennesker i Norge bor av ulike grunner alene. Det betyr at de kun har en inntekt som
51 skal dekke kostnader til bolig og øvrige behov.

1 Mange aleneboere, også de som har en grei inntekt, har en svak økonomi, og fordi kostnadsnivået er
2 så høyt på en rekke nødvendigheter.

3

4 Fremskrittspartiets løsninger er i hovedsak generelle, og ikke spesielt innrettet mot aleneboere.
5 Likevel vil de i svært stor grad komme aleneboere til gode. Eksempelvis vil vi:

6

7 - Redusere el-avgiften

8 - Redusere inntektsskatten

9 - Redusere bilavgifter

10 - Redusere krav til egenfinansiering av bolig

11 - Øke boligbygging som vil føre til lavere boligpriser

12 - Fjerne krav i plan- og bygningsloven, noe som vil føre til lavere boligpriser

13 - Fjerne eiendomsskatten

14 - Avvikle NRK-lisensen

15

16 I tillegg mener FrP at gebyr knyttet til bolig i størst mulig grad skal differensieres, ved at det betales
17 for målt forbruk, og ikke etter stipulert forbruk basert på boligens areal.

18

19

20

21 **HELSE OG OMSORG**

22

23 Alle velferdsordninger som folk har rett til i ulike livs-, arbeids- og helsesituasjoner, henger nært
24 sammen og griper til dels inn i hverandre. For å sikre en god samhandling og tilby løsninger som både
25 er de beste, og de økonomisk mest fornuftige, må alle utgifter samles i samme budsjett og på samme
26 forvaltningsnivå. Fremskrittspartiet vil derfor samle alle velferdsutgifter hos staten, slik at det
27 uverdige spillet hvor staten og kommunene forsøker å velte utgifter over på hverandre, opphører.

28

29 Det at staten dekker utgifter til velferds-, helse- og omsorgstjenester, nødvendiggjør ikke offentlig
30 tjenesteproduksjon eller at vi må gi avkall på mangfold og konkurranse mellom ulike
31 tjenesteprodusenter. Derfor bør det gjennomføres en velferdsreform med et klart organisatorisk
32 skille mellom bestiller- og betalingsfunksjonen på den ene side, og tjenesteproduksjonen på den
33 annen. Prinsippet må være at staten betaler for tjenesten på vegne av den personen som ~~av staten~~
34 er tildelt en tjeneste, ~~men~~ slik at brukeren selv velger tjenesteprodusent.

35

36 Dagens situasjon med lange helsekøer er ikke akseptabel. Kapasiteten i helsevesenet, både offentlig
37 og privat, må benyttes slik at køene kan fjernes. Dette gjelder både innenfor spesialisthelsetjenesten,
38 rusomsorgen, rehabilitering, psykiatri og kommunale omsorgstjenester. Ledig kapasitet i utlandet bør
39 også kunne benyttes.

40

41 Produksjon av velferdstjenester skiller seg lite fra andre tjenester. For å sikre god kvalitet og
42 forsvarlig kvantitet bør alle tjenesteytere likebehandles av bestiller/betalers ansvarlig uavhengig av om
43 de er privat eller offentlig drevet. Slik likebehandling vil stimulere til kreativitet og konkurranse om å
44 være best på kvalitet.

45

46 For at brukerne skal kunne gjøre gode og riktige valg er det viktig at man videreutvikler
47 kvalitetsindikatorer. Det betyr at både ventetid, resultatoppnåelse, infeksjonsfare, antall utførelser
48 mm kan legges til grunn for pasientens valg. Det bør også utvikles et system hvor pasientene kan
49 melde tilbake sine erfaringer, slik at dette kan legges til grunn for læring i helsetjenesten og for andre
50 pasienters vurdering.

51

1 For å sikre en forsvarlig kvalitet hos alle tjenesteprodusenter, enten offentlige eller private, må dette
2 utføres av uavhengige tilsyn.

3

4 Vi ønsker å se samfunnets utgifter mer samlet. Det er unødvendig at det offentlige må betale ut
5 sykepenger fordi personer må stå på venteliste for å få enkel behandling slik at man kan komme seg
6 tilbake i jobb. Bedrifter som innenfor dagens system betaler for nødvendig medisinsk behandling for
7 sine ansatte, bør få fradrag for dette på skatten.

8

9 Fremskrittspartiet ønsker et mangfoldig helsetilbud der pasientenes trygghet og valgfrihet ivaretas.
10 Vi er også åpne for medisiner og behandlingsformer utenfor tradisjonell skolemedisinen-

11

12 Der hvor positive effekter kan dokumenteres, vil vi også i større grad kunne åpne for offentlig
13 finansiering.

14

15

16 **Organdonasjon**

17 Fremskrittspartiet ser behov for å øke fokus på organdonasjon. Fremtidens helsekort vil gi bedre
18 muligheter for registrering av donorer. Vi bør satse mer ressurser på informasjonsarbeid om
19 organdonasjon, og ordningen med donoransvarlig på "donorsykehus" bør utvikles og forsterkes.
20 Likeledes må transplantasjonsavdelingen ved Rikshospitalet styrkes, slik at man øker kapasiteten i
21 takt med økning i tilgangen på donororgan.

22

23 **Fremskrittspartiet vil**

- 24 - øke kapasiteten ved Rikshospitalet
- 25 - ha faste donoransvarlige ved "donorsykehusene"

26

27

28 **Xenotransplantasjon**

29 Fremskrittspartiet innser at behovet for materiale til transplantasjoner av organer vil øke og er derfor
30 positive til at det forskes for å kartlegge, og eventuelt forbedre, mulighetene til bruk av materiale fra
31 dyr til transplantasjoner på mennesker i tilfeller der dette blir mulig.

32

33 FrP mener at det er tilstrekkelig faglig godt dokumentert til at slik transplantasjon kan tillates i Norge.

34

35 **Dissens 13: Mindretallet vil erstatte avsnittet over med:**

36 FrP vil opprettholde forbudet inntil det foreligger faglige, godt dokumenterte løsninger på dette
37 området.

38

39

40

41 **Eldreomsorg**

42 Fremskrittspartiet understreker at alder i seg selv ikke er noe kriterium i denne sammenhengen, men
43 når en omtaler eldreomsorg så dreier det seg om personer som på grunn av sykdom eller aldring har
44 behov for behandling, pleie og/eller praktisk hjelp.

45

46 Det er en offentlig oppgave å tilrettelegge og finansiere eldreomsorgen. En god eldreomsorg ikke skal
47 være avhengig av god eller dårlig kommuneøkonomi. Vi vil derfor at staten skal ha
48 finansieringsansvaret for eldreomsorgen, og at offentlige og private aktører skal ha mulighet til å
49 konkurrere på like vilkår om tjenestetilbud. Eldreomsorg skal ytes ut fra at alle mennesker er
50 likeverdige, og med respekt for den enkeltes verdighet.

1 Eldre pleietrengende må få muligheten til å bo hjemme så lenge de ønsker, og det er forsvarlig. For å
2 få til dette må det legges til rette for gode hjemmetjenester. Vi ønsker brukervalg på hjemmehjelp og
3 hjemmesykepleie, slik at de eldre selv skal kunne velge hvilken tjenesteyter som skal komme hjem til
4 dem, og velge bort tilbud de er misfornøyde med.

5
6 Vi vil ha en omsorgslønsordning for hele landet slik at pleietrengende også kan velge en av sine
7 nærmeste til å utføre tjenestene.
8

9 **Dissens 14: Mindretallet vil ha med**

10 Fremskrittspartiet viser til at det er grundig dokumentert at forebyggende hjemmebesøk har ført til
11 bedret livskvalitet, bedret funksjonsevne, færre innleggelser på sykehus, og redusert dødelighet hos
12 de eldre. Derfor vil vi innføre tilbud om oppsøkende forebyggende hjemmesykepleie for personer
13 over 75 år.

14
15 Fremskrittspartiet ønsker en sterkere satsing på hverdagsrehabilitering etter modell fra prosjektet
16 "Længst mulig i eget liv" i Fredericia kommune i Danmark. Det innebærer at når en bruker melder om
17 behov for bistand fra det offentlige, så settes det inn vesentlige ressurser på å hjelpe brukeren til å
18 bli mest mulig selvhjulpne igjen. Dette er en ny måte å arbeide på i hjemmetjenestene og
19 hjemmehjelpere blir isteden hjemmetrenere.

20
21 En del eldre mennesker er ensomme og føler seg utrygge ved å bo hjemme selv om de har daglig
22 tilsyn fra hjemmetjenestene. Mange har likevel et funksjonsnivå som gjør at sykehjems plass ikke er
23 det rette tilbudet. Vi vil legge til rette for moderne aldershjemstilbud, Omsorg+, for dem som er for
24 friske for en sykehjems plass, men som føler seg ensomme og utrygge ved å bo hjemme. Dette skal
25 ikke være institusjoner, men boliger som leies eller eies av beboerne, og hvor det sosiale miljøet er
26 en viktig faktor. Det skal være døgnbemanning knyttet til Omsorg+.

27
28 De sykeste eldre må sikres sykehjems plass. Vi ser at det er behov for å bygge ut
29 sykehjemskapasiteten i Norge og gi eldre pleietrengende en lovbestemt rett til sykehjems plass når de
30 har behov for det. Det må opprettes sykehjem med avdelinger som er spesielt tilrettelagt for ulike
31 brukergrupper, og legedekningen må styrkes. Vi vil at private aktører skal kunne tilby
32 sykehjemsplasser på lik linje med kommunene, og de som trenger en plass skal ha mulighet til å velge
33 tilbud også utenfor egen kommune. Når sykehjemmene må konkurrere om brukerne, vil dette heve
34 kvaliteten på tilbudet.

35
36 Eldre pleietrengende har rett til en meningsfylt hverdag og må selv få bestemme når de skal stå opp,
37 legge seg, hva de skal spise, og så langt det er mulig leve livet slik de selv ønsker det. Det skal også
38 gjelde personer som bor på sykehjem.

39
40 Vi vil arbeide for at eldre par skal, om de selv ønsker det, få muligheten til fortsatt å bo sammen selv
41 om behovet for pleie og omsorg øker hos den ene, og det kan bli aktuelt å flytte til en mer tilrettelagt
42 bolig eller institusjon.

43
44 Det er behov for en gjennomgang av egenandelforskriften for opphold i institusjon, og at denne må
45 endres slik at pasienter på sykehjem, som bor på dobbeltrom mot sin vilje, bare betaler 50% av
46 egenandelen.

47
48 For å gi gode tilbud over hele Norge til hjelpen man har behov for, ønsker vi å gi de eldre
49 pleietrengende juridiske rettigheter til pleietjenester. Hvilke tjenester den enkelte skal tilbys skal
50 vurderes lokalt, på bakgrunn av klart definerte kriterier, med basis i den enkelte behov.
51

1 Skal vi oppnå kvalitet i eldreomsorgen kreves kompetent arbeidskraft. Det må derfor gjøres faglig
2 attraktivt å jobbe i eldreomsorgen, for å sikre rekruttering av godt kvalifisert personell.

3

4 Vi ønsker gjennom finansieringssystemet, å tilrettelegge for at omsorgstjenester skal kunne benyttes
5 uavhengig av geografiske grenser når dette er mulig og ønskelig. Tjenester må kunne ytes innenfor
6 gitte kostnadsrammer som gjenspeiler kostnadene der tjenestene ytes, dersom disse ytes utenfor
7 Norges grenser.

8

9 **Fremskrittspartiet vil:**

- 10 • la staten overta ansvaret for å finansiere eldreomsorgen
- 11 • gi private omsorgsaktører mulighet til å konkurrere med det offentlige tilbud
- 12 • at kommunene skal ha ansvar for tilretteleggingen av og kvalitet i eldreomsorgen
- 13 • de eldre pleietrengende kan velge den tjenesteyter de ønsker
- 14 • innføre krav om vandelsattest for omsorgspersonell i eldreomsorgen
- 15 • bygge ut sykehjemskapasiteten i Norge slik at de som har behov, får plass
- 16 • være positive til etablering av sykehjemsplasser i utlandet
- 17 • utarbeide juridiske rettigheter for dem som har behov for pleie- og omsorgstjenester

18

19

20 **Tannhelse**

21 Fremskrittspartiet mener at tannhelsetjenesten må styrkes, både i forhold til økt utdanning av
22 tannhelsepersonell og gjennom bedre refusjonsordninger. Tannlegene må være en integrert del av
23 helsesektorens samhandling. Samhandling er nødvendig både i forhold til pasientsikkerheten,
24 fellesinnsatsen mot livsstilssykdommer og for å sikre pasientenes økonomiske rettigheter. Tennene
25 er en del av kroppen, og sykdom i munnhulen må derfor ses på som en ordinær diagnose.

26

27 Pasienter med svak økonomi og/eller store tannhelseutgifter må gis rett til forsvarlig tannbehandling
28 finansiert av det offentlige

29

30 Pasienter som mottar hjemmesykepleie eller sykehjemstilbud skal kunne fortsette hos sin faste
31 tannlege og at denne refunderes fra det offentlige på lik linje med det en offentlig tannhelseklinikk
32 ville få for samme type behandling.

33

34 **Fremskrittspartiet vil:**

- 35 • opprettholde og videreutvikle satsingen på forebyggende tannhelse, med særlig fokus på
36 unge og syke eldre
- 37 • bedre refusjonsordningene for sykdomsrelatert tannbehandling
- 38 • legge til rette for økt utdanning av tannhelsepersonell
- 39 • stimulere til samhandling mellom tannhelsetjenesten og den øvrige helse- og
40 omsorgstjenesten

41

42

43 **Velferdsteknologi**

44 Fremskrittspartiet er positive til bruken av velferdsteknologi og vil peke på at det er et enormt
45 potensiale for norsk næringsliv innen omsorgsteknologi. Etter partiets syn er det viktig for innovasjon
46 og utvikling å få til et godt samspill mellom offentlig og privat sektor også på dette området. Det vil
47 være viktig for å kunne videreutvikle smarthusløsninger, ta i bruk ulike sensorteknikk og elektroniske
48 meldesystem.

49

50 FrP mener at fornuftig bruk av velferdsteknologi til boligløsninger kan gi flere mulighet til å bo i egen
51 bolig enda lenger. Vi vil derfor være en pådriver for at offentlig sektor skal legge til rette for og

1 implementere gode velferdsteknologiske løsninger. Allerede i dag finnes en rekke
2 velferdsteknologiske løsninger som i alt for liten grad er tatt i bruk.

3
4 Fremskrittspartiet er tilhenger av å bruke velferdsteknologi for å innføre en mer moderne
5 pårørendepolitikk. Bruken av ny teknologi kan gi mennesker med bistands- eller pleiebehov
6 anledning til å oppleve større trygghet og selvstendighet. Likevel må velferdsteknologi aldri bli en
7 erstatning for omsorg og pleie.

8
9 Ved bruk av velferdsteknologi er det viktig at det tas tilstrekkelig personvern hensyn. Mange eldre
10 lider i dag av ervervet mental svikt, og det er viktig at velferdsteknologi som medfører overvåkning
11 kun tilbys til brukere og pasienter som selv ikke motsetter seg dette.

12 13 **Fremskrittspartiet vil**

- 14 • satse på økt bruk av velferdsteknologi

15 16 17 **Primærhelsetjenesten**

18 Fremskrittspartiet viser til at en god primærhelsetjeneste er viktig i forhold til forebygging og
19 behandling av sykdommer. Helse- og omsorgstilbudet som det offentlige har finansieringsansvar for
20 skal være faglig forsvarlig og av god kvalitet.

21
22 Legetjenestene skal organiseres slik at pasientene selv skal kunne velge hvilken lege de skal motta
23 tjenester fra. I et slikt system vil legen få betalt for det arbeidet som utføres og ikke ut fra hvor
24 mange personer legen har på sin liste. Systemet vil også ivareta studenter eller andre som får behov
25 for å konsultere lege under midlertidig opphold på andre steder enn der de under dagens ordning
26 har sin fastlege.

27
28 Det er viktig å ha en god legevaktstjeneste som kan behandle akutte tilstander som skjer utenom
29 vanlig åpningstid for legekantorene. Det er behov for å se på takstsystemet og hva som er til hinder
30 for at legen reiser hjem til enkelte pasienter fremfor at dårlige pasienter må hentes med ambulanse
31 og fraktes til legevaktsentralen.

32
33 For å sikre større valgfrihet for pasienter med behov for fysioterapitjenester, vil vi avvikle dagens
34 ordning med fysioterapihjemler. Likestilling av offentlig godkjente fysioterapeuter vil gi større
35 mangfold og bredde i tilbudet, samtidig som det bidrar til kortere ventetid for brukerne.

36
37 Det er viktig å få etablert helhetlige behandlingsskjeder. En viktig forutsetning for å lykkes med det er
38 at finansieringen kommer fra staten gjennom hele behandlingsforløpet uansett om tilbudet gis av det
39 offentlige eller private og om det skjer i primærhelsetjenesten eller spesialisthelsetjenesten.

40
41 Kommunene mangler et helhetlig tilbud i forhold til rehabilitering og habilitering, og vil styrke det
42 tverrfaglige samarbeidet og samarbeidet som i dag går på tvers av forvaltningsnivåene, slik at fokuset
43 er på pasienten som et helt menneske.

44
45 Det er behov for å få på plass IKT-systemer for utveksling av nødvendige journalldata. I tilfeller hvor
46 helse- og omsorgsinstitusjoner benytter ulike journalsystem, må en sørge for at det benyttes
47 systemer som "snakker sammen" til pasientenes beste.

48
49 Fremskrittspartiet mener også det er behov for bedre sikkerhet mot journalsnoking.

50
51

1 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2 • forbedre fastlegeordningen
- 3 • at fastleger skal få refusjon etter antall behandlede pasienter
- 4 • utvikle dagens hjemmelsordning for fysioterapi/kiropraktikk og lignende
- 5 • ha en god skolehelsetjeneste og et godt helsetilbud til mor/barn.
- 6 • sikre systemer for utveksling av nødvendige journaldata
- 7
- 8

9 **Rehabilitering**

10 Fremskrittspartiet vil styrke rehabiliteringstjenestene, og ta i bruk den kapasiteten og kompetansen
11 som er tilgjengelig på feltet. Det økonomiske ansvaret for rehabiliteringstjenestene skal ligge hos
12 staten, mens pasienten selv i samråd med sin lege skal kunne velge mellom institusjoner som kan gi
13 det nødvendige tilbudet. Statlig finansiering skal gjelde uavhengig av om tilbudet er offentlig eller
14 privat.

15

16 For å sikre et helhetlig tilbud innenfor helsesektoren, er det viktig å se rehabilitering i sammenheng
17 med andre tjenester innenfor sektoren. Forebygging og tidlig innsats er viktig for å dempe behovet
18 for behandlings- og rehabiliteringstjenester. Det må sikres et tilstrekkelig antall sykehjems plasser, slik
19 at rehabiliteringsplasser i helsehus ikke blir benyttet til langtidsliggende sykehjemspasienter.

20

21 **Fremskrittspartiet vil**

- 22 • øke rehabiliteringskapasiteten
- 23 • likestille offentlige og private tilbydere
- 24 • ha økt fokus på forebygging og tidlig innsats
- 25
- 26

27 **Psykisk helse**

28 Fremskrittspartiet er bekymret over at stadig flere, også mange unge, sliter med psykiske plager og
29 sykdom. Vi prioriterer derfor en styrking av tilbudet i psykiatrien. Mens alle partier lenge har hatt
30 ambisjoner om økt satsing på dette feltet, faller stadig flere ut av utdanningsløp og arbeidsliv som
31 følge av sine plager. Behandlingstilbudet må tilpasses den enkelte pasient.

32

33 Mange av dem som i dag sliter med psykisk sykdom kan, og bør fortrinnsvis behandles utenfor
34 institusjon gjennom tett faglig oppfølging. For de pasientene som har behov for institusjonsopphold,
35 må det være tilstrekkelig kapasitet. FrP vil utvide tilbudet med "varme senger" for de langvarige
36 alvorlige psykiske sykdommer.

37

38 Derfor mener vi at en endring av finansieringssystemet for psykiatrien er nødvendig. I dag prioriteres
39 tidlig oppfølging og behandling bort av kommunene, fordi de økonomiske rammene er for små. Vi vil
40 derfor innføre en ordning der pengene følger den enkelte pasient til behandlingssted og på denne
41 måten sikrer pasientens grunnleggende rettigheter.

42

43 Det må være en selvfølge at både private og offentlige tjenestetilbydere kan benyttes i
44 behandlingsforløpet både for å redusere ventetider, men også for å få på plass en sunn konkurranse
45 basert på kvaliteten i tjenestene som pasientene skal motta.

46

47 **Fremskrittspartiet vil:**

- 48 • likebehandle offentlige og private tjenestetilbydere
- 49 • styrke forebyggingsarbeidet også gjennom skolehelsetjenesten
- 50 • ha en ny opptrappingsplan for psykiatrien med øremerkede midler

- 1 • sikre nok kapasitet i behandlingsforløpet
- 2 • styrke psykologtjenesten i kommunene
- 3 • innføre eget tilbud om psykiatriambulanser

4
5

6 **Rusomsorg**

7 Fremskrittspartiet mener forebyggingsarbeidet for å hindre utvikling av rusavhengighet må
8 prioriteres. Derfor er det riktig å prioritere forebygging rettet mot barn og unge.

9

10 Rusmiddelavhengighet er en sykdom. Selv om det er mange med rusproblem som også har mange
11 andre plager, herunder psykisk sykdom, kommer man likevel ikke unna den enkeltes personlige
12 ansvar.

13

14 FrP er opptatt av å hjelpe dem som er motivert, ut av alkohol og narkotikamisbruk. Det må derfor
15 ligge til grunn for de virkemidlene som benyttes i rusomsorgen.

16

17 Vi vil ta i bruk all offentlig og privat kapasitet for å redusere de lange ventelistene innefor norsk
18 rusomsorg. Det er derfor nødvendig at staten overtar finansieringsansvaret for rusomsorgen slik at
19 rusmisbrukerne ikke blir kasterballe i hjelpeapparatet. Tildeling av behandlingskontrakter bør skje på
20 bakgrunn av kvalitet i tilbud, resultatoppgjøring og at man sikrer en bredde i behandlingstilbudet.

21

22 For å lykkes må det være en helhetlig behandlingsskjede med avrusning, behandling og ettervern. Vi
23 vil også at den enkelte rusmisbruker skal få tildelt en koordinator som kan bidra med hjelp og støtte
24 under hele behandlingsforløpet.

25

26 For personer uten bosted eller boevne er det også nødvendig å følge dette opp i etterkant av
27 rehabilitering. Vi ønsker etablering av akutte alternative botilbud.

28

29 Noen rusmiddelmisbrukere får i dag tilbud om hjelp til nedtrapping av bruken av tunge narkotiske
30 stoffer gjennom legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Rehabiliteringsdelen av dette har vært
31 grundig nedprioritert, derfor er det på tide å løfte fokuset på rehabilitering.

32

33 Fremskrittspartiet sier nei til å inkludere heroinassistert behandling som en del av LAR.

34

35 Den beste løsningen for å få folk ut av rusmiddelmisbruket er gjennom frivillig avrusning og
36 rehabilitering. I enkelte tilfeller er likevel bruk av tvang nødvendig for å få rusmisbrukerne inn i
37 behandlingssopplegget.

38

39 **Fremskrittspartiet vil**

- 40 • styrke forebyggingsarbeidet for å hindre rusmisbruk
- 41 • ansvarliggjøre den enkelte for å bidra til å løse sin egen situasjon
- 42 • bruke ledig kapasitet blant offentlige og private for å behandle rusmisbruk
- 43 • styrke rehabiliteringen i LAR
- 44 • innføre rett til ettervern fra dag én
- 45 • flytte finansieringsansvaret for ettervern til staten
- 46 • sikre en helhetlig behandlingsskjede

47

48

1 Sykehusene

2 Fremskrittspartiet vil endre organiseringen av sykehustjenestene ved å avskaffe de regionale
3 helseforetakene, og fordele oppgavene mellom Helsedepartementet og de enkelte sykehusene.
4 Helsedepartementet skal sørge for et helhetlig helsetilbud i hele landet basert på faglige kriterier.

5
6 De lokale helseforetakene skal være selvstendige driftsenheter som legger opp sin virksomhet i tråd
7 med etterspørselen og styringssignalene fra Helsedepartementet. Vi mener at sykehusene må få
8 betalt en statlig stykkpris som gir økonomiske incentiver for pasientbehandling, slik at den enkelte
9 pasient settes i sentrum og de uverdige helsekøene kan tas unna.

10
11 Effektive behandlingsskjeder og helhetlige pasientforløp forutsetter helhetlige
12 pasientfinansieringsforløp uavhengig av hvem som utfører tjenesten, og når. Samtidig er det
13 nødvendig å sørge for at akuttfunksjoner, utdanning for helsepersonell og forskning får dekket disse
14 utgiftene gjennom forhåndsavtalt finansiering og øremerkede tilskudd.

15
16 Norges geografi og manglende infrastruktur tilsier en desentralisert spesialisthelsetjeneste, og vi kan
17 ikke støtte en omfattende nedbygging av lokalsykehusene. Det er et mål å gi likeverdige
18 helsetjenester uavhengig av bosted enten det er akutt eller kronisk sykdom.

19
20 Utvikling av nye distriktsmedisinske sentra med døgntilgjengelig legevakt og spesialistpoliklinikk på
21 dagtid kan gi bedre behandling til flere, men må ikke hindre pasienter som trenger
22 sykehusbehandling i å få dette innen forsvarlig reiseavstand. For å gi pasienten et best mulig tilbud,
23 og for å stabilisere og starte behandlingen av alvorlig skadde som trenger behandling ved større
24 sykehus, bør lokalsykehus ha et minimum av innhold som sikrer døgntilgjengelig akuttberedskap.

25
26 Vi ønsker at offentlige og private helsetjenester skal likebehandles juridisk og økonomisk for å kunne
27 konkurrere på like vilkår. Pasientene skal etter å ha fått innvilget en bestemt helsetjeneste av det
28 offentlige, selv ha rett til å velge hvilken tjenesteleverandør de ønsker å benytte. Pasientene skal
29 også kunne velge godkjente helsetilbud i utlandet. Helsepersonell skal i størst mulig grad brukes til
30 pasientbehandling og støttefunksjoner skal i størst mulig grad ivaretas av andre faggrupper.

31
32 Vi ønsker å investere mer i sykehusutstyr, og sørge for at vi utnytter de mulighetene som teknologien
33 gir oss, til å arbeide mer effektivt. For eksempel kan telemedisin utnyttes i større grad for å få til
34 samarbeid mellom sykehusene og i utførelsen av fjernoperasjoner.

35
36 Det er et nasjonalt ansvar å sørge for at sykehusene har helhetlige og felles IKT systemer som sikrer
37 god, trygg og effektivinformasjonsflyt på tvers av helseforetakene. Derfor må det større styring til for
38 å sikre et nasjonalt IKT system for helsesektoren.

39
40 Norge har en unik mulighet til å satse på kunnskap og utvikling, og vil derfor styrke innsatsen hva
41 gjelder medisinsk forskning vesentlig. Stamcelleforskning er spesielt viktig å prioritere.

42 43 **Fremskrittspartiet vil:**

- 44 • likebehandle offentlige og private sykehus
- 45 • styrke brukermedvirkningen og valgfriheten i spesialisthelsetjenesten
- 46 • øke midlene til medisinsk forskning
- 47 • øke innsatsstyrt finansiering (ISF) andelen til minimum 60%
- 48 • ha et investeringsløft på medisinsk utstyr og bygningsmasse
- 49 • innføre en "havarikommisjon" etter modell fra samferdsel, for å kunne gå gjennom uønskede
50 hendelser ved norske sykehus

1 **Legemiddelpolitikk**

2 Fremskrittspartiet er kritisk til en utvikling der stadig flere legemidler blir overført fra blåresept-
3 ordningen til individuell refusjon. Vi mener det er nødvendig med en gjennomgang av denne
4 ordningen.

5
6 Norge har gjennom sine forskningsmiljøer og tilgang på kapital gode forutsetninger for å kunne ligge i
7 forkant når det gjelder utprøvende medisin. Norsk regelverk og retningslinjer knyttet til å ta i bruk
8 nye medisiner og behandlingsmetoder bør mykes opp og tilpasses øvrige skandinaviske land. Dagens
9 ordning som i praksis betyr at det er politikere og ikke fagmiljøer som godkjenner om ny medisin bør
10 tas i bruk, må endres

11
12 For å bevare kompetansen i apotekene samt sikre at nye legemidler kommer raskt i bruk vil vi både
13 gjennomgå apotekavansen og øke bagatellgrensen.

14
15 **Fremskrittspartiet vil:**

- 16 • være positiv til utprøvende medisin
- 17 • styrke medisinsk forskning og utvikling.
- 18 • at egenandeler skal holdes på et moderat nivå
- 19 • at flere reseptfrie legemiddel kan selges i butikk

20
21

22 **Gen- og bioteknologi**

23 Mange mennesker lever i dag lengre og bedre liv takket være utviklingen innenfor gen- og
24 bioteknologi. Fremskrittspartiet har en positiv holdning til mulighetene som åpner seg ved forskning
25 på og bruk av gen- og bioteknologi. Vi mener derfor at Norge ikke skal ha en strengere regulering her
26 enn andre land det er naturlig å sammenlikne oss med. Så lenge det er medisinsk og etisk forsvarlig,
27 bør Norge være et foregangsland innenfor forskning og utvikling av gen- og bioteknologi.

28
29 Norge har strenge regler med hensyn til behandling av ufrivillig barnløshet. Dette fører til at metoder
30 som tilbys i andre land, og som der er akseptert som medisinsk forsvarlig, ikke er en del av det norske
31 behandlingstilbudet.

32
33 Det må være en lovmessig forutsetning for assistert befruktningen at det biologiske opphavet klart
34 kan defineres som én biologisk mor og én biologisk far. Eggtransplantasjon fra fremmed donor vil
35 ikke innfri et slikt krav, og skal derfor ikke tillates.

36

37 **Dissens 15: Mindretallet vil ikke ha med avsnittet over**

38

39 FrP er positive til de muligheter gen- og bioteknologi gir til å forbedre og utvikle menneskers liv så
40 lenge dette skjer innenfor trygge, og vitenskapelig godkjente, former.

41

42 Det bør være mulig å benytte preimplantasjonsdiagnostikk og fosterdiagnostikk og at ultralyd skal
43 kunne brukes også før 12 svangerskapsuke der dette er ønsket og faglig nyttig.

44 Preimplantasjonsdiagnostikk skal kunne brukes ved tilfeller av alvorlig arvelig, kjønnsbundet sykdom
45 eller ved annen livstruende sykdom der vevsforlikelighet er påkrevet.

46

47 **Fremskrittspartiet vil:**

- 48 • arbeide for en positiv og moderne utvikling innenfor gen- og bioteknologien
- 49 • påby merking av genmodifisert mat
- 50 • øke forskningsinnsatsen i Norge vesentlig

1 ARBEID OG VELFERD

3 Et organisert arbeidsliv

4 Fremskrittspartiet går inn for full organisasjons- og avtalefrihet, og forholder seg til inngåtte avtaler i
5 arbeidslivet. Dersom noen ønsker å stå utenfor arbeidstakerorganisasjonene, skal det respekteres, og
6 disse må ha lov til å fremforhandle egne avtaler med arbeidsgiver.

8 Vi vil imidlertid arbeide for å justere det kollektive avtalesystemet da det ikke ivaretar nyansene i
9 arbeidslivet, nyanser en lettest kan se og løse ved lokale forhandlinger. Nyanser i denne
10 sammenhengen er blant annet geografi, belastninger, konkurransen i arbeidsmarkedet samt det å
11 ivareta utsatte næringer. Sentrale forhandlinger tar ikke slike hensyn og denne potten må reduseres
12 for å kunne øke andelen til lokale forhandlinger.

14 Streikeretten og lockoutretten skal bevares som virkemidler i en konflikt mellom arbeidstakere og
15 arbeidsgivere. Likevel ønsker vi å invitere partene til en diskusjon for å finne andre mekanismer for å
16 komme til enighet. Streik har lett for å gå unødig utover uskyldig tredjepart.

18 Det må vurderes å innføre begrensninger i streikeretten for arbeidskraft som reelt sett ikke løper
19 noen risiko ved en streik, eller som rammer mange uskyldige ved en streik uten at det står i et rimelig
20 forhold til omfanget og betydningen av tvisten. Arbeidsmiljøloven må moderniseres for å tilpasses
21 dagens samfunn.

23 Med et arbeidsliv i endring så må også arbeidsmiljøloven tilpasses og fornyes i tråd med endringene i
24 samfunnet og arbeidslivet. Arbeidsinnsatsen i samfunnet både i privat og offentlig sektor må økes for
25 å opprettholde dagens velferdsnivå. Arbeidstidsbestemmelsen i dagens arbeidsmiljølov må tilpasses
26 individet og virksomhetene behov. Endring av arbeidsordning vil bidra til å øke heltidsandel og utløse
27 mer arbeidskraft.

29 Midlertidige ansettelse er en nødvendighet av forskjellige årsaker. Dette gjelder både for å sikre et
30 velfungerende arbeidsliv, og ikke minst for at unge og seniorer lettere kan få innpass i arbeidslivet.
31 Dog bør faste ansettelse være utgangspunktet for å skape trygge arbeidsplasser.

33 Vi vil innrette fagforeningsfradraget slik at kun medlemskap i politisk nøytrale fagforeninger som ikke
34 gir økonomiske bidrag til politiske partier, er fradragsberettiget.

36 Fremskrittspartiet vil:

- 37 • myke opp regler for midlertidig ansettelse
- 38 • likestille uorganiserte med organiserte
- 39 • ha større lokal forhandlingsrett
- 40 • ha fleksible arbeidstidsavtaler mellom arbeidstaker og arbeidsgiver

43 Arbeidsliv

44 Norge har behov for å utløse mer arbeidskraft i fremtiden. Arbeidskraften er vår viktigste ressurs,
45 både for den enkelte og for samfunnet. Vår evne til å skape verdier og utvikle velferdssamfunnet vil
46 avgjøres av hvordan den totale arbeidskraften er sammensatt, hvor stor den er og hvilken kvalitet
47 den har. Likevel er det mange som står utenfor.

49 Verdiskapingen i Norge påvirkes av at stadig flere lever på trygd. Det må motarbeides gjennom
50 ordninger som sikrer at arbeid alltid skal lønne seg. Fremskrittspartiet mener måten man kan sikre

1 økt tilgang på arbeidskraft, er blant annet ved å redusere sykefraværet, få flere funksjonshemmede i
2 arbeid, og ved å få flere over fra deltid til heltid.

3

4 Vi vil bidra til å skape et trygt, fleksibelt og familievennlig arbeidsliv med plass til alle, og hvor faste
5 ansettelse fortsatt skal være hovedregelen. Arbeidslivets lover og regler må likevel reflektere at
6 arbeidsgivere, medarbeidere og forbrukere ønsker større fleksibilitet i hverdagen. Da må vi ha et
7 arbeidsliv som er basert på åpenhet og ansvarlighet. Arbeidsmiljølov må sikre arbeidslivet fleksible
8 rammer og gi rom for lokal tilpasning.

9

10 Det er svært positivt at det forsøkes med såkalt alternativ turnus eller ønsketurnus, som har gitt gode
11 resultater både for brukere og ansatte flere steder i landet. Forsøk med alternativ turnus har gitt
12 brukerne en mer forutsigbar hverdag, samtidig som de ansatte har fått lengre friperioder. Mye kan
13 også tyde på at slike turnusordninger bidrar til bedre ressursutnyttelse, lavere sykefravær og færre
14 deltidsstillinger.

15

Dissens 16: Mindretallet vil ha med:

17 Vi vil styrke arbeidslinjen, slik at det blir mer lønnsomt å jobbe fremfor å motta trygd. Derfor ønsker
18 vi å innføre ett nytt skattefradrag med det formål og redusere utstøting, øke sysselsettingen og gjøre
19 det mer attraktivt å starte og drive bedrift. Vi vil innrette fradraget slik at det fungerer som en direkte
20 skattelette på utlignet skatt av arbeidsinntekt. Inntekt fra ytelse som pensjon og trygd, som for
21 eksempel sykkelønn, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger (AAP), fødselspenger, overgangsstønad og
22 dagpenger skal ikke være omfattet av jobbskattefradraget.

23

Fremskrittspartiet vil:

- åpne for at alternative turnuser kan avgjøres lokalt
- liberalisere arbeidsmiljøloven slik at den sikrer arbeidslivet fleksible, men trygge rammer, og gi rom for lokal tilpasning

28

Dissens 17: mindretallet vil ha med:

- innføre et jobbskattefradrag som et av flere virkemidler for at det skal bli mer lønnsomt å arbeide

32

33

34 Sykelønnsordning

35 Fremskrittspartiet mener det er viktig å stimulere til lavest mulig sykefravær, da det motsatte
36 rammer både bedrifter, enkeltpersoner og samfunnet som helhet. Et godt og produktivt helsevesen
37 vil være en viktig faktor i å få ned sykefraværet.

38

39 Forskning viser at det er stor variasjon på legenes sykemeldingspraksis. Derfor må det innføres bedre
40 kontroll og rutiner som sikrer en mer ensartet sykemeldingspraksis. Blant annet bør sykemelding
41 utover den sjettede måned foretas av en spesialist eller en annen lege en pasientens fastlege. I tillegg
42 vil det være avgjørende at man sikrer økt kompetanse for at legene skal kunne foreta en reell
43 arbeidsevnevurdering av den enkelte.

44

45 Vi vil ha en gradert sykemelding, men mener at sykemeldingsgraden i langt større omfang bør
46 baseres på den enkeltes arbeidsevne.

47

48 Psykiske lidelser representerer en stor andel av alt sykefravær. Aktivitet og arbeid er den beste
49 måten å møte mennesker med lettere psykiske lidelser, slik at man forhindrer sosial isolasjon.

50

1 Vi vil ha en god sykelønnsordning hvor den enkelte sikres 100 prosent av sin lønn ved sykdom,
2 begrenset oppad til et øvre tak. I tillegg må Nav gjøres i stand til å innrette arbeidet slik at flere får
3 arbeidsrettet tiltak tidligere.

4
5 For mange pasienter med alvorlige diagnoser, som krever et langvarig behandlingsløp, kan den
6 lovfestede sykepengeperioden bli for kort.

7
8 Derfor bør dagens sykelønnsordning utvides for de med alvorlige sykdommer. Vi vil også ha utredet
9 muligheten for å innføre en tidskontoordning hvor varighet av sykepenger avhenger av
10 sykemeldingsandel, men samtidig innenfor en maksimalperiode på inntil 2 år.

11
12 **Fremskrittspartiet vil:**

- 13 • at man i langt større grad tar utgangspunkt i den enkeltes arbeidsevne
- 14 • at pårørende som er i arbeid får opprettholdt sine rettigheter om tidsbegrenset sykelønn når
15 de pleier sin nærmeste som er alvorlig syk
- 16 • åpne for en utvidet sykelønnsordning for alvorlig sykdom
- 17 • utrede en tidskontoordning som kan bidra til at mennesker med alvorlig diagnose har bedre
18 muligheter til å komme tilbake til arbeid

19
20

21 **Dagpenger**

22 Fremskrittspartiet vil opprettholde en ordning med dagpenger for dem som av forskjellige grunner
23 blir arbeidsledige i en periode. Arbeidssøkere må være geografisk mobile og kunne akseptere arbeid i
24 alle deler av landet.

25

26 Det vil være naturlig med fleksible ordninger knyttet til permitteringsordningen,
27 lønnsgarantiordningen, og enkelte andre ordninger knyttet til dagpengeutbetaling, slik at ordningene
28 tilpasses situasjonen i arbeidsmarkedet.

29

30 I dag er ikke adgangen til å permittere lovfestet. Dette innebærer at gjeldende rett gir arbeidstakere i
31 bedrifter uten tariffavtale og med færre enn 50 ansatte, liten eller ingen rett til informasjon og
32 medinnflytelse. Derfor vil vi lovfeste regler som regulerer permitteringsadgangen i virksomheter som
33 ikke er bundet av tariffavtale.

34

35 **Fremskrittspartiet vil:**

- 36 • lovfeste regler som regulerer permitteringsadgang
- 37 • justere permitteringsordningene i takt med arbeidsmarkedet

38

39

40 **Arbeidsmarkedstiltak**

41 Altfor mange i yrkesaktiv alder står utenfor arbeidslivet. Arbeidsmarkedstiltakene er blant de
42 viktigste virkemidlene det arbeidsrettede velferdsapparatet har, og attførings- og vekstbedriftene er
43 sentrale aktører for å lykkes med å inkludere flere med nedsatt arbeidsevne inn i arbeidslivet.

44 Fremskrittspartiet mener at det må arbeides tettere med den enkelte gjennom karriereveiledning og
45 individuell oppfølging rettet mot vedkommendes arbeidsevne, ferdigheter og motivasjon for å
46 komme seg ut i arbeid, enten gjennom utdanning eller praksisplass. Målet må være å få brukere
47 raskest mulig sysselsatt i ordinært arbeid.

48

49 Samarbeidet mellom attførings- og vekstbedriftene, og det ordinære arbeidslivet må styrkes.

50

1 Funksjonsassistentordningen bidrar til at personer med sterke funksjonsnedsettelse kommer i jobb
2 og blir værende i jobb. FrP vil gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning.

3
4 Arbeids- og utdanningsreiser er en helt avgjørende ordning for at mange funksjonshemmede som
5 trenger transport til og fra arbeid eller utdanning, men som ikke kan nyttiggjøre seg ordinært
6 transporttilbud, skal kunne delta i arbeidslivet. FrP vil gjøre ordningen om til en varig ordning.

7 8 **Fremskrittspartiet vil:**

- 9 • opprette flere tiltaksplasser, gjennom en opptrappingsplan
- 10 • bidra til å styrke samarbeidet mellom arbeidsmarkedsbedriftenes utdanningstilbud og de
- 11 videregående skolene
- 12 • styrke tilretteleggingstilskuddsordningen på arbeidsplassene, samt åpne for at også bedrifter
- 13 uten IA-avtale kan nyte godt av tilskuddsordningen
- 14 • innføre et "fleksibelt lønnstilskudd" for å få flere med nedsatt arbeidsevne inn i arbeidslivet,
- 15 uavhengig av om bedriften har IA-avtale
- 16 • gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning
- 17 • gjøre ordningen med arbeids- og utdanningsreiser om til en varig ordning

18 19 20 **Arbeidsinnvandring/arbeidstillatelse**

21 Mangel på tilgjengelig arbeidskraft er en stor velferdsutfordring. Et modernisert arbeidsliv bør gjøre
22 det enklere å sikre kvalifisert arbeidskraft som det norske arbeidsmarkedet ikke besitter.

23
24 Det må sikres regulerte ordninger for arbeidsinnvandring som åpner for utenlandsk arbeidskraft på
25 turnuskontrakter i korte eller lengre perioder. Dette kan avhjelpe situasjonen i både offentlig og
26 privat virksomhet gjennom økt mobilitet og reduserte kostnader.

27
28 Det bør fortsatt være en minimumsavlønning for utenlandsk arbeidskraft i Norge, men det må finnes
29 en balanse som kompenserer for Norges høye kostnadsnivå og gir virksomheter anledning til å styrke
30 sin internasjonale konkurransekraft gjennom slik rekruttering av tilgjengelig kompetent arbeidskraft
31 fra utlandet.

32 33 **Fremskrittspartiet vil:**

- 34 • sikre ordninger som gjør det enklere å hente utenlandsk arbeidskraft på tidsavgrensede
- 35 kontrakter

36 37 38 **Midlertidige ansettelse**

39 Det er i dag strenge vilkår for å kunne ansette noen midlertidig. Hvis en virksomhet har ansatt
40 arbeidstaker i midlertidig stilling uten at kravene til midlertidig stilling er oppfylt, vil arbeidstaker i
41 utgangspunktet ha krav på fast ansettelse. Dette gjør at bedrifter som oftest lar være å ansette
42 arbeidstakere, selv om det i en tidsavgrenset periode kan være behov for arbeidskraft.

43
44 Ved å åpne for midlertidige ansettelse, kan det legges til rette for at bedrifter enklere kan opprette
45 flere arbeidsplasser og dermed sysselsette flere mennesker. Dette er spesielt fordelaktig for unge
46 mennesker uten arbeidserfaring som ønsker å komme seg inn på arbeidsmarkedet.

47
48 Dagens system hindrer mange muligheten ved at arbeidsgivere ikke vil prøve arbeidssøkere uten
49 "riktig" utdanning eller erfaring.

50

1 Midlertidig ansettelse er en god mulighet til å få jobberfaring. Slik blir det enklere å få jobb senere,
2 eller få en utvidelse til fast stilling.

3
4 Samtidig viser undersøkelser at rundt 2/3 av de som er midlertidig ansatt ender opp med fast jobb i
5 bedriften, mens et lite mindretall på 4 % av dem som ble ansatt midlertidig i dag står utenfor
6 arbeidslivet. (HSH)

7
8 Midlertidige ansettelse er imidlertid ikke ment å være en varig løsning, men et virkemiddel for at
9 flere kan komme inn på arbeidsmarkedet. Spesielt vil dette kunne være positivt for grupper som i
10 dag sliter med å komme inn på det ordinære arbeidsmarkedet.

11 12 **Fremskrittspartiet vil:**

- 13 • at flere skal få muligheten til å komme ut i arbeid ved at det åpnes for større bruk
14 av midlertidige ansettelse
- 15 • at det skal være tidsavgrenset hvor lenge man kan være midlertidig ansatt

16 17 18 **Velferd**

19 Fremskrittspartiet mener en grunnleggende holdning må være at alle skal bidra etter evne for å sikre
20 gode, og bærekraftige velferdsordninger i fremtiden.

21
22 Dagens velferdssystem baserer seg, i utgangspunktet, på prinsippet om at alle som kan skal klare seg
23 selv, leve av egen inntekt og ta var på seg selv og sin egen familie. De som ikke makter dette av blant
24 annet helsemessige grunner skal få hjelp av fellesskapet til å leve et verdig liv. Samtidig må det være
25 slik at velferdspolitikken innrettes på en slik måte at det alltid skal lønne seg å arbeide.

26
27 FrP ønsker en fremtidsrettet velferdspolitik, basert på dette prinsippet. Dette innebærer en politikk
28 som sikrer trygghet for den enkelte. Vi vil ha et velferdssystem som sikrer den enkelte rett ytelse til
29 rett tid. Men at det også skal stilles krav for utbetaling av offentlige midler, slik at oppmerksomheten
30 rettes mot dem som trenger det mest

31
32 Fremskrittspartiet vil at folketrygden fortsatt skal være det bærende element i den norske
33 velferdspolitikken, og som skal sikre befolkningen finansiering av helse- og omsorgstjenester ved
34 behov, inntekt under sykdom og rehabilitering, samt pensjonsinntekt ved avgang fra yrkeslivet eller
35 ved oppnådd pensjonsalder. Arbeidstakere og –givere skal betale premie til folketrygden basert på
36 lønnsinntekt. Vi aksepterer omfordeling gjennom folketrygden. Fremskrittspartiet ønsker å redusere
37 overgangsstønadene fra tre til ett år, og heller styrker Navs tiltak ovenfor denne gruppen med tanke
38 på å få de raskere tilbake/inn i det ordinære arbeidslivet.

39
40 Utvidelsen av EU i 2004, samt at vi har fri flyt av arbeidskraft innen EØS-området har ført til at norske
41 velferdsordninger er under press. Økt arbeidsinnvandring fra EØS-land og rask opptjening av
42 velferdsgoder har ført til økt eksport av enkelte velferdsordninger. Fordi norske stønader er fastsatt i
43 forhold til norske priser og lønninger, gir det svært god kjøpekraft i andre land.

44
45 Det norske velferdssystemet er sårbart for høy innvandring. Det er derfor behov for å finne nye
46 løsninger som kan sikre fortsatt gode velferdsordninger, samtidig som det reduserer muligheten til å
47 eksportere velferdsordninger ut av landet. Fremskrittspartiet mener derfor det er behov for å
48 reforhandle EØS-avtalens bestemmelser knyttet til arbeids- og velferdsordninger.

49 50 **Fremskrittspartiet vil:**

- 51 • at man har et velferdssystem som sikrer den enkelte rett ytelse til rett tid

- 1 • fremme en rekke tiltak for å forhindre eksport av velferdsordninger, samt gå inn for at EØS
- 2 avtalen bestemmelser knyttet til arbeids- og velferdsordninger reforhandles
- 3 • redusere overgangsstønadene fra tre til ett år, og i stede gi økt bistand for å komme i arbeid.
- 4 • utrede muligheten for å vri ytelser fra kontantytelser til skattefradrag

7 **Folketrygden**

8 Folketrygden skal fungere som en forsikringsordning for borgerne og bidra til at sykdom, uførhet og
9 alderdom ikke gjør det unødvendig vanskelig å klare seg økonomisk. Arbeidstakere og -givere skal
10 betale premie til folketrygden og opparbeide seg rettigheter til ytelser ved behov. Ytelser fra
11 folketrygden skal være en lovfestet rettighet, ikke en sosial ytelse som er avhengig av politiske
12 prioriteringer. Alle landets borgere skal omfattes av forsikringssystemet, og være medlemmer av
13 folketrygden, uavhengig av inntekt eller personlig økonomi – også de som ikke har inntekt eller
14 betaler premie. Fremskrittspartiet aksepterer omfordeling i folketrygdsystemet.

15
16 Premien til folketrygden skal fastsettes av Stortinget i de årlige statsbudsjetter. Den skal være delt i
17 to deler, en helsedel og en pensjonsdel. Personer som mottar pensjonsytelser avslutter sin
18 innbetaling av pensjonsdelen til folketrygden.

19
20 Folketrygden skal også dekke utgifter til helsetjenester, eldreomsorg og sosiale ytelser. Den enkelte
21 bruker skal få dekket sine utgifter til primær- og spesialisthelsetjenester, og omsorgstjenester, etter
22 et på forhånd fastsatt system av satser basert på diagnoser og behov.

23
24 Sosiale ytelser som økonomisk sosialhjelp, ytelser ved arbeidsledighet og til enslige forsørgere skal
25 bevilges over de årlige budsjetter etter politiske prioriteringer.

26
27 Ved å innføre et system med satser for dekning av utgifter i helse- og omsorgstjenestene gir man
28 brukerne mulighet til frie valg. Ytelsene fra folketrygden skal følge brukeren/pasienten til det
29 godkjente tilbud vedkommende selv, eller hans/hennes pårørende, velger.

32 **NAV**

33 Fremskrittspartiet ønsker en arbeids- og velferdsforvaltning som bidrar til å nå målsetningen om flere
34 i arbeid – færre på trygd. FrP mener det er behov for å gjøre organisatoriske endringer i NAV slik at
35 man oppnår en helhetlig og effektiv forvaltning. Endringene må medføre at det blir enklere for
36 brukerne og at organiseringen tilpasses brukernes behov. Et velfungerende Nav er selve
37 forutsetningen for at fellesskapets velferdsgoder forvaltes på en god og riktig måte.

38
39 Fremskrittspartiet ønsker å styrke brukerperspektivet og brukernes rettsikkerhet, og vil derfor
40 tilbakeføre kompetanse til førstelinjen/Nav-lokalt, slik at man sikrer god nok bistand og oppfølging av
41 brukerne.

42
43 Dagens organisering med en statlig, og en kommunal del kan fremstå som uoversiktlig, samt være et
44 krevende partnerskap. Vi vil derfor foreta en gjennomgang av Navs organisering med sikte på å samle
45 den statlige og kommunale delen i en enhet. En organisering må videre medføre en avbyråkratisering
46 og forenkling av dagens lovverk og ytelser

48 **Fremskrittspartiet vil**

- 49 • tilbakeføre kompetanse til Nav-lokalt
- 50 • gi brukerne rett til å bytte veiledere/saksbehandlere i Nav
- 51 • gi brukerne rett til å bytte Nav-kontor

- overføre det økonomiske ansvaret for økonomisk sosialhjelp til Nav/staten

Sosialt sikkerhetsnett

Fremskrittspartiet mener hjelp til selvhjelp skal være det bærende prinsippet innenfor sosialtjenesten, og vil derfor innføre et lovmessig krav om aktivitetsplikt for den enkelte sosialhjelpsmottaker. Uteblivelse fra slik deltakelse må få konsekvenser for brukeren. Det skal ikke være attraktivt å velge sosialhjelp foran jobb, selv om man har begrensede muligheter på arbeidsmarkedet. FrP vil gjøre sosialhjelpen om til et statlig ansvar under Nav, sammen med ansvaret for arbeid og trygd, og at man innfører normerte satser tilnærmet likt over hele landet.

Sosialhjelpen skal være en midlertidig ytelse og ikke noe folk skal leve av over tid. Personer som ikke er i stand til å jobbe av helsemessige årsaker, skal vurderes for uføretrygd.

Der er viktig å finne innovative løsninger på de sosiale utfordringer man står overfor i samfunnet. FrP ønsker økt satsing og stimulering av sosialt entreprenørskap, og prosjekter med arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottakere, samt et tettere samarbeid mellom det offentlige og private for å løse de sosiale utfordringene.

For å motivere barn av sosialhjelpsmottakere til å søke mot arbeidslinjen fremfor stønadslinje vil vi endre dagens avkortingspraksis, slik at man ikke foretar avkortning i foreldrenes sosialhjelp når de har barn under 18 år som bor hjemme og som har egen inntekt under den skattemessige friinntektsgrensen.

Dissens 18: Mindretallet vil ikke ha med avsnitt over.

Fremskrittspartiet vil:

- innføre normerte satser for økonomisk sosialhjelp som er tilnærmet like over hele landet
- innføre aktivitetsplikt for alle sosialhjelpsmottakere
- innføre et øvre tak på hvor mye man kan få i samlet sosiale ytelser

Offentlige tjenestepensjon

Fremskrittspartiet mener det burde være en klar intensjon bak innføringen av et nytt pensjonssystem at det var mulig for dem som skal motta ytelsene å sette seg inn i bakgrunnen for ytelsen, beregningsmåten og størrelsen på ytelsen som mottas. Det er liten tvil om at Pensjonsreformen har sørget for et mer komplisert og uoversiktlig pensjonssystem.

Fremskrittspartiet mener det er uheldig at vi har fått to forskjellige pensjonssystemer i privat og offentlig sektor. Vi mener det er behov for å endre de offentlige tjenestepensjonene slik at det blir samsvar mellom det pensjonssystemet i privat og offentlig sektor. Offentlig tjenestepensjon må innrettes slik at den kan opptjenes og tillegges folketrygdens ytelser uten samordning.

Fremskrittspartiet ønsker å bidra med en politikk som kan gjøre dette mulig. Dette vil sikre samme fleksibilitet, og mulighet for offentlig ansatte til å kombinere pensjon og arbeidsinntekt, samt at det vil forhindre at mange vil få samordnet bort store deler av sin opparbeidede tjenestepensjon.

Fremskrittspartiet vil:

- arbeide for en ordning hvor man også i offentlig sektor kan opptjene tjenestepensjon som tillegges folketrygden uten samordning
- sikre de offentlig ansatte samme mulighet til å kombinere pensjon og arbeidsinntekt, slik man kan gjøre i privat sektor

1 **Avtalefestet pensjon (AFP)**

2 Da AFP-ordningen ble etablert på skulle den gi sliterne en mulighet for å gå ut av arbeidslivet med
3 verdighet, uten å tape økonomisk. Ny AFP i privat sektor handler ikke lengre om "sliterne". Dette
4 bekreftes ved at de som orker å stå i stillingen i mange år, vil komme betydelig bedre ut med den nye
5 ordningen. Mens arbeidere med slitsomme yrker, som i tillegg har jobbet deltid, trolig ikke vil ha råd
6 til å tenke på en pensjonisttilværelse når de blir 62 år uten å kombinere dette med fortsatt arbeid.
7 Dette fordi verken folketrygden eller AFP-kontoen har blitt stor nok.

8
9 Fremskrittspartiet mener den nye fremforhandlede AFP-ordningen bryter med de opprinnelige
10 intensjoner, og mener videre det er dypt urettferdig at de som arbeider i bedrifter uten tariffavtale,
11 ikke får nyte godt av ordningen.

12
13 Vi vil arbeide for en ny og fremtidsrettet tidligpensjonsordning (AFP) som er mer rettet mot dem som
14 virkelig trenger den. Dette innebærer at man finner tilbake til utgangspunktet, samt at statens bidrag
15 til ordningen må utvides til også å gjelde de som ikke er omfattet av en tariffavtale.

16
17 FrP registrerer at ordningen nå er blitt en tidligpensjonsordning til alle dem som har AFP-avtale, der
18 staten finansierer 1/3 del av kostnadene. Derfor oppfattes den nye ordningen som urettferdig og
19 udemokratisk. Vi vil derfor arbeide for at det statlige bidraget skal omfatte alle pensjonister.

20
21 Fremskrittspartiet registrerer at offentlig sektor har en AFP-ordning som fraviker fra prinsippene som
22 AFP i privat sektor bygger på, og at vi dermed har to helt ulike AFP-ordninger. Dette vil naturlig nok
23 bidra til og ytterligere komplisere pensjonssystemet

24
25 For å unngå at mange offentlig ansatte i fremtiden kan komme til å stå ovenfor valget om å fortsette
26 i arbeid ut over fylte 67 år, eller tape fremtidige pensjonsinntekter, vil Fremskrittspartiet arbeide for
27 at man får den tilnærmet samme ordningen som i privat sektor.

30 **Pensjon**

31 Pensjon skal etter Fremskrittspartiets mening sørge for muligheten til en verdig pensjonisttilværelse
32 og økonomisk trygghet i alderdommen. Folketrygden skal omfatte pensjonsytelser til alle
33 medlemmer av folketrygden ved oppnådd pensjonsalder. Pensjon fra folketrygden skal bidra til å
34 sikre alle mulighet til en verdig alderdom.

35
36 Pensjonsrettigheter opptjenes gjennom innbetaling av premie til folketrygden. Premien skal deles
37 mellom arbeidstaker og – giver. Den enkelte kan selv velge tidspunktet for å ta ut opparbeidet
38 pensjon, etter fylte 60 år. Pensjonsytelsen skal stå i forhold til innbetalt premie og opparbeidede
39 rettigheter.

40
41 Det skal fastsettes en minsteytelse som alle har rett til etter fylte 67 år – også de som ikke har vært i
42 arbeid eller/og innbetalt premie.

43
44 Pensjonisten kan velge å ta ut den delen av sin oppsparte pensjonsformue, som overstiger
45 garantipensjonsnivået, som en engangsutbetaling - beregnet med utgangspunkt i en på forhånd
46 fastsatt levealder for hvert årskull. Løpende pensjoner ytes livet ut.

47
48 Fremskrittspartiet godtar ikke avkorting av pensjons ytelser på grunnlag av inntekt, sivil status,
49 boforhold eller andre personlige forhold. Fremskrittspartiet vil fjerne avkortingen på 15 % av
50 grunnpensjonen til gifte/samboende pensjonister. Det er uakseptabelt at ny folketrygd gir avkorting
51 av garantipensjonen til pensjonister med lav ytelse, mens de med høyere ytelser ikke får avkorting.

1 Regulering av pensjonene skal skje årlig og være på linje med utviklingen i lønnsoppgjøret for
2 yrkesaktive. Fremskrittspartiet godtar ikke den årlige underreguleringen av løpende pensjoner.
3 Reguleringen skal skje både for pensjoner under opptjening og løpende ytelser. FrP mener
4 reguleringen skal vedtas av Stortinget og være effektiv pr. 1. mai hvert år.

5
6 Beregningen av pensjoner skal baseres på grunnbeløpet som skal behandles og vedtas av Stortinget
7 hvert år.

8
9 Fremskrittspartiet aksepterer ikke levealderjustering for dem som mottar løpende pensjonsytelse.

10
11 Personer som ønsker pensjonsytelser utover det nivået folketrygdens alderspensjon innebærer må
12 selv sørge for dette gjennom private avtaler med for eksempel forsikringsselskaper eller spareavtaler
13 i bank. Innskudd i slike ordninger skal være skattefrie, mens ytelsen beskattes som inntekt ved uttak.

14
15 Fremskrittspartiet godtar ikke at det gis bedre ytelser til personer uten opptjening enn til borgere
16 med lang botid og opptjening i folketrygden. Supplerende stønad for de med kort botid avvikles.

17
18 Pensjoner skal beskattes som inntekt, men med et særfradrag for alder. Beskatning av
19 pensjonsytelser med omfordeling innenfor gruppen, eller grupper, av pensjonister aksepteres ikke.

20
21

22 Etterlattepensjon

23 Samfunnsutviklingen har ført til at nesten alle voksne, arbeidsføre mennesker i Norge er i arbeid i
24 kortere eller lengre perioder i livet. Slik tjener de fleste opp egne rettigheter til pensjonsytelser når
25 pensjonsalderen inntreffer. I fremtiden vil sannsynligvis behovet for pensjonsytelser til etterlatte
26 bortfalle.

27
28 Fremdeles finnes det imidlertid familier med én forsørger, der de øvrige familiemedlemmene er
29 avhengig av dennes inntekt. Dersom forsørgeren faller fra kan det føre til vanskelige, økonomiske
30 forhold for etterlatte familiemedlemmer. Derfor bør etterlatteytelsen videreføres inntil videre.

31
32

33 Uførhet

34 Å overføre unge mennesker til en permanent, inaktiv tilværelse med passive ytelser fra folketrygden
35 som livsgrunnlag, er en fallitterklæring. For alle dem som har en mulighet til å utnytte eller
36 opparbeide en arbeidsevne – stor eller liten – må det utvikles bedre rutiner og prosesser for
37 oppfølging, kvalifisering og trening som kan bidra til å styrke deres muligheter til en mer aktiv og
38 givende tilværelse gjennom deltakelse i arbeidslivet.

39
40 De senere års utvikling med et økende antall mennesker som forlater arbeidslivet og går over på
41 varig uføretrygd er bekymringsfull. Fremskrittspartiet vil samtidig understreke at personer som på
42 grunn av sykdom, skade eller lyte ikke er i stand til å delta helt eller delvis i arbeidslivet skal gis en
43 inntektssikring fra samfunnet som gjør det mulig å ha en verdig tilværelse.

44
45 Vi vil fjerne avkortingen i uførestønadene for gifte og samboende. Dagens behovsprøvde ordning med
46 barnetillegg beholdes, men vi vil innføre et øvre tak på hva man kan få i uføretrygd, inkludert
47 barnetillegg.

48
49 Det må innføres en langt mer fleksibel gradering for å komme inn i uføreordningen, og nedre grense
50 settes til 20 % uførhet. NAV skal ha plikt og ansvar til å følge opp brukerne og gi den nødvendige

1 bistand og veiledning slik at en eventuell restarbeidsevne kartlegges med jevne mellomrom og
2 utnyttes.

3

4 De som ikke har hatt lønnsinntekt, eller som har hatt for lav inntekt til å gi opptjening over
5 minstenivået, skal sikres en minsteytelse i uførestønad som det går an å leve av.

6

7 De uføre skal ha samme kjøpekraftsutvikling som de yrkesaktive. Vi vil videre arbeide for at fribeløpet
8 i ny uførestønad økes.

9

10 FrPs utgangspunkt er at ingen under 40 år skal ha varig uførestønad, med mindre det er helt
11 åpenbart, at de aldri vil kunne delta i arbeidslivet. De unge skal i stedet ha en sammenhengende
12 støtte og tålmodig innsats i et utviklingsløp.

13

14 Unge uføre som det derimot er helt åpenbart at ikke kan delta i arbeidslivet, og som er født ufør,
15 eller blitt minst 80 % uføre før fylte 26 år, skal sikres ytelsen ung uføre. Vi vil øke
16 tilleggspensjonsopptjeningen for disse.

17

18 **Fremskrittspartiet vil:**

19

- arbeide for at fribeløpet i ny uførestønad økes
- innføre en mer fleksibel gradering for å komme inn i uføreordningen
- uføregraden skal med jevne mellomrom kartlegges
- at det innføres en hovedregel om at ingen under 40 år skal gis varig uførestønad, med mindre det er helt åpenbart, at de aldri vil kunne delta i arbeidslivet
- sikre unge som står i fare for å havne på uføretrygd et eget utviklingsløp
- arbeide for å øke tilleggspensjonsopptjeningen for de med ytelsen ung ufør

25

26

27

28 **Pleiepenger**

29 Fremskrittspartiet er opptatt av å skape et omsorgsfullt og medmenneskelig velferdssamfunn, og
30 med et slikt utgangspunkt kan vi ikke tillate en politikk hvor man lar flere barn med "alvorlige
31 sykdommer" oppleve en nærmest vilkårlig behandling av søknader om pleiepenger.

32 Fremskrittspartiet mener det ikke skal være slik at familie må kjempe for å få sine rettigheter, samt
33 leve i en eneste lang "berg og dalbane-situasjon", preget av fortvilelse og usikkerhet.

34 Fremskrittspartiet vil understreke at sykdomsbildet til barn med "alvorlig sykdommer" som oftest er
35 svært varierende, noe som innebærer at det også vil variere om og når barnet kan delta i tilrettelagt
36 opplæringstilbud. Det at foreldre kan risikere å miste inntekten sin i de dagene barnet er friskt nok til
37 å delta, er urimelig.

38

39 For mange vil det å kunne pleie sine egne alvorlig syke familiemedlemmer være et sterkt ønske, og
40 også et supplement til det offentliges tilbud. Dette bør imøtekommes ved å ha gode rettigheter til
41 pleiepenger/sykepenge.

42

43 Når en legespesialist har konkludert med at barnet er "alvorlig sykt, at det trenger oppfølging hele
44 døgnet, og at det er hensiktsmessig å utføre pleie i hjemmet, skal retten til pleiepenger automatisk
45 innvilges.

46

47 **Fremskrittspartiet vil:**

48

- at Nav ikke skal kunne overprøve legespesialisters helseerklæringer.
- at begrepet "varig ustabil tilstand" fjernes. Det må være den faktiske sykdomstilstanden som er avgjørende for om pleiepenger skal innvilges eller ikke.

50

- 1 • at retten til pleiepenger beholdes selv om barnet i perioder kan delta i barnehage, skole og
2 SFO.

3 4 5 **Mennesker med nedsatt funksjonsevne**

6 Fremskrittspartiet vil at personer med funksjonshemninger i størst mulig grad skal få like muligheter
7 til å fungere i samfunnet som alle andre. Det må legges til rette for at funksjonshemmede i størst
8 mulig grad skal kunne ta utdanning og jobbe slik at den enkelte får realisert sine evner. Samfunnet
9 må tilrettelegge for funksjonshemmede ved at bygg og det offentlige rom følger prinsippene for
10 universell utforming.

11
12 Alle som får varig nedsatt arbeidsevne skal sikres nødvendig rehabilitering slik at de gis mulighet til
13 deltakelse i arbeidslivet. Vi ønsker at en slik rehabilitering/habilitering fortsatt skal rettighetsfestes.

14
15 Det må være en målsetning at det etableres en nasjonal transportordning (TT) for
16 funksjonshemmede med stort behov. Ordningen skal ligge på et nivå som gjør det mulig å leve aktive
17 liv, og være statlig finansiert og organisert slik at man sikrer et likt tilbud over hele landet.

18
19 FrP er opptatt av å sikre brukere av offentlige tjenester innflytelse og bestemmelsesrett. Vi vil derfor
20 lovfeste retten til selv å velge brukerstyrt personlig assistanse.

21
22 Psykisk utviklingshemmede skal så langt som mulig gis like store muligheter til å fungere i samfunnet
23 som andre personer. Forholdene må derfor legges til rette for at psykisk utviklingshemmede kan leve
24 et så normalt og godt liv som mulig. Psykisk utviklingshemmede, så lenge det er forsvarlig for den
25 utviklingshemmede, skal ha samme friheten til å kunne velge boform som andre personer.

26
27 Det må legges til rette for at utviklingshemmede sikres bedre muligheter for å få realisert sin
28 arbeidsevne. Dette ønsker vi å gjøre ved å iverksette en opptrappingsplan for tilpasset utdanning og
29 arbeid for personer med utviklingshemming.

30
31 Vi imøteser en gjennomgang av livssituasjonen, levekår og tjenester for utviklingshemmede i Norge,
32 med sikte på å forbedre tjenestene for brukerne.

33 34 **Fremskrittspartiet vil:**

- 35 • ha opptrappingsplan for tilpasset utdanning og arbeid for personer med utviklingshemming
- 36 • foreta en gjennomgang av livssituasjonen, levekår og tjenester for utviklingshemmede i
37 Norge
- 38 • at rehabilitering/habilitering fortsatt skal rettighetsfestes i folketrygden
- 39 • etablere en nasjonal transportordning for funksjonshemmede med stort behov, og at
40 ordningen finansieres av folketrygden

41 42 43 **Seniorer**

44 Fremskrittspartiet mener seniorene besitter verdifull kompetanse og utgjør en verdifull ressurs i
45 samfunnet.

46
47 Seniorbefolkningen i Norge er stadig økende. Seniorene er ingen ensartet gruppe. Det eneste som er
48 felles for alle er alderen. Dagens pensjonssystem, som ble innført i 2011, tillater opptjening av
49 pensjon frem til 75 års alder. Imidlertid inneholder Arbeidsmiljøloven adgang for arbeidsgiver til å si

1 opp arbeidstakere ved fylte 70 år kun basert på oppnådd alder. Fremskrittspartiet anser dette som
2 ulogisk og lite moderne, vi vil derfor fjerne denne adgangen.

3
4 Fremskrittspartiet godtar ikke alder alene som oppsigelsesgrunn. Dersom arbeidstakeren kan utføre
5 jobben i tråd med instruks og forventninger, skal alle ha krav på å bli stående i jobb så lenge helsa
6 tillater det og arbeidstakeren selv ønsker.

7
8 FrP anser opptjent pensjon som pensjonistens eiendom. Opptjente ytelser skal ikke avkortes eller
9 samordnes på grunn av sivilstand eller politiske prioriteringer, som ikke gjelder andre grupper i
10 samfunnet. Pensjonister kan ikke pålegges økonomisk ansvar for andre pensjonister gjennom
11 skattesystemet.

12
13 Avgiften til folketrygden er å betrakte som en forsikringspremie som skal gi rett til ytelser og
14 tjenester i fremtiden når det gjelder helse og pensjon. Vi godtar ikke at seniorer, som ikke lenger
15 opptjener nye rettigheter til pensjon, skal belastes premie til dette formålet. Trygdeavgiften for
16 pensjonister bør derfor kun omfatte den delen som er beregnet til å dekke helse delen av avgiften.

17
18 De fleste seniorer er friske og velfungerende mennesker som klarer seg selv og ikke har behov for
19 spesielle tiltak fra samfunnets side. For dem som imidlertid av helsemessige årsaker blir avhengig av
20 velferdssamfunnet, for eksempel kommunale omsorgstjenester og/eller spesialisthelsetjenester, må
21 det sikres valgfrihet og behovsdekkende tiltak i rett tid.

22
23 Vi ønsker å stå for holdningsendringer som fører til et positivt syn på seniorer og en verdig
24 behandling av dem som får behov for samfunnets bistand i eldre år.

25
26 FrP vil fjerne begrensninger i forhold til førerkort for bil og andre transportmidler som kun er basert
27 på alder. Førerens helse, generelle tilstand og egnethet skal legges til grunn ved vurdering av evnen
28 til å føre transportmidler på samme måte som ved vurdering i forhold til jobb og innsats i yrkeslivet
29 for øvrig. Det samme skal gjelde i forhold til autorisasjoner i helsevesen og lignende.

30
31
32
33

34 **UTDANNING**

35

36 **Innledning**

37 Fremskrittspartiet vil sette kunnskap i sentrum for den norske utdanningen, der den enkelte elevs
38 evner og muligheter ivaretas. Det offentlige skal ha ansvar for at vi får et utdanningssystem i
39 verdensklasse. Alle skal ha lik rett til grunnutdanning og høyere utdanning uavhengig av foreldrenes
40 ressurser.

41
42 Det offentlige skal ha ansvar for at kvaliteten er god og for finansiering av utdanningen, FrP vil åpne
43 for større grad av private aktører innen utdanningssystemet. Det må være åpenhet om resultatene i
44 skolen, og det må tilrettelegges for at skoler kan sammenligne resultater og utveksle erfaringer, med
45 sikte på å bli enda bedre.

46
47 Utdanningssystemet må ta utgangspunkt i at det er foreldrene som primært har ansvaret for at
48 barna får et utdanningsløp, gjennom foreldreretten. FrP er kritisk til en utvikling der det offentlige -
49 gjennom, barnehage, SFO og skole – tar over en stadig større andel av barneoppdragelsen.

50

1 Økt kunnskap, ansvarsfølelse, dannelse og økt grad av mestring skal være målsetninger for
2 utdanningssystemet vårt. For å fremme faglig og sosial progresjon hos hver enkelt elev vil vi innføre
3 utvidet skoledag med en lengre pause midt på dagen der det serveres skolemåltid. I tillegg vil vi
4 vektlegge fysisk aktivitet i skolen for å fremme trivsel, helse og sosial tilhørighet for alle.

5
6 FrP ønsker et sterkt offentlig engasjement innen høyere utdanning. Foreldrenes økonomi skal ikke
7 være avgjørende for hvem som får mulighet til å realisere sine evner gjennom høyere utdanning. Det
8 er likevel viktig å understreke at studenten selv har et ansvar for å ta en utdanning man kan
9 nyttegjøre seg senere, og det er viktig at det blir satt krav til gjennomføring ved fastsettelse av
10 studiestøtte.

11
12 Vi mener det offentlige må ta større ansvar for forskning. Forsking innen områder der Norge har
13 fortrinn er spesielt viktig for å hevde oss i den globale konkurransen. Det er derfor viktig at
14 basisbevilgningene til forskingsinstitusjonene økes, og at det i tillegg etableres gode offentlige
15 incentivordninger for bedriftsrettet forskning.

16
17 FrP vil legge ned Utdanningsdirektoratet, og gå tilbake til et eksamenssekretariat. De oppgavene
18 Utdanningsdirektoratet i dag har knyttet til forskning og internasjonale undersøkelser, kan legges til
19 Kunnskapsdepartementet.

21 **Dissens 19: Mindretallet ønsker avsnittet over fjernet**

24 **Grunnutdanningen**

25 Fremskrittspartiet ser at de viktigste årene i et barns utvikling er de første skoleårene. Det er da
26 grunnlaget for hva og hvem man blir senere i livet legges, og dette må gjenspeiles i hvordan
27 skoleverket legger til rette for den enkelte elevs utvikling.

28
29 Hver elev er et unikt individ, og det må derfor gis størst mulig valgfrihet til den enkelte og dennes
30 foresatte, samtidig som man ivaretar de grunnleggende opplæringsbehov alle har.

31
32 FrP vil gi foreldre mer makt ved å gi dem fritt skolevalg. Alle barn skal ha rett til å gå på nærmeste
33 grunnskole, men foreldre skal også ha mulighet til å søke sine barn inn på en annen skole om de
34 ønsker det.

35
36 En god skole ikke blir skapt av politikere og byråkrater, men av de som utgjør skolen; elever, ansatte,
37 foreldre og skoleledere. Offentlige myndigheter skal ikke legge hindringer i veien for en god utvikling
38 av skolen, men skape gode og forutsigbare rammer for skoleutvikling.

39
40 Skolen i dag er altfor sentralstyrt. Stadig nye og detaljerte regler, rundskriv og planar skaper mye
41 frustrasjon, og fremmer ikke læring. Skoleleier og ansatte bruker i dag mye tid på rapportering og
42 dokumentasjon, uten at dette gir bedre undervisning. Fremskrittspartiet ønsker å vise større respekt
43 for det profesjonelle skjønnet den enkelte tilsette og skule viser.

44
45 FrP mener det er viktig å skille mellom skole og fritid. Norge er et land med et tradisjonsrikt tilbud om
46 fritidsaktiviteter utenfor skoletid, slik som idrettslag, korps, speider og så videre. Det er viktig å holde
47 fast på dette skillet, og er mot en skolemodell der slike ting blir lagt inn i skoledagen.

1 Mål med grunnutdanningen

2 Fremskrittspartiet støtter opp om Kunnskapsløftet, men mener at dagens læreplanverk er alt for
3 omfattende. Læreplanene må forenkles og gjort tydeligere, men det må selvsagt må være rom for
4 lokal tilpassing for de skoleeierne som ønsker det. Også innsats, flid og gode arbeidsvaner kan være
5 en del av kompetansemålene i fagplanene.

6
7 Vi vil i sterkere grad vektlegge basisfag som er fundamentale for elevens videre utvikling, og for at de
8 i voksen alder skal kunne fungere i det norske og det internasjonale samfunnet. Gode kunnskaper i
9 norsk, engelsk, matematikk, naturfag og IKT, samt forståelse av det norske samfunnet og norske
10 verdier, vil bli stadig viktigere i en internasjonal verden. Kulturell dannelse innebærer at elevene skal
11 ha kjennskap til norsk og vestlig kultur, språk og historie. Den kristne og humanistiske arven skal stå i
12 en særstilling.

14 **Dissens 20:**

15 Mindretallet ønsker at "Den kristne og humanistiske arven skal stå i en særstilling." - skal utgå

16
17 Opplæringsloven bør mykes opp for å gi skoleeier større frihet til å velge hvordan de ønsker å
18 organisere skolehverdagen. Blant annet bør paragrafen i opplæringsloven som hindrer nivåbasert
19 opplæring fjernes. Dette må kunne avgjøres av skoleeier selv, gjennom lokale forskrifter.

20
21 Det er viktig å vektlegge fysisk aktivitet i skolen for å fremme trivsel, helse, læring og sosial tilhørighet
22 for alle.

23
24 Det er behov for en mer fleksibel fag- og timefordeling. Skoleeier selv må finne sine modeller for
25 organisering av skoledagen. Sentrale myndigheter skal sette visse minimumskrav til hva elevene skal
26 lære, men skoleeier må ha større frihet til å avgjøre hvordan det skal løses.

27
28 Gjennom karaktersetting i orden og oppførsel fra tredjeklasse, og i grunnleggende fag fra
29 femteklasse, vil den enkelte elev og dennes foresatte på en enkel og lettfattelig måte kunne følge
30 den sosiale og faglige utviklingen. Ved å ha en slik tilbakemelding vil man på et tidlig tidspunkt kunne
31 se hvor den enkelte har sin styrke og bygge opp under dette, samtidig som man tidlig kan sette inn
32 ekstra ressurser der det er nødvendig.

33
34 Fremskrittspartiet ønsker ikke sentrale forskrifter om leksehjelpsordning, men mener at spørsmål om
35 lekser og leksehjelp må avgjøres av skoleeier.

37 **Fremskrittspartiet vil:**

- 38 • utvide skoledagen og innføre fleksibel skolestartalder med skolestart senest ved syv år
- 39 • innføre et skolemåltid i norsk grunnskole for å gi elevene nødvendig påfyll og stimulans til
- 40 god innsats resten av den utvidede skoledagen
- 41 • at karakterer skal settes i forhold til objektive faglige prestasjoner, slik at alle parter i skolen
- 42 kan få en god måling av læringsresultatene
- 43 • innføre karakterer i alle grunnleggende fag, fra og med femte klassetrinn, som bygger på
- 44 nasjonale prøver i tillegg til prøver utarbeidet av skoleeier
- 45 • gjenintrodusere begrepene høflighet og dannelse, folkeskikk og disiplin i norsk skole,
- 46 gjennom bruk av karakterer i orden og oppførsel fra og med tredje klassetrinn
- 47 • sikre at elevene er bevisst sitt valg av videre opplæring gjennom en forsterket ordning rundt
- 48 dagens utdanningsvalg
- 49 • sikre og styrke elevenes fysiske aktivitet gjennom en større satsing på gym for å stimulere til
- 50 bedre helse gjennom hele livet
- 51 • forsterke rådgivningstjenesten i grunnskolen

1 Utvalgte områder

2

3 Realfagssatsing

4 Fremskrittspartiet ser et spesielt behov for å styrke realfag og realfagssatsingen i
5 utdanningssystemet. Norge har et stort behov for arbeidskraft med realfagskompetanse, men
6 dessverre har vi sett de siste åra at kompetansen i realfag blant elevene har gått ned. Dette er
7 alvorlig.

8

9 For å få opp kompetansen i, og interessen for realfag, er det viktig med enda bedre realfaglærere.
10 Det må derfor innføres et incentiv for dyktige realfagsstudenter som ønsker å jobbe i skoleverket.

11

12 Rådgivningstjeneste

13 Det er et stort behov for å øke kompetansen hos rådgiverne i norsk skole. De som jobber som
14 rådgivere er viktige for elevenes utdanningsvalg. Dessverre ser vi i dag at det er manglende
15 kompetanse blant våre rådgivere både om næringsliv og utdanning.

16

17 Fremskrittspartiet vil derfor vurdere å innføre en form for sertifisering for rådgivere som sikrer en
18 minimumskompetanse. Det er også viktig med godt samarbeid med næringsliv og andre
19 utdanningsinstitusjoner. Man kan eksempelvis innføre ordninger slik at rådgivere kan hospitere hos
20 ulike yrkesgrupper.

21

22 Kristendom

23 Kristendommen og kristen kulturarv har mistet plass i både rle-faget og formålsparagrafen de senere
24 årene. Dette har ført til at det har blitt satt spørsmålstejn ved eksempelvis bordbønn og
25 gudstjenester i skoletida skal være lov. Fremskrittspartiet mener at kristendommen skal ha en
26 særstilling i RLE-faget, og at det ikke skal være noen tvil om at skoleeier skal ha frihet til å trekke vår
27 kristne kulturarv inn i skolehverdagen og at skolegudstjenester skal være lov. Det skal selvsagt også
28 være mulig å søke fritak fra utøvende aktiviteter.

29

30

31 **Dissens 21: Mindretallet ønsker at avsnittet over (forrige side) erstattes med:**

32 Den offentlige skolen skal være åpen for alle. Fremskrittspartiet er derfor tilhenger av en sekulær og
33 livssynsnytral offentlig skole. Samtidig er det viktig at det undervises i vår kulturarv og at
34 kristendommen fortsatt har en særstilling i RLE-faget.

35

36 Sidemålsundervisning

37 Fremskrittspartiet ønsker å gjøre den skriftlige sidemålsundervisningen valgfri.

38

39 Skolemiljø

40 Fremskrittspartiet mener det er svært viktig at elevene har et godt fysisk og psykososialt miljø på
41 skolen. I dag ser vi at mange skoler forfaller, og at det er dårlige fysiske arbeidsforhold for elevene.
42 Fremskrittspartiet mener vi må ha større investeringer i opprusting av skolebygg. Å investere
43 skolebygg er en investering for framtidig verdiskaping og noe vi må prioritere.

44

45 I tillegg til et godt fysisk arbeidsmiljø, handler trivsel også om at elevene skal glede seg til å gå på
46 skolen. Systematisk arbeid for et godt skolemiljø og forebygging av krenkende adferd er viktig. Det
47 må slås hardt ned på krenkende adferd og mobbing, og det er viktig at elever og foresatte ikke føler
48 seg maktesløse i slike situasjoner.

49

1 **Tilpasset opplæring og spesialundervisning**

2 Utdanningssystemet bør i større grad ta hensyn til at elever er ulike og har ulike evner og behov.
3 Skoleeier skal ha plikt til å sikre elever med spesielle behov nødvendige hjelpemidler.

4
5 Hver elev skal ha rett på tilpasset opplæring, og kontrollorgan må sørge for at denne retten blir
6 ivarettatt av den enkelte skole. Skolene skal oppfylle elevenes rettigheter, men vi mener at det er mye
7 bedre ressursutnytting at skolene selv får sette inn de tiltakene de mener er nødvendige, uten at
8 dette skal gå gjennom tunge byråkratiske kanaler.

9
10 Det er bekymringsfullt at stadig mer av ressursene til grunnopplæring er bundet opp i
11 spesialundervisning, noe som går utover den tilpassede opplæringen. Spesialundervisning i dag er
12 preget av lang saksbehandlingstid, økt byråkratisering og sen innsats.

13
14 Dess mer ressurser som bindes opp i spesialundervisning, dess mindre blir igjen til den tilpassede
15 opplæringen. Dette er blitt en vond sirkel, der normalitetsbegrepet stadig blir mindre og mindre, og
16 der stadig flere får spesialundervisning framfor tilpasset opplæring i det ordinære klasserommet.

17
18 FrP ønsker en gjennomgang av retten til spesialundervisning og PP-tjenesten, samt bruken av
19 spesialscole

20 **Fremskrittspartiet vil:**

- 21 • at mobberer må bytte skole når skolebytte er eneste utvei ved alvorlig mobbing
- 22 • øke investeringene i skolebygg
- 23 • at sidemålsundervisning og eksamen i sidemål skal være valgfritt
- 24 • ha en skikkelig satsing på realfag
- 25 • sikre kristendom og den kristne kulturarv i grunnopplæringen
- 26 • innføre sertifiseringsordning for rådgivere, og sørge for oppdatering av kompetansen til de
27 som jobber som rådgivere.

28 **Finansieringsmodell og likebehandling av offentlige og private skoler**

29
30
31 Fremskrittspartiet mener pengene skal følge eleven, uavhengig av om eleven går i offentlig eller
32 privat skole. Vi vil derfor ha differensiert stykkprisfinansiering av skolene. Slik blir eleven ei inntekt
33 for skolene, og det blir større likebehandling mellom private og offentlige skoler. Kommunen vil
34 likevel ha et overordna ansvar for at alle elever har et opplæringstilbud.

35
36
37 FrP vil ha en omorganisering av de offentlige skolene, slik at de fristilles til å bli selvstendige enheter
38 med egne ansvarlige driftsstyrer, valgt av eier.

39
40 Private skoler er en viktig del av et mangfoldig og variert skole-Norge. Private skoler er også viktig for
41 at valgfriheten skal bli reell for foreldre og elever..

42
43 Private skolers rett og mulighet til å utvikle sin egenart, enten det gjelder pedagogiske metoder eller
44 livssyn, må styrkes. Det innebærer frihet til å ansette, frihet til å utforme læreplan, organisering og
45 metode. Vi vil ha fri etableringsrett for private skoler, så sant krav til kvalitet er oppfylt. Det
46 forutsettes imidlertid at slike skoler ikke er til hinder for integrering.

47
48 Foreldre som benytter private skoler har allerede betalt skolepengene over skatteseddelen. Vi vil ha
49 et finansieringssystem som likebehandler offentlige og private skoler. Vi mener kapitalkostnadene
50 (husleie/bygg) til privatskolene må tas inn i tilskuddet. Skolene må få 100 % tilskudd. Først da blir det
51 mulig at alle som ønsker det kan velge privat skole, uavhengig av foreldrenes økonomi.

- 1 **Fremskrittspartiet vil:**
2 • likebehandle offentlige og private skoler med hensyn til finansiering
3 • innføre en finansieringsmodell der pengene følger eleven
4 • innføre fritt skolevalg
5 • verne sterkt om foreldreretten
6 • at skolenes resultater er offentlig tilgjengelig
7
8

9 **Lærerutdanningen og kvalitet på lærerne**

10 Fremskrittspartiet er opptatt av at læreryrket må bli mer attraktivt

11
12 Det viktigste vi gjør for å bedre utdanningssystemet er å investere både lærerutdanningen og etter-
13 og videreutdanning for de som underviser i skoleverket. Lærerutdanningen må styrkes ved å innføre
14 en femårig mastergradsutdanning med faglig spesialisering.

15
16 Lærerutdanningen må tilpasses den virkeligheten studentene vil møte i skolen, og praksistiden skal
17 økes betraktelig. Klasseledelse skal innføres som et eget fag slik at arbeidsmiljøet for lærere og elever
18 kan bedres.

19
20 Det bør også innføres rett og plikt til etterutdanning og videreutdanning. Det er bekymringsfullt med
21 den mangelfulle rekrutteringen til læreryrket.

22
23 Skolen blir ikke bedre enn lærerne som underviser der. Vi ønsker derfor å innføre en ordning med
24 lærerevaluering.

- 25
26 **Fremskrittspartiet vil:**
27 • innføre en 5-årig lærerutdanning med mastergrad
28 • at lærere skal ha rett og plikt til etter- og videreutdanning
29 • bruke lokalt fastsatt lønn incitament for å rekruttere gode lærer
30
31

32 **Videregående utdanning**

33 Fremskrittspartiet mener at det kan stilles forskjellige krav for å komme inn på en videregående
34 skole, avhengig av hvilken relevans de forskjellige karakterer har for videre studier. På denne måten
35 vil man få tak i dem som egner seg best for de forskjellige fagretningene.

36
37 Den studieforberedende delen av videregående utdanning må ha et høyt nivå, og man bør se på
38 nivåbasert opplæring for å sikre elevens nytte av undervisningen. Det er også en kritisk suksessfaktor
39 at undervisningen gjøres interessant, og at det stilles krav til den enkelte elev slik at lærelysten blir
40 høy.

41
42 For den yrkesfaglige utdanningen er det avgjørende at samarbeidet mellom skole og bedrift er godt,
43 et samarbeid som er styrket de senere årene. Bedriftene bør sikres mulighet til å komme tidlig inn i
44 skolen for å bidra i undervisningen av de lærlingene som senere får lærlingplasser i bedriftene.

45
46 Tilbud om yrkesfaglig utdanning bør også inneholde kortere utdanningsløp på henholdsvis ett og to
47 år. Elever som er klart motivert for å starte i arbeidslivet, bør få anledning til det, men med en mer
48 praktisk rettet yrkesforberedende opplæring av kortere varighet enn grunnopplæringens
49 hovedmodell.
50

1 Svært mange elever faller fra i løpet av sin videregående utdanning, noe som medfører uheldige
2 konsekvenser for samfunnet så vel som den enkelte. Vi vil derfor se på mulige tiltak for å redusere
3 frafallsprosenten, slik som økt praktisk undervisning og fleksibel skoledag. Muligheten for å strekke
4 utdanningsløpet ved å kombinere arbeid og utdanning i større grad enn i dag, kan også være et
5 alternativ.

6
7 Fremskrittspartiet mener at man må ha bestått fagene matematikk, engelsk og norsk i grunnskolen
8 før man får starte i videregående opplæring. Elever med strykkarakterer skal gis mulighet til å
9 forbedre disse gjennom tilrettelagte kurs. Retten til videregående opplæring skal ikke avgrenses
10 utover dette.

11
12 **Fremskrittspartiet vil:**

- 13 • basere opptak til videregående skole på karakterer i fag som er relevante for elevens
14 utdanningsprogram
- 15 • at kostnadene til undervisning, bøker, materiell og utstyr bør dekkes av
16 stykkprisfinansieringen, uansett valg av utdanningsprogram
- 17 • at det skal avlegges eksamen i alle relevante fag innen vedkommendes utdanningsprogram
- 18 • legge til rette for et bedre samarbeid mellom skole og næringsliv, blant annet ved å
19 kombinere et lærlingtilskudd per elev, med fjerning av arbeidsgiveravgift for å dekke utgifter
20 til den praktiske og teoretiske delen av yrkesutdanningen
- 21 • at sidemålsopplæring skal være valgfritt
- 22 • videreutvikle og styrke Ungt Entreprenørskap og lignende næringsrelevant elevarbeid
- 23 • forsterke rådgivningstjenesten

24
25

26 **Høyere utdanning**

27 Fremskrittspartiet vil videreutvikle Norge som kunnskapsnasjon. For å nå dette må Norge ha et tilbud
28 innenfor høyere utdanning som er konkurransedyktig internasjonalt. Det offentliges finansiering av
29 private- og offentlige studiesteder, bør i større grad likestilles.

30
31 Undervisningsinstitusjonene må kombinere undervisning med forskning, og ha nær kontakt med
32 internasjonale institusjoner med høyt nivå på undervisning og forskning. Studentene bør aktivt ta del
33 i forskningen ved utdanningsinstitusjonene.

34
35 Institusjonenes forskningsvirksomhet bør finansieres gjennom eget finansieringsopplegg for
36 forskningen i Norge.

37
38 Høyere læreinstitusjoner skal selv kunne bestemme sitt studietilbud og sin måte å organisere
39 opplæringen på innenfor nasjonale krav og rammer. Universiteter og høyskoler bør selv kunne
40 fastsette opptakskrav til studentene.

41
42 Det er nødvendig med større samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og næringslivet. Det må
43 også ligge et incentiv i finansieringssystemet som oppmuntrer til økt samarbeid.

44
45 Ivy League er en gruppen med åtte universiteter, alle blant de eldste i USA, som anses å være blant
46 de fremste institusjonene for høyere utdanning i verden. Fremskrittspartiet vil at Norge skal kjøpe Ivy
47 League studieplasser til Norges beste studenter. Vi ønsker at eksempelvis de 1000 beste hvert år får
48 sine studier fullfinansiert. Ordningen administreres direkte av departementet og er incentivbasert –
49 studentene må fullføre og bestå eksamen for å oppnå støtten.

50
51

1 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2
- kjøp av Ivy League studieplasser til Norges beste studenter.
 - at gjennomført doktorgrad skal innebære at studielån blir ettergitt
 - ha full lokal frihet for enkeltskoler til å organisere skolehverdagen i form av pedagogisk innhold og satsingsområder.
- 6
7

8 **Fagskoler**

9 Fremskrittspartiet vil styrke fagskolene ved å gi meir fleksible rammevilkår, hvor finansierings-
10 ansvaret legges til staten. For å få flere fagskoler som gir tilbud om markedsstyrte utdannelser av høy
11 kvalitet, vil vi legge bette til rette for bransjestyrte fagskoler. Ulike former for samarbeid mellom
12 skole og næringsliv, også rent private, bransjedrevne fagskoler, vil gi oppdatert kunnskap til elever
13 som ønsker fagutdanning. Dette sikrer også at utdanningen er i samsvar med næringslivets behov.

14
15

16 **Studiefinansiering**

17 Fremskrittspartiet er opptatt av at alle skal få en studiestøtte de kan leve av, og som samtidig gir
18 mulighet til å fullføre studiet på normert tid og med gode resultater. Summen av lån og stipend bør gi
19 studentene kjøpekraft til å kunne studere på heiltid. FrP ser det som problematisk at summen av lån
20 og stipend ikke følger den vanlige lønns- og prisveksten, derfor bør lån og stipend knyttes opp mot
21 grunnbeløpet.

22

23 Studiefinansieringen bør legges ved å gi høyere stipendandel til de studentene som klarer å
24 gjennomføre studiene på normert tid eller kortere. Studenter med særskilte behov for ekstra tid til å
25 slutføre en påbegynt utdanning, bør ha muligheten til å kunne oppnå tilleggs lån når dette er
26 dokumentert av utdanningsinstitusjonen

27

28 Fremskrittspartiet vil supplere Statens lånekasse for utdanning med ei statlig garantiordning som den
29 enkelte student kan benytte. Slik vil hver enkelt student være garantert studielån på like vilkår som i
30 dag, men vil kunne velge den banken man selv ønsker.

31

32 I en globalisert verden er det viktig å legge til rette for at norske studenter har gode muligheter til å
33 ta utdanning i utlandet. Derfor vil vi at 70 % av skolepengestøtten blir gitt som stipend både for
34 bachelor- og mastergradsstudenter.

35

36 Studenter ved godkjente private utdanningsinstitusjoner bør få gjort om studielån som gjelder
37 skolepenger eller studieavgift, til stipend etter samme modell som gjelder for norske studenter i
38 utlandet.

39

40 Norske studenter skal ha gode muligheter til å ta utdanning i utlandet dersom de selv ønsker det.
41 Dette innebærer lik studiestøtte til både hel- og delgradsstudier, og støtte til det første året av
42 utdanning i USA og ikke-vestlige land.

43

44 Utenlandske studenter i Norge gis støtte der hvor vi har gjensidige avtaler med studentenes
45 hjemland.

46

47 **Fremskrittspartiet vil**

- styrke basisfinansieringen til universiteter og høyskoler
 - at alle som er kvalifisert for det skal ha mulighet til å ta høyere utdanning uavhengig av egen eller foreldrenes økonomi
 - gi studentene kjøpekraft til å kunne studere på heiltid om de ønsker det
- 51

- bedre vilkårene for utenlandsstudenter

4 **Forsking**

5 Norge, som et moderne kunnskapssamfunn, må legge forholdene til rette for at forskningen får best
6 mulige vekstvilkår og blir til fordel for samfunnet som helhet. I en tid der verden blir stadig mindre og
7 der grensene viskes ut, vil norsk forskning i større grad enn tidligere også være internasjonalt rettet.
8 Norge bør ha som målsetting å bli en av verdens mest konkurransedyktige og dynamiske,
9 kunnskapsbaserte økonomier.

10

11 Konkurransen fremmer kvalitet, derfor er det positivt at konkurranse blir en integrert del av
12 rammevilkårene for norske forskere, samtidig som forskerne også må gis bedre og mer langsiktige
13 vilkår. Fremskrittspartiet mener derfor at norsk forskningspolitikk bør prioritere områder der vi har
14 kompetansefortrinn, næringsstrukturelle fortrinn, naturgitte fortrinn eller en kombinasjon av disse.

15

16 Grunnforskningen er et felles gode av stor betydning for samfunnet og skal derfor sikres tilstrekkelige
17 ressurser og være fri og uavhengig. De offentlige bevilgningene må være langsiktige og forutsigbare
18 for å skape høy kvalitet og konkurransedyktighet i forskningen. Grunnforskningen er på mange måter
19 selve grunnmuren i det kunnskapsbaserte samfunnet, og den anvendte forskningen er pilarer som
20 reiser seg på bakgrunn av grunnforskningen.

21

22 Anvendt forskning omformer ny kunnskap og innsikt til økonomiske salgbare produkter. Det er en
23 sammenheng mellom satsing på forskning, utvikling og innovasjon, og vekst i økonomien. Et tettere
24 samarbeid mellom næringslivet og forskningsinstitusjonene er derfor meget viktig og noe vi vil
25 stimulere til. Spesielt viktig er det å korte ned tiden det tar fra kunnskapen foreligger, til den finnes i
26 salgbare produkter.

27

28 Det er positivt at privatpersoner og bedrifter donerer penger til allmennyttige formål. Vi ønsker
29 derfor skattefradrag for slike bidrag. SkatteFunn er et godt tiltak som stimulerer til økt
30 forskningsinnsats fra næringslivet ved at det gis skattefradrag på privat kapital som benyttes til
31 forskning. Ordningen bør derfor utvides.

32

33 Et ledd i slik stimulans vil være å fjerne skatteplikt på eiendom og overskudd på
34 forskningsinstitusjoner og stiftelser som ikke tar utbytte fra sin virksomhet. Et slikt unntak bør også
35 gjelde for overskudd fra eventuelle knoppskytinger, så lenge utbyttet går inn som egenkapital eller
36 driftsmidler i stiftelsen.

37

38 **Fremskrittspartiet vil:**

39

- at Norge skal ha en ambisjon om å øke FoU til 3 prosent av BNP
- se på mulighetene for skattefradrag ved gaver eller investeringer som gis til FoU- baserte bedrifter og grunnforskning etter nærmere fastsatte regler
- at grunnforskning skal finansieres av det offentlige, og forskning ved universiteter og høyskoler bør finansieres gjennom eget opplegg
- utvide SkatteFunn
- at bedrifter i hovedsak finansierer næringsrelatert forskning i samarbeid med forskningsinstitusjonene
- forenkle byråkratiet rundt søknad om forskningsmidler
- likebehandle forskere når det skal rekrutteres til vitenskapelige toppstillinger, administrative og faglige lederstillinger og doktorgradsstipendiater
- at det offentlige må føre en aktiv og målrettet forskningspolitikk slik at Norge kan vokse inn i fremtiden

51

- 1 • at den næringsrettede forskningen rettes mot områder der Norge har spesiell kompetanse,
2 så som energi (olje/gass/el) og marin sektor
- 3 • at tildeling av forskningsmidler også skal baseres på resultatmåling og prosjektevaluering
- 4 • tilby konkurransedyktige vilkår for rekruttering til forskning

5
6
7
8

9 **TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON**

10

11 God infrastruktur er en grunnpilar i et moderne samfunn, og FrP vil gjøre dette til en
12 konkurransefordel for nasjonen. Næringslivet må få sine varer og tjenester raskt og enkelt til
13 markedene. Folk flest ønsker å bevege seg raskt mellom bolig, arbeid, og fritidsaktiviteter.

14

15 God infrastruktur og fleksible løsninger gjør at bolig - og arbeidsmarkedet utvides, og at folk bruker
16 mindre av sin hverdag på transportoppgaver.

17

18 Køddannelser på norske veier og jernbaner reflekterer at samfunnet over tid har nedprioritert
19 infrastrukturen. FrP vil iverksette en ambisiøs satsing på både utbygging av vei og jernbane, samt
20 bedre koordinering av transportløsninger på vei, bane, luft og kjøll. Satsingen må innebære både
21 styrket finansieringsløsninger og bedre organisering fra myndighetenes side.

22

23 Det er staten som skal ha ansvaret for en forsvarlig vei- og baneutbygging i landet. I
24 planleggingsprosesser må realistiske trafikkprognoser legges til grunn, slik at infrastrukturen
25 dimensjoneres i tråd med reelt behov. Sentrale og lokale myndigheter må samarbeide om valg av
26 løsninger, men lokale parter skal ikke ha vetomuligheter i slike saker.

27

28 I en konkurransepreget fremtid vil infrastrukturen for transport og kommunikasjon bli stadig
29 viktigere, spesielt med tanke på mulighetene globaliseringen åpner for verdiskaping i Norge. Det er
30 ingen grunn til at Norge med sine naturgitte avstander og de ulemper det medfører både i Norge, til
31 Europa og til andre markeder, skal forsterke disse med dårlig infrastruktur.

32

33 Det er behov for en storsatsing på infrastruktur mens oljeinntektene fremdeles er høye og
34 pensjonskostnadene fremdeles begrensede. Denne perioden gir store muligheter for å omdisponere
35 en del av vår oljeformue fra finansplasseringer i utlandet til realinvesteringer i infrastrukturen her
36 hjemme. I motsetning til forbruk er dette investeringer i fremtidig vekst og verdiskaping for hele
37 landet.

38

39

40 **Fornyelse**

41 Det viktigste moderniserings- og fornyelsesverktøyet er å gjennomføre de lov- og
42 forskriftsendringene som er nødvendige for å etablere et markedsstyrt transportmarked.
43 Myndighetenes rolle begrenses til kjøp og salg av transportrettigheter der regulering fortsatt er
44 nødvendig.

45

46 Transport- og kommunikasjonssektoren underlegges en gjennomgripende omorganisering til ett
47 transportdepartement med ansvar for den samlede transportsektoren, ett transportdirektorat med
48 ansvar for den totale infrastrukturen, og ett transporttilsyn med ansvar for kontroll av all transport
49 på infrastrukturen (vei, bane, luft, sjø, IKT og energi) for å påse at alle regler, og da i særdeleshet
50 sikkerhetsbestemmelser, følges.

51

1 På grunn av dagens svært omstendelige prosess tar det i snitt ca 9 år fra man begynner å planlegge
2 prosjektet og frem til man kan sette spaden i jorden. Vi mener derfor at det er viktig at man
3 reduserer tiden man bruker på utarbeidelse av planene, samt høringsrundene. Samtidig må også
4 retten til å gi innsigelser på planer fra alle statens departementer og direktorater begrenses kraftig.
5 Staten må ha beslutningsmyndighet for valg av veitraseer for hovedferdselsårer av nasjonal interesse.
6

7 Veivesen, jernbanelinjer og kystverk omdannes til statlige selskaper som kan oppta lån. Dette sikrer
8 forutsigbar og avklart finansiering for en mer effektiv, sammenhengende og helhetlig utbygging av
9 større prosjekter. Vi vil oppheve postmonopolet, men fortsatt sikre det offentlige ansvaret for at det
10 finnes en riksdekkende posttjeneste.
11

12 Det offentlige bør i hovedsak eie infrastrukturen, men kjøpe anleggs- og vedlikeholdstjenester i
13 markedet.
14

15 **Fremskrittspartiet vil:**

- 16 • at produksjon av transporttjenester og samferdselsrelatert vare- og
17 tjenesteproduksjon skilles fra offentlig myndighetsutøvelse
 - 18 • at det gjennomføres nødvendige lov- og forskriftsendringer for å etablere et
19 markedsstyrt transportmarked
 - 20 • at Samferdselsdepartementet omorganiseres til et transportdepartement med
21 ansvar for informasjonstransport, energitransport, land-, vann- og lufttransport,
22 inkludert havner, flyplasser og transportterminaler
 - 23 • at det opprettes et felles transportdirektorat med ansvar for all infrastruktur
 - 24 • at havnene organiseres som selvstendige enheter
 - 25 • at det innføres konkurranse mellom havnene for å stimulere til kostnadseffektiv
26 drift og høy kvalitet på tilbudet
 - 27 • at det etableres et statens transporttilsyn som står for kontroll av all transport, og
28 påser at regler, særlig sikkerhetsbestemmelser, følges
 - 29 • åpne for mer konkurranse om posttjenester
 - 30 • øke hastigheten på moped til 60 km/t
- 31
32

33 **Veinettet**

34 Norge er et langstrakt land med lav befolkningstetthet. Når både befolkning og næringsliv er spredt
35 over store avstander, krever det at veinettet er konstruert for at befolkning og varer kan
36 transporteres effektivt, sikkert og miljøvennlig.
37

38 Vi vil øke kapasiteten på landets veinett noe som vil forbedre fremkommelighet og sikkerhet. Vi vil ha
39 et høyhastighetsveinett som binder byer og regioner sammen på en effektiv, sikker og miljømessig
40 måte. En slik utbygging innebærer også løsninger som vil lede trafikk unna byene.
41

42 Fremskrittspartiet vil bedre sikkerheten og øke kapasiteten på landets veinett, noe som også må
43 omfatte løsninger som leder trafikk unna byene. Det vil således ikke være behov for sterke
44 restriksjoner på veitrafikken.
45

46 Alle veier i Norge skal utbygges og drives i henhold til fastsatte standarder, noe som innebærer et
47 høyhastighetsveinett som binder byer og regioner sammen på en effektiv, sikker og miljømessig
48 måte.
49

50 Stamveinettet skal ha som formål å være transportkorridor mellom byer og landsdeler og korteste og
51 mest samfunnsnyttige trasévalg skal i hovedsak legges til grunn. Disse veistrekninger prioriteres som

1 de viktigste i landet, og videre utbygging av havner, flyplasser, jernbanestrekninger og knutepunkter
2 mellom transportformene bør orienteres etter disse. Prosjektering av stamveinettet skal prioritere
3 ferjefrie forbindelser, og det må i større grad satses på firefelts motorveier med fysisk skille mellom
4 kjøreretningene. Fysisk skille mellom kjøreretninger bør også etableres på andre høyt trafikkerte
5 veier.

6
7 Det er viktig at staten i langt større grad har beslutningsmyndighet ved valg av fremtidig trasé for
8 europaveier, samt andre hovedfartsårer av nasjonal interesse. Den enkelte kommune bør så langt
9 det er mulig, bli tatt med på råd når det gjelder plassering, samt bli gitt mulighet til å gi
10 høringsuttalelse.

11
12 Ved igangsetting av bygging av nye veitraseer skal det sikres videre utbyggingsmuligheter.

13
14 De gjenstående veier som ikke er kommunale eller tilhører stamveinettet, er riksveinettet og skal
15 være under statlig ansvar.

16
17 Kommunale veier skal utbygges og prioriteres både ut fra sikkerhetsmessige hensyn og
18 fremkommelighetshensyn. Særlig må sikkerheten langs skoleveier og rundt andre samlingssteder
19 som idrettshaller og lignende være svært høyt prioriterte oppgaver.

20
21 Gang- og sykkelveier gir god trafiksikkerhetsgevinst, og prioriteres utbygget. Utbygging av gang- og
22 sykkelveier langs skoleveier må prioriteres.

23
24 Det er viktig, særlig langs stamveinettet, at det etableres et tilstrekkelig antall raste- og hvileplasser
25 med en standard tilpasset yrkessjåførenes behov. Yrkessjåfører må på en forsvarlig måte kunne
26 overholde kjøre- og hviletidsbestemmelsene.

27 28 29 **Bygging, drift og finansiering**

30 Fremskrittspartiet vil øremerke en del av den årlige avkastningen fra oljefondet til varig og
31 forutsigbar investering i infrastruktur som veier, jernbane/kollektiv- og IKT-infrastruktur. Vi vil også
32 etablere statlige lån til selskaper som gjennomfører bygging av offentlig infrastruktur. For ytterligere
33 å forsere nødvendig infrastruktur bør private selskaper inviteres til deltakelse i å bygge, drive og
34 finansiere prosjekter gjennom offentlig-privat samarbeid (OPS) eller tilsvarende. Dette vil gi en stor
35 samfunnsøkonomisk gevinst. Når det gjelder drift av eksisterende infrastruktur, bør dette legges ut
36 på anbud.

37
38 Staten skal ha ansvaret for en forsvarlig veiutbygging i landet, og bruk av bompenger, veipricing eller
39 annen direkte trafikantbetaling er en ytterligere beskatning av trafikantene. Bompenger, veipricing
40 eller andre former for direkte brukerbetaling kan derfor ikke kreves for bruk av det offentlige
41 veinettet. Dette gjelder uavhengig av om dette bygges og drives i offentlig eller privat regi. Det kan
42 gjøres unntak begrenset til følgende forhold:

- 43
44 ➤ For ferjeavløsningsprosjekter legges det til grunn i prosjektfinansieringen at innsparte
45 kostnader for staten til drift av ferje godskrives for en periode på 50 år.
- 46
47 ➤ På private veier som bygges og drives i privat regi og er åpne for allmennheten, kan det
48 kreves bompenger ved. Det legges til grunn at om det uavhengig av det offentlige veinettet
49 ønskes bygget en veiforbindelse privat, skal dette ikke i seg selv være forbudt å finansiere
50 ved betaling fra dem som måtte ønske å bruke en slik vei.

- 1 ➤ Lokal fremskyndning av veiforbindelse som er lokalt forankret gjennom folkeavstemning, bør
2 kunne forskutteres når staten godkjenner dette. Private bør inviteres til å bygge, drive og
3 finansiere nye veier (OPS). Dette vil gi stor samfunnsøkonomisk gevinst. Når prosjekter er
4 nedbetalt, etter på forhånd fastsatte betingelser, kan staten overta veien og
5 vedlikeholdsansvaret. Når det gjelder drift av eksisterende riks,- fylkes- og kommunale veier,
6 skal disse legges ut på anbud.
7
- 8 ➤ Lokal fremskyndning av veiforbindelse er ufravikelig betinget av at et flertall av innbyggere i
9 berørte kommuner har sagt ja i en lokal folkeavstemning, og av at det finnes relevant og
10 realistisk omkjøringsmulighet uten direkte brukerbetaling. Det legges til grunn at om
11 befolkningen lokalt vil kjøpe ny vei, skal de ikke nektes dette.
12
13

14 I den grad bompenger benyttes, skal disse kun brukes til å finansiere et bestemt nytt veiprojekt.
15 Bomstasjoner skal ikke settes på veier som allerede er offentlig finansiert, og det skal finnes relevant
16 omkjøringsvei. Bompenger skal ikke benyttes til å finansiere kollektivformål eller andre formål
17 utenom prosjektet.
18

19 Bompenger innkrevd på offentlig vei under disse unntakene skal kun kunne brukes til å finansiere et
20 bestemt veiprojekt og fjernes straks prosjektet er nedbetalt.

21 Veipricing, rushtidsavgifter, kjøprising eller andre betegnelser på skatter og avgifter som har til
22 hensikt å fordyre transport, aksepteres ikke.
23

24 **Fremskrittspartiet vil:**

- 25 • opprette et infrastrukturfond for varig og forutsigbar finansiering av målrettet og rasjonell
26 utbygging av infrastrukturen
- 27 • nedbetale gjelden til bompengeselskapene og dermed fjerne dagens bomstasjoner på
28 offentlige veier
- 29 • innføre prosjektfinansiering av lengre korridorer for en mer effektiv utbygging
- 30 • gi kommuner tilgang til rentefrie statlige lån som øremerkes opprustning, vedlikehold og
31 nybygging
- 32 • endre kontantprinsippet innenfor veibygging slik at en kan belåne utbygginger basert på
33 levetid og samfunnsnytte
- 34 • at staten har beslutningsmyndighet for valg av veitrasé for europaveier samt andre
35 hovedfartsårer av nasjonal interesse
- 36 • redusere og fjerne avgifter og skattlegging av transport og kjøretøy som ikke er relatert til
37 betaling for bruk av infrastruktur eller faktisk utførte tjenester
- 38 • redusere registreringsavgiften til selvkost for å dekke faktiske kostnader ved
39 omregistrering av kjøretøy
- 40 • at det i langt større grad enn i dag skal satses på rassikring og viltsikring av veinettet
- 41 • at kommunale veier skal utbygges, og prioriteres både ut fra sikkerhetsmessige hensyn og
42 fremkommelighetshensyn. Særlig må sikkerheten langs skoleveier og rundt andre
43 samlingssteder som idrettshaller og lignende være svært høyt prioriterte oppgaver
- 44 • at gang- og sykkelveier prioriteres utbygget. Utbygging langs skoleveier må prioriteres
- 45 • at det særlig langs stamveinettet etableres et tilstrekkelig antall raste- og hvileplasser med
46 en standard tilpasset yrkessjåførenes behov, for å lette overholdelse av kjøre- og
47 hviletidsbestemmelsene
- 48 • at bruk av MC som miljøvennlig og arealeffektiv transport utnyttes bedre og innarbeides i
49 planer
- 50 • at det åpnes for modulvogntog med økt lengde, og med økt totalvekt på våre stamveier
- 51 • at vrakpanten på personbiler økes

- 1 • arbeide for at kjøretøyer som er godkjent i et land med tilnærmedesvis likt
2 godkjenningssystem, automatisk skal godkjennes for bruk i Norge
- 3 • overføre forvaltningsansvaret for bruk av snøscooter til lokale myndigheter
- 4 • at brukerfinansiering på offentlig vei skal avklares gjennom lokal folkeavstemning
- 5 • ha et høyhastighetsveinett som binder byer og regioner sammen på en effektiv, sikker og
6 miljømessig måte
- 7 • ha større samsvar mellom fartsgrenser og veiens standard og øke fartsgrensen på motorvei
8 til 130 km/t

9
10

11 **Jernbanetransport**

12 Fremskrittspartiet ønsker at jernbanenettet åpnes for fri konkurranse, slik at skinnegående transport
13 kan bli mer konkurransedyktig. Økt konkurranse vil føre til bedre og billigere tilbud, som igjen vil gi
14 en betydelig miljøgevinst. Trafikken på jernbanenettet må derfor dereguleres ved endringer av
15 forskriftene til jernbaneloven, og åpnes for fri konkurranse. Kontroll med jernbanevirksomheten bør
16 legges til transporttilsynet, som også må ha et særskilt ansvar for sikkerheten.

17

18 Vi mener at det skal legges bedre til rette for persontransport med tog i befolkningstette områder.
19 Dette innebærer at utbygging av intercitytriangler må gjennomføres raskt med oppgradert standard
20 til dobbeltspor. Det må også legges opp til å bygge ut og ruste opp jernbanen også rundt de andre
21 store byområdene i Norge.

22

23 Vedlikeholdet av jernbanenettet, som er særdeles mangelfullt og fører til mange situasjoner som
24 undergraver tilliten til jernbanen, bør styrkes betydelig. For jernbane er muligheten for gode
25 omlastingspunkter i terminaler en forutsetning for å lykkes. Jernbanen er egnet for godstransport
26 over lengre avstander.

27

28 **Fremskrittspartiet vil:**

- 29 • selge NSB AS
- 30 • oppheve togmonopolet på persontransport slik at det åpnes for fri konkurranse på
31 jernbanenettet
- 32 • at det legges bedre til rette for godstransport over lange avstander, blant annet med flere
33 lange kryssningsspor
- 34 • at jernbanen i større grad må tilpasses knutepunkter for annen infrastruktur
- 35 • at det legges bedre til rette for persontransport i befolkningstette områder, med
36 dobbeltspor, økt frekvens og økte hastigheter

37

38

39 **Luftfart**

40 Over lengre strekninger er fly alle andre transportmidler overlegent. Det må derfor være en
41 hovedoppgave å sikre befolkningen et best mulig tilbud innen flytransporten til rimeligst mulig pris.

42

43 Staten bør legge til rette for friest mulig konkurranse for utvikling, drift og vedlikehold av flyplassene.
44 Dagens løsning med Avinor AS som en statlig monopolist med indirekte beskatning av innbyggerne,
45 og store utfordringer knyttet til omstilling og endring, er ikke tilfredsstillende. Staten bør legge til
46 rette for konkurranse om kontrakter for drift, vedlikehold og utvikling av våre flyplasser, med
47 veldefinerte kvalitets- og sikkerhetskrav. Staten bør vurdere et bredt spekter av modeller og former
48 for avvikling av Avinor som monopolist på området. Den beste modellen som innebærer oppløsning
49 av dagens Avinor, og som ivaretar god sikkerhet og kvalitet, bør velges.

50

51

1 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2 • åpne for private flyplasser og fremme konkurranse mellom flyplasser der hvor dette er mulig
 - 3 • stimulere til lokal deltakelse i eierskap og drift
 - 4 • at Avinors monopol på deres tjenester avvikles og virksomheten privatiseres, deles opp eller
 - 5 selges og at staten legger til rette for størst mulig grad av konkurranse innenfor området
 - 6 • at den norske staten avvikler sitt eierskap i SAS
- 7
8

9 **Sjøtransport**

10 Det må legges til rette for et en større del av godstransporten over lengre avstander kan gjøres
11 sjøveien. Det må da satses betydelig på ny infrastruktur når det gjelder havner. Vi mener at offentlige
12 og private havner skal likebehandles og at havnene gis gode rammebetingelser. Havneavgifter skal
13 kun kreves inn etter selvkostprinsippet.

14

15 Ny teknologi innenfor sjøkart, farledsmerking og navigasjonshjelpemidler vil øke presisjonen og
16 sikkerheten ved navigering betraktelig. Fremskrittspartiet mener det må satses ytterligere på
17 installasjon av slike viktige hjelpemidler for å øke sikkerheten ved ferdsel til sjøs.

18

19 Det er en selvfølge at man i sjøfartsnasjonen Norge må sikre tilstrekkelig merking av farleden for
20 optimal sikkerhet til sjøs. Dessverre er ennå deler av farleden mangelfullt merket uten lys eller andre
21 virkemidler.

22

23 Ferges knytter det offentlige veinettet sammen på en naturlig måte. Fergene på stamveinettet er
24 dermed et offentlig ansvar, mens private fergeselskaper bør stå for selve driften. Det er derfor
25 naturlig at bruk av ferge skal være kostnadsfritt der hvor fergen er en del av stamveinettet. I
26 investeringsammenheng bør kaianlegg for fergeforbindelser i større grad ses i sammenheng med
27 veinettet for øvrig. Drift av fergestrekninger bør selvsagt konkurranseutsettes, slik at kostnadene blir
28 lavest mulig. Kvaliteten på utstyret skal være en del av sammenligningsgrunnlaget. Staten bør
29 fastsette standarder for fergetilbud som skal følge alle konkurranseutsettinger.

30

31 Redningsselskapet er en viktig og nødvendig del av redningstjenesten langs kysten vår. Staten bør
32 bidra til at den frivillige redningstjenesten kan opprettholde sin aktivitet.

33 Flere ulykker som har skjedd langs kysten, kunne vært forhindre ved tidligere varsling.

34 Dagens internasjonale system med bergingslønn kan være et hinder for tidlig varsling fra skip i nød.

35 Vi vil derfor vurdere å etablere et eget regelverk innenfor nasjonalt farvann, 12 mils sone, som
36 innebærer en begrensning av bergingslønn.

37

38 Sjøtransport er særdeles viktig for norsk industri. Skiping av gods sjøveien er svært billig og kan bli
39 enda mer effektiv dersom man både nasjonalt og lokalt planlegger en infrastruktur som muliggjør en
40 god utnyttelse av vår unike kyststripe. Det er viktig at havnene får gode rammevilkår, og at avgifter
41 kun kreves inn etter selvkostprinsippet. Grunnet det høye kostnadsnivået i Norge må man ta vare på
42 alle muligheter for billig og effektiv varetransport.

43

44 Offentlige og private havner må likestilles. Konkurranse er viktig for å sikre riktig prising av
45 havnetjenestene. Ansvaret for havner bør flyttes fra Fiskeridepartementet til et
46 transportdepartement for å integrere havner i infrastrukturplanleggingen på en bedre måte enn i
47 dag.

48

49 **Fremskrittspartiet vil:**

- 50 • at staten skal fastsette standarder for fergetilbud som skal følges i alle
- 51 konkurranseutsettinger

- 1 • opprettholde nettolønnsordningen for sjøfolk
- 2 • at arbeidet med elektroniske sjøkart og merking av fartsleder forseres
- 3 • sette fergedriften ut på anbud etter krav til kvalitet og regularitet
- 4 • samordne og forbedre kystberedskapen

5
6

7 **Kollektivtransport og bytrafikk**

8 Fremskrittspartiet mener det er helt nødvendig med et godt kollektivtilbud særlig i de større byene.
9 Kollektivtrafikk er den mest sentrale del av transporttilbudet innad i våre større byområder.

10

11 Vi ønsker en overordnet planlegging av kollektivtransporten som ser utover det enkelte fylke. Når
12 fylkeskommunen avvikles er det naturlig at det er staten som planlegger grunnstammen i
13 kollektivtransporten og er ansvarlig for og utvikler infrastrukturen i de største byene. Vi ønsker en
14 fleksibel og brukervennlig modell hvor både sporveier, båt, fly, buss og drosje brukes ut i fra et
15 samlet transportbehov i befolkningen.

16

17 For å imøtekomme nye krav til kollektivtransport ønskes en fleksibel og brukervennlig modell hvor
18 både båt, fly, tog/sporveier, buss og drosje benyttes ut fra et samlet behov i befolkningen.

19 Kvantitative begrensninger og prisnivået må fastsettes av markedet. Omfanget av subsidier og
20 overføringer må reduseres, blant annet gjennom bruk av konkurranse.

21

22 Transportnæringens rammebetingelser må liberaliseres. Vi mener at kvantitative begrensninger skal
23 bort og at prisnivået skal settes av markedet. Overføringsordninger må reduseres og den skadelige
24 kryssubsidieringen av transportsystemer må avvikles.

25

26 **Fremskrittspartiet vil:**

- 27 • at omfanget av reguleringer av kollektivtransport reduseres
- 28 • at kollektivtransport skal, så langt det er mulig, tilrettelegges med universell utforming
- 29 • avskaffe alle løyveordninger innen transportsektoren
- 30 • bygge ut og styrke infrastrukturen betydelig. Dette vil bedre det kollektive tilbudet for både
- 31 buss, tog, båt og fly
- 32 • avvise bruk av rushtidsavgifter og tilsvarende for å regulere bilbruk

33

34

35 **Fører kortopplæring**

36 Det har i lengre tid vært lange køer hos Statens vegvesen for å få avviklet praktiske førerprøver,
37 grunnet manglende kapasitet. Vi ønsker å avvikle monolet som Statens vegvesen har på
38 førerprøver, ved å gi trafikkskoler som er autorisert for det, mulighet til å godkjenne hverandres
39 elever etter obligatorisk opplæring.

40

41 Unge bilkjørere må gis anledning til å få mer praksis. Vi vil derfor innføre graderte fører kort for
42 personer under 18 år. Dette innebærer at personer fra fylte 17 år kan ta et gradert fører kort der man
43 får kjøre alene med noen restriksjoner på bruk av bil.

44

45 **Fremskrittspartiet vil:**

- 46 • at kjøreopplæringen moderniseres, blant annet ved bruk av kjøresimulatorer
- 47 • at kjøreskolene overtar deler av Statens vegvesens oppgaver ved førerprøver
- 48 • at det innføres bedre oppfølging av både de eldre og yngste bilførerne, herunder gradert
49 fører kort for unge som kan gi mer kjøretrening

50

51

1 **Transportsikkerhet**

2 Fremskrittspartiet mener behovet for styrket sikkerhet i transportsektoren krever større og mer
3 planmessig innsats enn i dag. Vi vil ha en sektorvis behandling av sikkerhets- og sikringstiltak innenfor
4 transportsektorens hovedområder: vei, jernbane, sjøtransport og luftfart. Et uavhengig felles
5 transporttilsyn står helt sentralt.

6

7 **Fremskrittspartiet vil:**

- 8 • at det etableres et frittstående statens transporttilsyn som står for kontroll av all transport,
9 og påser at regler, særlig sikkerhetsbestemmelser, følges
- 10 • at det innføres en ordning med periodisk godkjenning og klassifisering av veinettet slik det
11 settes minstekrav ved periodisk godkjenning av kjøretøyer

12

13

14

15 **KULTUR OG IDRETT**

16

17 Fremskrittspartiet ønsker et levende kulturliv, med minst mulig politisk styring, basert på personlig
18 engasjement og frivillighet. Kultur er et vidt begrep som omfatter alt som kjennetegner nasjonen og
19 folket. Den er resultatet av de valg og verdier en har samlet seg om, både åndelige og materielle. Det
20 er en viktig oppgave å verne om vår kulturarv.

21

22 Mye av trivselen for folk flest er knyttet til opplevelser på det kulturelle området. Profesjonelle
23 kunstnere, lag, foreninger og enkeltpersoner gjør en fremragende innsats for å tilby et variert utvalg
24 arrangementer. Det må oppmuntres til fortsatt frivillig innsats, og vi vil derfor være positive til, samt
25 se på muligheter for en tettere samhandling mellom kulturen, det offentlige og næringslivet.

26

27 Et levende kulturliv i bygd og by har stor betydning med tanke på trivsel og livskvalitet. Kulturelle
28 aktiviteter utvikler individuelle, kunstneriske og sosiale ferdigheter. Dette beriker fellesskapet, gir
29 samhold, trivsel og tilhørighet.

30

31 Fordi kulturens egenverdi eksisterer i samspillet mellom mennesker, er også arenaen kulturen
32 eksisterer på, viktig. En kulturarena er rommet som forener folk. Uten arena er kunstnerisk uttrykk
33 meningsløst. Kun ved en utvidelse av arenaen kan flere ta del i både den skapende og den
34 opplevende delen av kunsten. Kulturlivet bør utvide kulturarenaen og innlemme flere for å oppnå økt
35 verdi og opplevelse. Med arena menes for eksempel grendehus, samfunnshus, kulturhus,
36 nærmiljøanlegg, skolebygg, kafeer, restauranter, bibliotek, museer, konsertsaler, teater, kino,
37 operahus, torg etc.

38

39 Vi mener kulturlivet i større grad både kan og bør finansiere seg selv. Kulturlivet bør i større grad
40 utvikles som egen næring, hvor publikums begeistring i stor grad vil være avgjørende for hvilke
41 kunstformer som overlever. Det er ingen politisk oppgave å avgjøre hva som er gode kulturuttrykk for
42 eksempel gjennom offentlig støtte, men der det offentlige bruker penger på kulturtiltak, er det viktig at
43 pengene kommer folk flest til gode. Barn og unge bør prioriteres når offentlige kultur- og
44 idrettsmidler skal fordeles.

45

46 Mangfold er viktig. Frivillighet, gode rammebetingelser og arenaer vil spille en sentral rolle for at
47 mangfoldet fortsatt skal blomstre.

48

1 Norsk kultur har alltid vært påvirket og utviklet seg som følge av andre impulser. Teknologi, moderne
2 reisevaner og samfunnsutviklingen for øvrig vil bidra til at denne utviklingen fortsetter i sitt eget og
3 naturlige tempo.

4
5 Frivillighet innenfor kulturområdet bør få lik tilgang på tippemidler som idretten. Grasrotkulturen og
6 frivillighet innenfor dette området har vært gjenstand for en systematisk økonomisk
7 forskjellsbehandling og -diskriminering i forhold til idretten.

10 **Vår felles kulturarv**

11 Den norske kulturarven representerer store verdier, og er med på å gi nasjonen og innbyggerne
12 identitet og fellesskapsfølelse. Vår felles kulturarv er representert gjennom kulturminner,
13 eiendommer, bygninger, musikk, kunst, litteratur og språk. Hoveddelen av vår felles kulturarv
14 forvaltes av private eiere. Deres positive innsats er av største betydning for fremtidig vern. Når
15 staten krever undersøkelser for å lete etter kulturminner må staten også bære kostnaden. I tilfeller
16 der staten freder private eller offentlige kulturminner skal staten også bære kostnaden ved dette.
17 Det settes av egne bevilgninger til riksantikvaren budsjettposter for å ivareta vedlikehold av
18 kulturminner.

19
20 Vi trenger også ordninger som sikrer finansiering av de bygg og steder det offentlige betrakter som
21 kulturminner. Et eksempel kan være skatte- og avgiftsincentiver til eiere av kulturminner, slik at
22 fredede og fredningsverdige kulturminner og kulturmiljøer blir sikret et ordinært vedlikeholdsnivå.
23 Eiere av fredede hus og anlegg får høyere forsikringskostnader som bør kompenseres av staten, da
24 det er de som pålegger eiere å gjenreise bygget ved brann eller skade.

25
26 Det offentlige må også i større grad sikre gjenstander og private samlinger som en del av vår viktige
27 kulturarv.

28
29 Fremskrittspartiet ønsker å ivareta norsk kultur og kulturarv. Integrasjon av uttrykk fra andre kulturer
30 bør foregå i et naturlig tempo og bør ikke være en offentlig oppgave. Norsk kultur lever i naturlig
31 samvær med andre kulturer og trenger derfor ikke egne stimuli for å ta til seg nye impulser – de blir
32 best tatt imot når de ikke blir forsert inn.

34 **Fremskrittspartiet vil:**

- 35 • at der hvor staten freder privat eiendom, skal det kompenseres
- 36 • at kulturminnesaker underlegges politisk behandling
- 37 • at det må lages en pakke med skatte- og avgiftslette overfor private eiere av fredede og
- 38 bevaringsregulerte eiendommer, som sikrer vedlikehold og restaurering
- 39 • at det økonomiske ansvaret for håndtering av fornminner pålegges staten

42 **Frivillighet**

43 Kulturaktiviteter for barn og ungdom blir stadig viktigere. I en tid hvor barn i langt større grad enn
44 tidligere passiviseres, er alle våre frivillige lag og foreninger spesielt viktige. Kultur- og
45 fritidsaktiviteter for barn og unge er også viktig for utvikling av sosiale ferdigheter og tilhørighet.
46 Barne- og ungdomsarbeidet som gjøres i frivillige lag og foreninger, er uvurderlig som forebyggende
47 arbeid, også når det gjelder rusproblematikk.

48
49 De aller fleste innbyggere er medlem i en eller flere frivillige lag og organisasjoner. Sektoren må få
50 mulighet til å vokse og gro, uavhengig av politisk styring. Frivilligheten skal ikke brukes av det
51 offentlige som et instrument, men må få velge sine oppgaver, organisasjon og arbeidsform selv.

1 Dette frivillige lagarbeidet er den viktigste målbæreren av denne delen av vår kulturarv. Dette er et
2 stort og viktig arbeid for at barn og unge skal få identitet til sitt nærmiljø og kjennskap til norske
3 kulturtradisjoner.

4
5 Mye av trivselen for folk flest er knyttet til opplevelser på det kulturelle området. Lag, foreninger og
6 enkeltpersoner gjør en fremragende innsats for å tilby et variert utvalg arrangementer.

9 **Korps**

10 Korps bidrar til at mange barn og unge får tilgang og mulighet til å utøve kunst gjennom et
11 instrument. For Fremskrittspartiet er det derfor viktig å bidra til at korpsene får en bedre hverdag.
12 Dagens korps bidrar med musikkopplæring av barn og unge, og gir barn som ønsker det, tilgang til
13 instrumenter.

14
15 For å bedre hverdagen for korpsene ønsker FrP å innføre fullt momsfratak for kjøp av instrumenter,
16 samt bedre tilgangen på dirigenter.

19 **Idrett**

20 Idrett skal i størst mulig grad være uavhengig av politisk styring. Idrett må ikke ses som en forlenget
21 arm av det offentlige, men må få vokse og gro på egne premisser til glede for deltakere og utøvere.

22
23 Idretten bør i størst mulig grad basere sin drift på egeninntekter og annen frivillig innsats fra
24 medlemmene. Offentlige midler som brukes på idrett, bør primært brukes på barne- og
25 ungdomsidrett. En bred satsing på idretten vil også være et viktig element i arbeidet for å oppnå en
26 bredere integrering mellom landets forskjellige etniske befolkningsgrupper. Toppidretten skal være
27 egenfinansiert, slik at den ikke trekker offentlige midler vekk fra breddeidrett.

28
29 Vi har over mange år registrert et stort behov for rehabilitering og nyetableringer av idrettsanlegg.
30 Det er et stort gap mellom tilgjengelige ressurser og behov for arenaer, noe som virker negativt på
31 folkehelsesatsingen, og som begrenser rekrutteringen til idrettsaktiviteter. Idrett er ikke et isolert
32 tema, men har store ringvirkninger på mange områder. Folkehelse generelt, rusarbeid, forebygging,
33 rehabilitering, integrering og skolearbeid kan nevnes. Dette innebærer at man må se
34 sektorovergripende og landet under ett. Vi må derfor i mye større grad ta ansvaret for bredden i
35 tilbudet i hele landet.

36
37 Vi vil legge frem en idrettsmelding for Stortinget. Meldingen bør inneholde status på tilbud og
38 utfordringer i Idretts-Norge, samt en mal for å søke på internasjonale mesterskap.

39
40 Fremskrittspartiet er opptatt av at idretter som ikke er veletablerte må slippes til og at alle idretter
41 skal behandles etter samme prinsipper av det offentlige. Økonomiske støtteordninger og
42 rammebetingelser må ha som utgangspunkt at alle idretter gis det samme grunnlaget for vekst og
43 utvikling. Med økt mangfold vil idretten samlet sett stå sterkere i samfunnet og sikre deltakelse fra
44 bredere lag av befolkningen.

45
46 Vi ønsker at ordningen med spillemidler til kultur og idrett blir endret slik at ventetiden blir fjernet,
47 og at staten forskutterer restbeløp for Norsk Tipping slik at lag og foreninger som bygger
48 idrettsanlegg og kulturbygg, får tilskuddet når anlegget blir tatt i bruk.

49
50 Golfanlegg og andre anlegg til idretter som i dag ikke får tilgang på offentlige midler må likestilles
51 med andre idrettsanlegg, selv dersom det ikke blir gitt kommunale garantier.

1 Det offentlige bør legge til rette og tilføre ressurser gjennom gjensidige avtaler hvor lag og foreninger
2 stiller seg til disposisjon når organisasjonen og det offentlige har gjensidig nytte av dette. FrP vet at
3 man ikke kan måle den frivillige verdi, men mener det er viktig å sikre de frivillige forutsigbare
4 rammer gjennom langsiktige avtaler med det offentlige. Eksempler på slike avtaler kan være tilskudd
5 til lag, foreninger og korps som stiller opp på 17. mai som en gjenytelse.
6

7 **Fremskrittspartiet vil:**

- 8 • stimulere til fortsatt frivillig innsats
 - 9 • prioritere barne- og ungdomsaktivitet
 - 10 • fjerne skattlegging av dugnadsarbeid
 - 11 • innføre momsfritak for ideelle lag og organisasjoner
 - 12 • øke skattefradragbeløpet for gaver til frivillige
 - 13 • legge bedre til rette for at funksjonshemmede får anledning til å delta
 - 14 • utvide ordningen med skattefradrag for gaver til ideelle formål, frivillige lag og
15 organisasjoner
 - 16 • legge frem en egen stortingsmelding om idrett
- 17
18

19 **Kulturelle opplevelser**

20 Kulturelle opplevelser, enten de utføres som dans, teater, stand-up, levende musikk eller tar andre
21 former, er viktig. Både for å vise samtid, men også for å opprettholde og bringe videre kulturarven.
22

23 Det er ikke et offentlig ansvar å produsere kulturelle opplevelser, men et offentlig ansvar å
24 tilrettelegge for dem som leverer slike opplevelser. Derfor bør det stimuleres til frivillig innsats, men
25 ikke finansiering over offentlige budsjett.
26

27 Enkelte nasjonale og regionale institusjoner er viktige for landets identitet og bør som sådan holdes i
28 hevd, uavhengig av hvilken aktivitet som til enhver tid foregår i bygningene. Disse institusjonene bør
29 derfor gjøres mer uavhengig av svingningene i kulturtilbudet.
30

31 Det er behov for et system som i større grad stimulerer til aktivitet hos den enkelte aktør. Slike
32 virkemidler må ses i sammenheng med øvrige næringsstimulerende tiltak, slik som redusert
33 arbeidsgiveravgift og forenkling av næringsfiendtlig byråkrati.
34

35 **Fremskrittspartiet vil:**

- 36 • at kulturinstitusjoner i størst mulig grad vekker engasjement og bidrar til større
37 egenfinansiering
 - 38 • at offentlig støtte bør komme folk flest til gode og gi et størst mulig publikum
 - 39 • opprettholde støtte til vedlikehold og investeringer for enkelte nasjonale og regionale
40 kulturinstitusjoner
 - 41 • forenkle regler for selvstendig næringsdrivende kunstnere
- 42
43

44 **Åndsverk og rettigheter**

45 Skapere og utøvere bør sikres muligheten til å livnære seg gjennom sin virksomhet gjennom
46 eiendomsrett til egne skaperverk og prestasjoner. Disse gruppene vil i større grad basere
47 seg på reell verdi i form av faktisk utnyttelse, fremfor offentlige etaters og politikeres synsing.
48

49 Enhver som skaper åndsverk, må sikres rettighetene på en tilstrekkelig måte. Samtidig må
50 forbrukeres rettigheter til lovlig bruk av åndsverk ikke bli utilbørlig innskrenket. Den teknologiske
51 utviklingen gir både muligheter og utfordringer.

1 Åndsverksloven liberaliseres i tråd med våre naboland, slik at man utarbeider en generell
2 avtalelisens. Dette vil bidra til at blant annet NRK kan utvide tilbudet av arkivprogrammer, samt at
3 det norske mediemarkedet vil enklere klarere andre typer rettigheter gjennom en generell
4 overordnet avtale.

5
6 **Fremskrittspartiet vil:**

- 7 • at åndsverksloven og forbrukerrettigheter moderniseres slik at dagens digitale
8 forbrukerkultur er et gode både for dem som skaper, og dem som bruker åndsverk

9
10
11 **Arkiv, bibliotek og museer**

12 Arkiv, bibliotek og museer er viktige kilder til kunnskap. I et kunnskapssamfunn som vårt er tilgang på
13 informasjon av avgjørende betydning, og offentlige samlinger har gjennom mange år vært viktige
14 bidragsytere. I dagens samfunn hvor Internett er i ferd med å bli den dominerende kunnskapsbase,
15 er det viktig at samlingene evner å omstille seg.

16
17 Fremskrittspartiet er opptatt av at bibliotek tjenester skal være gratis. Alle skal ha anledning til å
18 benytte bibliotekets tjenester. Skolebibliotekene er en viktig kunnskapsarena, derfor mener FrP at
19 gode skolebibliotek er en viktig faktor for å oppnå elevenes læringsmål.

20
21 Vi mener bibliotekenes kjernevirksomhet må styrkes, men at aktivitet med hensyn til rene
22 underholdningstilbud, som konkurrerer med privat næringsliv, med fordel kan reduseres. Dette
23 gjelder blant annet utlån av dataspill, cd, dvd osv.

24
25 Museene er viktige lokale institusjoner – der frivillige entusiaster, fagfolk og myndigheter i fellesskap
26 tar vare på kulturarven. Det offentlige skal legge til rette for det lokale arbeidet med bevilgninger til
27 drift og investeringer i anlegg. Museene ligger i dag organisert under forskjellige departementer. Det
28 er viktig å samordne, forbedre og styrke koordineringen mellom museene. Vi vil derfor organisere
29 alle museene samme departement. Kulturminnevernet ligger i dag organisert under Miljøvern-
30 departementet. Kulturminnevernet bør styrkes og organiseres under samme departement som
31 museene. Samspillet mellom kultur og næring er viktig i det lokale og det regionale
32 utviklingsarbeidet.

33
34 Offentlige samlinger bør i større grad rette seg mot publikum, slik at samlingene blir tatt mer i bruk.
35 Økt bruk vil inspirere enkeltmennesker, styrke norsk kultur og gi glede til mange.

36
37 Vi bør stimulere til et utstrakt og åpent samarbeid mellom våre museale institusjoner og private
38 samlere med tanke på utstillinger og bruk av frivillige, spesialister og samlere. Museenes kapasitet
39 for anskaffelse og oppbevaring av samtidsobjekter bør styrkes med tanke på et større fremtidig
40 utvalg av historiske objekter.

41
42 **Fremskrittspartiet vil:**

- 43 • at samlingene digitaliseres, for å sikre innholdet for ettertiden og for å øke
44 publikumstilgjengeligheten
- 45 • at samlingene bør kommunisere med folk og låne ut innhold over Internett og ta i bruk flere
46 distribusjonsmåter
- 47 • organisere museer og kulturminnevernet under ett og samme departement

1 **Språk og litteratur**

2 Språket er kanskje den viktigste delen av vår felles kulturarv og bør bevares som en levende ressurs.
3 Språkkampen er i stor grad historie, og i dag er det en voksende enighet om at enkeltmennesker selv
4 skal få velge sin språkform. Sentrale kulturinstitusjoner som riksdekkende medier og bibliotek er til
5 for folk, ikke omvendt, og bør derfor velge språk som treffer flest.

6
7 Den beste strategi for et sterkt og levende norsk språk er den daglige, frivillige bruken av språket.
8 Ekte språkglede og -kunnskap kan ikke skapes ved kvotering og offentlige pålegg.

9 De offentlige litteraturpolitiske mål om styrket, variert og kvalitetspreget norsk skriftkultur, samt
10 stimulans til barn og unges språkforståelse, er viktige. Målene nås best gjennom et fritt marked for
11 bøker, samt mer målrettede tiltak for spesielt svake grupper.

12 **Fremskrittspartiet vil:**

- 14 • at bokbransjen stimuleres til å treffe et større og mer variert publikum og til å bli mindre
15 avhengig av offentlige midler

16 **Film, audiovisuell sektor og andre medier**

17
18 Fremskrittspartiet ser film som en mulig vekstnæring og ønsker at dette kan bli ett av flere eksempler
19 på kreative næringer som på sikt kan gi landet et styrket kulturliv. Så lenge det finnes støtteordninger
20 til produksjon av film, skal disse ha som formål å nå et størst mulig publikum og utløse mest mulig
21 privat kapital. Norske filmproduksjoner som når det internasjonale marked vil kunne gi en
22 markedsføringsseffekt for landet, samtidig som det styrker de norske kulturnæringene.

23
24 En fri og uavhengig presse er en forutsetning for demokratiet, ytringsfriheten og rettsstaten. For å
25 sikre konkurranse og mangfold i mediene vil vi arbeide for størst mulig grad av etableringsfrihet i
26 medienæringen. Ordinære konkurranseregler skal også gjelde for mediebedrifter.

27
28 FrP har registrert at i de senere år har ressurstilgangen til NRK blitt brukt til å kommersialisere sine
29 tilbud i et langt større omfang enn det samfunnsoppdraget NRK har fått. Resultatet av dette har ført
30 til en ubalanse i markedet. For å ivareta den totale balansen i det norske markedet bør andre
31 modeller for finansieringen vurderes. Vi ønsker å fjerne lisensavgiften NRK innkrever, vri
32 finansieringen over på brukerbetaling, samt eventuelt statsfinansiering. Vi vil vurdere å omdanne
33 NRK til aksjeselskap.

34 **Dissens 22: Mindretallet vil ha med:**

35
36 FrP vil vurdere å opprette et programfond etter modell av filmfondet, slik at produksjonselskaper
37 kan søke midler til originale programprosjekter.

38
39 Det er viktig at myndighetene legger til rette for god konkurranse mellom leverandørene av
40 kringkastingstjenester til forbrukerne. Allmennkringkastere bør stilles ansvarlig for dekning i henhold
41 til sine konsesjoner.

42
43 Landsdekkende etermedier må underlegges spesielle bestemmelser for å kunne formidle nødvendig
44 informasjon i en krisesituasjon. Dette skal gjøres ved inngåelse av kontrakter hvor de styrende
45 myndigheter gir råderett over etermediet ved en krisesituasjon.

46
47 TV, radio og nye interaktive medier vil i stadig større grad være med å drive utviklingen og
48 utbredelsen av digital infrastruktur. Samtidig er det en demokratisk rettighet å ha en rimelig god
49 tilgang til massemedier. Derfor bør det legges til rette for at norske forbrukere nyter godt av de nye
50 mulighetene.
51

1 Et lands presse er ikke uavhengig dersom den er avhengig av støtte fra staten. Etter hvert som
2 pressen blir mer og mer avhengig av statsstøtte, vil uavhengig journalistikk svekkes. Det er en fare i
3 at pressens kritiske holdning til statsstyret blir dempet på grunn av statlige subsidier.
4

5 **Fremskrittspartiet vil:**

- 6 • at det skal gis incitament slik at det lønner seg å investere i eller støtte filmproduksjon
 - 7 • at offentlig støtte skal stimulere til å treffe et større og mer variert publikum og til at
 - 8 produksjonen blir mindre avhengig av offentlige midler
 - 9 • utvikle unødvendig/motarbeide enhver form for sensur
 - 10 • fjerne lisensavgiften
 - 11 • utvikle medieeierskapsloven, lovfeste redaktørplakaten og la konkurranseloven gjelde
 - 12 mediesektoren
 - 13 • redusere og endre innretningen på pressestøtten
 - 14 • likebehandle dagsaviser og ukepresse med hensyn til momsregler
- 15
16

17 **Kultur som næring**

18 Kultur skaper ofte relasjoner mellom mennesker og utvikler sterke individer. Kultur kan være en
19 faktor til vekst. Folk blir stadig mer bevisste sitt kulturelle forbruk, og omsetningen i kulturnæringene
20 vokser mer enn andre næringer. Reiseliv er en av mange næringer som kan relateres til kultur, og
21 som bidrar til stedsutvikling. Det er viktig at det satses slik at kultur kan bli en faktor til vekst.
22 Kulturlivet bør derfor betraktes som en selvstendig næring der man kan involvere frivillig arbeid så
23 vel som profesjonelt engasjement. Det er en forutsetning for vekst innenfor kultursektoren at det
24 satses på samhandling mellom frivillig sektor og profesjonelle aktører. Dette vil på sikt gi de mest
25 varige ringvirkningene både for kulturen og for samfunnet for øvrig. Det er også viktig av
26 kulturnæringer får samme rammevilkår og regelverk som små og mellomstore bedrifter.
27

28 Kreative næringer er i vekst. Det er viktig at det offentlige legger til rette for et tettere samarbeid
29 mellom industri, næring og kunstnerne. Kreativ kapital er viktig i utvinning og vekst i tradisjonell
30 industri gjennom utvinning og utvikling av produkter, ved markedsføring osv.
31
32
33

34 **SAMEPOLITISK PROGRAM**

35 Sametinget er et politisk organ som ikke er i tråd med Fremskrittspartiets demokratiske prinsipper.
36 Dette er et organ der stemmerett og valgbarhet utelukkende er basert på etnisk tilhørighet. Vi ønsker
37 å nedlegge Sametinget som eget folkevalgt organ. Samiske, og andre gruppers interesser ivaretas i de
38 ordinære folkevalgte organer i landet, kommunestyre, fylkesting og Storting. Inntil dette målet er
39 oppnådd vil vi gjennom valg til sametinget bruke sin posisjon der til å sikre likebehandling av alle
40 etniske grupper.
41

42 Vårt samepolitiske program er et supplement til gjeldende prinsipp- og handlingsprogram
43 (stortingsvalgprogram), med enkelte programformuleringer hentet fra dette, samt presiseringer
44 rundt problemstillinger som i særlig utstrekning gjelder den samiske befolkning.
45

46 **Fremskrittspartiet vil:**

- 47 • nedlegge Sametinget og utvikle samemantallet
- 48
49

1 ILO-konvensjonen

2 ILO-konvensjon nr. 169 hjemler grunnlag for at enkelte etniske grupperinger skal kunne gis
3 særrettigheter på bekostning av andre innenfor et felles bosetningsområde. Konvensjonen åpner for
4 at Sametinget får råderett over 40 prosent av norsk landområde fra Røros og nordover. Dette er et
5 overgrep mot borgere i landet for øvrig, og i strid med grunnlovens § 1: om at "Norge er et fritt,
6 selvstendig, udelelig og uavhengelig rike". Fremskrittspartiet mener at denne konvensjonen er
7 irrelevant som instrument for å regulere forholdet mellom samisk og norsk etnisitet i vårt land.
8 Innenfor både samisk og norsk tenkning står rimelighetsbetraktninger og rettferdighetssans høyt i
9 kurs. Ingen av grupperingene skal særbehandles på bakgrunn av språk og etnisitet. De politiske
10 avveiningene må følge de samme prinsipper som overfor andre sammenlignbare næringer i Norge.
11 Det må være sårbarhetsbetraktninger i forhold til næringen som avgjør, ikke utøvernes etnisitet.
12

13 Fremskrittspartiet vil:

- 14 • at Norge skal tre ut av ILO-konvensjon 169
- 15
16

17 Samisk kultur

18 Fremskrittspartiet ser det som viktig og berikende for Norge å opprettholde samisk språk, kultur og
19 tradisjoner i de områder hvor samene tradisjonelt har vært bosatt, og hvor de har hatt sitt virke.
20 Arbeidet med å sikre dette bør imidlertid gjøres gjennom ordinære folkevalgte organer eller organer
21 med utspring fra disse, samt på frivillig basis.
22

23 Det offentlige har et ansvar for å bidra til å holde samisk språk og kultur samt samiske tradisjoner i
24 hevd.
25
26

27 Retten til land og vann

28 Fremskrittspartiet ønsker lik rett til bruk av land og vann for alle i Norge. Det skal ikke være noen
29 forskjellsbehandling basert på etnisk tilhørighet.
30

31 FrP vil nedlegge Finnmarkseiendommen (FEFO), og eiendommene overføres til de respektive
32 kommuner.
33

34 Naturressurser i samiske områder bør behandles på lik linje med hvordan slike ressurser behandles i
35 landet for øvrig. Sametingets innsigelsesrett er et hinder for vekst og utvikling i nordområdene. FrP
36 vil fjerne Sametingets mulighet til å komme med innsigelser i plan- og arealsaker.
37

38 Fremskrittspartiet vil:

- 39 • nedlegge FEFO
 - 40 • fjerne Sametingets innsigelsesrett
- 41
42

43 Språk og utdanning

44 Fremskrittspartiet anser norsk og samisk som likeverdige språk. Likevel er det en forutsetning for en
45 nasjon at folket har en felles språklig plattform. Norsk må derfor være hovedspråket i den norske
46 skole. Fremskrittspartiet vil derfor avvikle forvaltningsområdet for samiske språk. Dagens modell for
47 språkforvaltning virker ikke. Andelen som bruker samisk er på vei ned, og forvaltningsområdene for
48 språk er feil virkemiddel. FrP vil i stedet innføre finsk modell, der en andel på 8 prosent av
49 kommunens innbyggere eller 3000 personer med samisk som morsmål utløser tospråkighet i
50 kommunen automatisk.

1 Andelen med samisk som morsmål finnes det i dag ingen oversikt over. FrP vil ha finsk modell for
2 registrering av morsmål.

3
4 FrP vil ha etablert en e-læringsplattform for samisk språk, slik at også personer som ikke bor i
5 tospråklighetskommuner kan lære samisk. Enten det er som sidemål i skolen eller privat. FrP vil
6 opprettholde og utvikle den samiske høyskolen i Kautokeino som et ressurscenter for samisk språk.

9 **Næringsvirksomhet**

10 Samene har, etter Fremskrittspartiets vurdering, spennende forutsetninger som minoritetsgruppe
11 når det gjelder reiseliv, med sin kultur og sitt tradisjonelle levesett. Det er viktig at det også legges til
12 rette for utvikling av reiselivsnæringer som eksempelvis scootersafari.

13 Fremskrittspartiet har en liberal holdning til helårs motorferdsel i utmark. Veier som ikke brøytes
14 vinterstid, og gamle ferdselsårer bør kunne benyttes som scooterløyper, i tillegg til at det også bør
15 kunne opprettes andre leder hvor kjøring kan foregå.

16 Arktisk landbruk har store forutsetninger for nisjeproduksjon, som alle aktører i næringen bør kunne
17 utvikle.

19 **Fremskrittspartiet vil:**

- 20 • styrke merkevarebyggingen av Norge som reisemål både nasjonalt og internasjonalt,
21 deriblant den samiske kultur
- 22 • behandle reiselivsnæringen på lik linje med andre konkurranseutsatte næringer
- 23 • ha en mer liberal holdning til helårs motorferdsel i utmark

26 **Reindrift**

27 Fremskrittspartiet mener at reindrift må behandles som annen næringsvirksomhet, også når deg
28 gjelder regler for investerings- og driftsmidler. Næringen bør utøves så fritt som mulig, og det
29 offentlige ansvar bør begrenses til en fornuftig ressursforvaltning av offentlige beitemarker.

30 Tap av reinsdyr på beite ved rovdyrangrep har etter hvert blitt et stort problem for reindriftnæringen.
31 Forvaltning av rovviltbestanden må sikres på lokal basis. Det gis ikke erstatning til
32 reieneiere som driver ulovlig med flere enn 600 rein på merket.

33
34 Vi vil liberalisere regelverket for mobile slakterier, for å sikre en bærekraftig forvaltning av
35 reinstammen.

36
37 Fremskrittspartiet vil ikke at Sametinget skal overta forvaltningen av reindriftsavtalen.

39 **Fremskrittspartiet vil:**

- 40 • gradvis redusere subsidier til reindrift
- 41 • arbeide for en fornuftig forutsigbar ressursforvaltning av offentlige beitemarker
- 42 • redusere byråkratiet overfor reindriftnæringen
- 43 • behandle reindriftnæringen som andre næringer

46 **Duodji**

47 Duodji er et samlebegrep på ulike samiske virksomheter innen husflid, kunsthåndverk, sløyd og
48 småindustri, og er med på å bidra til å opprettholde samisk kultur og tradisjon. Likeledes er duodji
49 viktig for satsingen på turisme i samiske områder. Fremskrittspartiet ønsker å opprettholde
50 fagopplæring innen duodji i skoleverket.